

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

BAŞKANLAR KURULUNA SUNULAN

YÖNETİM KURULU ÇALIŞMA RAPORU

15 AĞUSTOS 1996
ANKARA

TÜRK-İŞ
Bilgi Merkezi

Mayma

TÜRK-İŞ

TÜRKİYE
İŞÇİ SENDİKALARI
KONFEDERASYONU

BAŞKANLAR KURULUNA SUNULAN

YÖNETİM KURULU
ÇALIŞMA RAPORU

TÜRK-İŞ
15 AGUSTOS 1996
Bilgi Merkezi
ANKARA

Tarih:.....

Demirbaş No: 1499

Tasnif No: 331.8806 Bas 96

Bilgi İşleri İşletmesi

**TÜRK-İŞ ONSEKİZİNCİ ÇALIŞMA DÖNEMİ
BAŞKANLAR KURULU ÜYELERİ**

- 1- Bayram MERAL
- 2- Şemsi DENİZER
- 3- Enver TOÇOĞLU
- 4- Salih KILIÇ
- 5- Sabri ÖZDEŞ
- 6- Baki BAŞDEMİR
- 7- Selahattin GÜNGÖR
- 8- H.Hüseyin KAYABAŞI
- 9- Selahattin ATAMAN
- 10- Bayram YILDIRIM
- 11- Mansur BURGUCU
- 12- Orhan BALTA
- 13- Hüseyin KARAKOÇ
- 14- Ömer ÇELİK
- 15- Zeki POLAT
- 16- Hayrettin DEMİRÖZ
- 17- Yener KAYA
- 18- Gural ERÇAKIR
- 19- Mithat SARI
- 20- Ali Ekber GÜVENÇ
- 21- Metin TIRYAKIOĞLU
- 22- Turgut YILMAZ
- 23- Tamer ERALAN
- 24- Mustafa BAĞÇECİ
- 25- Mustafa ÖZBEK
- 26- Behzat ERDAL
- 27- Nazım TUR
- 28- Fikret BARIN
- 29- Tevfik ÖZÇELİK
- 30- Mahmut ÖZONUR
- 31- Hayrettin ERDOĞAN
- 32- Mustafa BONCUKLU
- 33- Ahmet BALAMAN
- 34- Sabri TOPÇU
- 35- Nurettin GİRGİNER
- 36- Turan UZUN
- 37- Atılay AYÇİN
- 38- Hasan BİBER
- 39- Cengiz TEKE
- 40- Mustafa BAŞOĞLU
- 41- Cemail BAKINDI
- 42- İzzet ÇETİN
- 43- Ziya SONAY
- 44- Efendi GÜVERCİN
- 45- Mustafa SOLMAZ
- 46- Önder KONULOĞLU
- 47- Özay ANDIÇ

- TÜRK-İŞ Genel Başkanı
TÜRK-İŞ Genel Sekreteri
TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri
TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri
TÜRK-İŞ Genel Teşkilatlandırma Sekreteri
TARIM-İŞ Genel Sekreteri
ORMAN-İŞ Genel Başkanı
TÜRKİYE MADEN-İŞ Genel Başkanı
GENEL MADEN-İŞ Genel Başkan Vekili
PETROL-İŞ Genel Başkanı
PETROL-İŞ Genel Sekreteri
TEKGIDA-İŞ Genel Başkanı
TEKGIDA-İŞ Genel Sekreteri
ŞEKER-İŞ Genel Başkanı
TEKSİF Genel Başkanı
TEKSİF Genel Sekreteri
DERİ-İŞ Genel Başkanı
AĞAÇ-İŞ Genel Başkanı
SELÜLOZ-İŞ Genel Başkanı
BASIN-İŞ Genel Başkanı
BASİSEN Genel Başkanı
BASS Genel Başkanı
ÇİMSE-İŞ Genel Başkanı
KRİSTAL-İŞ Genel Başkanı
TÜRK METAL Genel Başkanı
TÜRK METAL Genel Başkan Vekili
DOK GEMİ-İŞ Genel Başkanı
YOL-İŞ Genel Başkan Vekili
YOL-İŞ Genel Sekreteri
TES-İŞ Genel Başkanı
TES-İŞ Genel Başkan Vekili
TEZKOOP-İŞ Genel Başkanı
TÜRK KOOP-İŞ Genel Başkanı
TÜMTİS Genel Başkanı
DEMİRYOL-İŞ Genel Sekreteri
DENİZCİLER Genel Başkanı
HAVA-İŞ Genel Başkanı
LİMAN-İŞ Genel Başkanı
HABER-İŞ Genel Başkanı
SAĞLIK-İŞ Genel Başkanı
TOLEYİS Genel Başkanı
TÜRK HARB-İŞ Genel Başkanı
TGS Genel Başkanı
BELEDİYE-İŞ Genel Başkanı
BELEDİYE-İŞ Genel Başkan Vekili
TÜRK SEN Genel Başkanı
HÜR SEN Genel Başkanı

İÇİNDEKİLER

SUNUŞ

I- EKONOMİK VE SOSYAL ALANDAKİ GELİŞMELER

. Ekonomik ve Sosyal Alandaki Gelişmeler.....	1
. Ekonominin Genel Durumu.....	3
. Büyüme.....	4
. Kaynaklar, Harcamalar ve Yatırımlar.....	5
. 1996 Yılı Bütçesi.....	8
. Hükümet Programı.....	10
. Kaynak Arayışları ve Ekonomik Dengeler.....	13
. Enflasyon.....	19
. Gıda Harcaması.....	20
. Asgari Ücret	22
. İstihdam ve İşsizlik	25
. Özelleştirme	29
. Gümrük Birliği.....	32

II- İŞÇİ HAK VE ÖZGÜRLÜKLERİNİ KORUMA ÇALIŞMALARI

. Başkanlar Kurulu Toplantısı (4 Nisan 1996).....	36
. Başkanlar Kurulu Belirlemeleri (4 Nisan 1996).....	37
. SSK ve Sağlık Hizmetleri Kurultayı	38
. Türk - Yunan Sendikaları Arasında Dostluk ve Dayanışma	39
. ANAP - DYP Koalisyon Hükümeti'nden Talep ve Beklentiler	40
. 1996 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve SSK.....	41
. Avrupa Birliği - Türkiye Karma İstişare Komitesi Toplantısı	41
. Kamu Emekçileri Eylemlerine Destek	43
. Şube Başkanları Toplantıları (İstanbul, Ankara).....	43
. Ankara Şube Başkanları Toplantı Bildirisi.....	44
. 1 Mayıs 1996 Mitingi.....	45
. Genel Başkan'ın 1 Mayıs Olayları Hakkında Açıklaması.....	45
. 1 Mayıs Bildirisi.....	46
. İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Haftası.....	47
. Avrupa Birliğinde ve Türkiye'de Sosyal Diyalog, Ekonomik ve Sosyal Konseyler Konulu Toplantı	48
. Partilerarası Kısır Çekişmelere Tepki	48
. IMF Heyetinin TÜRK-İŞ 'i Ziyareti.....	49
. AŞTİ Grevine Destek	50
. Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) 83. Çalışma Konferansı.....	50
. Olağanüstü Başkanlar Kurulu Toplantısı (19 Haziran 1996).....	52
. Başkanlar Kurulu Kararları (19 Haziran 1996).....	53
. İşçi-İşveren-Hükümet Zirve Toplantısı.....	54
. Türk Bayrağının İndirilmesine Tepkiler.....	55
. TÜRK-İŞ, HİSTADRUT ve Bağımsız Türk Cumhuriyetleri Sendikaları Ortak Sempozyumu.....	55
. RP- DYP Koalisyon Hükümeti ve TÜRK-İŞ	55
. Petrol-İş Boykotu.....	57
. Cezaevleri Olayları Hakkında Ortak Açıklama	58
. Genel Başkan'ın Başbakan Yardımcısı Dışişleri Bakanı ile Görüşmesi	59
. TÜRK-İŞ'in 44. Kuruluş Yıldönümü.....	59
. Hükümetin Kaynak Arayışları ve Türk-İş'in Görüşleri	60

III- ARAŞTIRMA MERKEZİ ÇALIŞMALARI

. 1996 Yılı Çalışmaları.....	62
. Araştırma Merkezinin Yeniden Yapılandırılması.....	63
. Bazı Somut Hedefler.....	64

IV- SOSYAL GÜVENLİK ÇALIŞMALARI

. Mevzuat Çalışmaları.....	67
. T.B.M.M. Araştırma Komisyonu'na Sunulan Rapor.....	83
. Diğer Faaliyetler	89

V- EĞİTİM ÇALIŞMALARI

. Bölge Toplantıları.....	90
. Çevre ve İşçi Sağlığı-İş Güvenliği Çalışmaları.....	92
. TÜRK-İŞ/ILO Ortak Eğitim Projesi Çalışmaları.....	92
. Bağımsız Türk Cumhuriyetleri İle İlgili Faaliyetler.....	94
. Çalışan Çocuklar Bürosu Faaliyetleri.....	97

VI- TEŞKİLATLANMA ÇALIŞMALARI

. Teşkilatlanma Çalışmaları	98
. HÜR-İŞ Federasyonu'nun TÜRK-İŞ'e Katılımı.....	98
. Habitat II Kapsamında Yapılan Sendikalar Forumu.....	99
. Tüketicinin Korunması Çalışmaları	100

VII- HUKUK MERKEZİ ÇALIŞMALARI

. Büro Çalışmaları.....	102
. Davalarımız.....	104

VIII- BASIN VE HALKLA İLİŞKİLER MERKEZİ ÇALIŞMALARI

. Basın ve Halkla İlişkiler Merkezi Çalışmaları.....	106
--	-----

IX- DIŞ İLİŞKİLER MERKEZİ ÇALIŞMALARI

. UGT - P Portekiz Genel Kurulu.....	107
. ICFTU - APRO'nun Hong Kong'un Geleceği İle İlgili Konferansı	107
. Ürdün, Filistin ve İsrail Temasları.....	108
. 83. ILO Konferansı.....	108
. ICFTU 16. Genel Kurulu	109
. Konfederasyonlar Sempozyumu.....	110

X - MALİ RAPOR

112

SUNUŞ

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, 18' nci Çalışma Döneminde 20 Aralık 1995 ile 4 Nisan 1996 tarihlerinde olağan, 19 Haziran 1996'da ise olağanüstü toplanmıştır. 15 Ağustos 1996 tarihinde üçüncü olağan toplantısını yapmaktadır.

Bilgilerinize sunulan Çalışma Raporunda 4 Nisan 1996 tarihli Başkanlar Kurulu toplantısından günümüze kadar geçen süredeki çalışmalar bölümler halinde değerlendirilmiştir.

Çalışma Raporunun birinci bölümünde Ekonomik ve Sosyal Alandaki Gelişmeler saptanıp değerlendirilmektedir. İkinci bölümde İşçi Hak ve Özgürlüklerini Koruma Çalışmaları anlatılmaktadır. Araştırma Merkezi Çalışmaları üçüncü bölümde yer alırken, Sosyal Güvenlik Çalışmaları dördüncü, Eğitim Çalışmaları beşinci, Teşkilatlanma Çalışmaları altıncı, Hukuk Merkezi Çalışmaları yedinci, Basın ve Halkla İlişkiler Çalışmaları sekizinci, Dış İlişkiler Çalışmaları ise dokuzuncu bölümde özetlenmektedir. Son bölümde Mali Rapor yer almaktadır.

Ekte iki dosya halinde 83 ncü ILO Genel Kurulu Çalışmaları ile Çalışanları Tasarruflarını Teşvik Hesabı (Zorunlu Tasarruf) hakkındaki değerlendirmeler sunulmaktadır.

Rapor haline getirilen çalışmaları bilgilerinize sunuyoruz.

Saygılarımızla

Yönetim Kurulu

I- EKONOMİK VE SOSYAL ALANDAKİ GELİŞMELER

Türkiye 2000'li yılların eşiğinde, özellikle son yaşanan gelişmelerle bir dönüm noktasında bulunmaktadır. Ülke hiçbir dönemde olmadığı kadar, ekonomik ve sosyal hayatın hemen her alanında ciddi ve tutarlı düzenlemeler yapılması zorunluluğu ile karşı karşıyadır. Bu dönemde uygulanacak ekonomik ve sosyal politikaların toplumun geleceğini kurma ve refahını artırma, refahı yaygınlaştırma gibi ilkeler yerine getirmesi beklenmektedir. Bunun için;

- Makro ekonomik istikrarın sağlanması,
- Ekonomik büyümenin sürdürülebilir olarak gerçekleştirilmesi,
- Yaratılan gelirin üretim sürecine katılanlar arasındaki dağılımının dengesizlik yaratmadan çözüme bağlanması,gerekmetedir.

Bu üç temel sorunun demokratik yapı içinde çözüme kavuşturulması zorunludur. Dünyadaki gelişmeler, Gümrük Birliği'ne girilmesi, rekabet gücünün artırılması, ülkenin içine düşürüldüğü ekonomik istikrarsızlık gerekçe gösterilerek, sosyal yan bir kenara bırakılıp "önce ekonomi" hatta "önce piyasa" yaklaşımına - bugüne kadar ki başarısızlığını gözardı edip - devam edilmek istenmesi kabul edilebilir değildir.

Bu bakış açısı çerçevesinde, ülkenin makro ekonomik sorunları ve sosyal yaşamla ilgili saptamaları ana başlıklar halinde şu şekilde vurgulamak mümkündür.

* Makro ekonomik dengesizlikler ülke ekonomisini ve sosyal yaşamı olumsuz etkileyen önemli sorun durumundadır. Ekonomideki dengesizliklerin temelinde kamu kesimi borçlanma gereği ve enflasyon gelmektedir. Bu sorunların çözümü öncelikle sağlanmalıdır.

*Enflasyonla mücadele edilmesi konusunda toplumun büyük bir bölümü hem fikirdir. Enflasyon nedeniyle çalışanlar özellikle ücretlilerin satınalma gücü reel olarak gerilemektedir. İşletmeler uzun vadeli yatırımlardan kaçınmakta, spekülative yatırımlara yönelmektedir.

* Bilindiği gibi geçmişte uygulanan ve bugün de sürdürülen maliye politikaları, kamu gelirlerini artırma yönünde radikal tedbirlere yönelmek yerine kaynak aktarmaya yönelik borçlanmayı tercih etmektedir. Meydana gelen kamu açıkları, iç veya dış borçlanma ile emisyon artışı yoluyla karşılanmaya çalışılmakta, bu uygulama etkisini fiyatlar üzerinde göstermektedir. Şunu da belirtmek gerekir ki, enflasyonu besleyen kaynaklar ne olursa olsun sonuç itibariyle bir siyasi irade olayıdır. Enflasyonun kronikleşmesi, uygulanan ekonomik politikanın bir türevi olan sermaye kesimine kaynak aktarmakta bir araç işlevini görmesindendir.

*Enflasyonun önemli nedeni olan kamu açıklarının kapatılmasında borçlanma yerine vergi gelirlerini artırmaya yönelik tedbirler alınmalı, bu çerçevede ciddi bir vergi reformuyla kamu gelirlerinin artırılması sağlanmalıdır.

* Türkiye'de enflasyonun nedeni olarak gösterilen ve küçültülmesine çalışılan kamu kesimi, gelişmiş ülkelere göre aslında çok küçüktür AB ülkelerinde GSMH içinde yüzde 45-50 dolaylarında olan kamu harcamaları Türkiye'de yüzde 26 civarındadır. Kamuyu daha da küçültmeye yönelik sosyal harcamaları budayan sınırlama çabaları kabul edilebilir değildir. KİT'lerin gerçek görevlerini yapmaya olanak verecek reorganizasyon çalışmalarına öncelik verilmelidir. Kaldı ki özelleştirmenin verimliliği arttırması sosyal yarar sağlaması gibi gerekçelerinin de gerçek olmadığı, özelleştirmenin işsizliği, sendikasılaştırmayı, taşeronlaştırmayı arttırdığı, bugün daha iyi görülmektedir..

* Enflasyon sorunu gelir dağılımında da kendini göstermektedir. Sermaye gelirleriyle emek gelirleri arasında emek aleyhine dönuşen dengesizliği sağlayan araç da enflasyondur. Enflasyon arttıkça, kar, faiz ve rant gelirleri hızla yükselmekte, buna karşın gelirini aynı oranda artırma olanağı olmayan maaş ve ücret geliri elde edenlerle çiftçilerin geliri reel olarak düşmektedir.

Gelir dağılımındaki bozulmayı yalnızca enflasyonla açıklamak da eksik bir değerlendirme olur. Gelir dağılımını düzeltici politikaların önündeki kısıtlar sosyal yaşamın demokratikleşmesinden kamu maliyesine, vergi politikalarından nüfus artışına, işgücü piyasasının yeniden düzenlenmesinden enflasyona bir dizi olumsuzluktan oluşmaktadır.

Bugüne kadar biriken ve karmaşık hale gelen ekonomik, toplumsal ve siyasal sorunların mutlaka çözümlenmesi gerekir.

Enflasyon, ekonomik büyüme önünde olduğu kadar gelirin dağılımında da ciddi bir engel durumundadır. Bu çerçevede enflasyonla mücadele zorunluluktur. Fakat mücadelenin nasıl, ne zaman, hangi araçlarla yapılacağı ve en önemlisi faturanın kimler tarafından ve ne kadar ödeneceği hususu önemlidir. Bugüne kadar uygulanan yanlış politikalar sonucu ortaya çıkan ve ödenmesi gereken fatura, hiç bir sorumluluğu olmayan geniş halk kesimlerine, özellikle ücretlilere çıkarılmıştır.

Bu noktada belirtilmesi gereken, yakın geçmişteki yanlış uygulamaların ortaya koyduğu gerçektir. "Önce liberal ekonomi" biçimindeki yaklaşımlar yanlış sonuçlar vermiştir. Ekonomik ve sosyal gelişme birbirini tamamlayan iki unsurdur. Ekonomik kalkınma kendiliğinden bir amaç değil, bir sosyal hedef gözeten araçtır. Herkes için ve fakat özellikle dar ve sabit geliri ile yaşamını sürdürmek durumunda olanlar için daha iyi yaşam koşulları sağlamak temel amaç olmak durumundadır.

* Öte yandan ekonomide önemli bir sorun durumundaki kayıt dışı ekonominin kayıt altına alınmasına yönelik hareket edilmesi gerekmektedir. Kayıt dışı sektörün kayıt altına alınması kamu gelirlerini artıran bir unsurdur. Böylece mevcut vergi oranlarında ve istihdam vergilerinde düşüş mümkün olabilecektir.

* Belirtilmesi gereken önemli bir nokta da istihdamı artırmak işsizliği azaltmak adı altında ücretleri insan onuruna yaraşır düzeyin altına düşürme çabalarıdır. Ayrıca taşeronlaşma ve sendikasılaştırma çabalarıyla örgütlenme önündeki engellere yenilerini ekleme kabul edilebilir değildir. Siyasal iktidarların ilgili sosyal taraflara danışmadan, ortak hareket etmeden uygulamaya koyduğu politikalar başarılı olamamıştır. İstihdamı artırmak adına taşeronlaşma ve sendikasılaştırma gibi politikalardan vazgeçilmelidir.

Mevcut çalışanların bile istihdam güvencesinin olmadığı, işsizlik sigortası gibi kurumların gerçekleştirilemediği yapıda, çalışan işgücünü huzursuz eden, sosyal sorunları artıran uygulamalardır.

* Dışa açılma ve rekabet gücünü artırmaya yönelik politikalar, sosyal devlet anlayışını terkedip, devletin ekonomiyi yönlendirmedeki rolünü en aza indirip, sorunların ve çözümlerini piyasa kurallarına bırakan anlayışlar doğrultusundadır.

Bu doğrultuda sürdürülen politikalarla sermayeye kaynak aktarımlarına karşın diğer alanlarda olduğu gibi büyüyen bir istihdam ve işsizlik sorunu bugün ülkenin en önemli sorunlarından biri durumundadır.

*Özelleştirme bir saplantı haline gelmiştir. Bütün KİT'ler özelleştirilse de, ekonomik sorunların çözüme kavuşturulması mümkün olmadığı gibi sosyal sorunlar daha da artacaktır.

Türkiye'de özelleştirme uygulamaları ile gelir dağılımını daha da bozmaktan öte, hiçbir ekonomik yarar sağlamanın sözkonusu olmadığı ortadadır.

EKONOMİNİN GENEL DURUMU

1996 yılının ilk yarısına ilişkin açıklanan başlıca ekonomik veriler ekonomik büyümede istikrarsızlığın sürdüğünü; konsolide bütçe açığının ağırlaşan faiz yükünün de etkisiyle hızla büyüdüğünü; ihracat ve ithalat verilerinin açıklanmasında gecikmeye rağmen dış ticaret hacminde ve açığında ciddi genişlemenin söz konusu olduğunu; kronikleşen enflasyonun önemini koruduğunu göstermektedir.

Bilindiği gibi 24 Aralık 1995 günü yapılan genel seçime endeksli olarak ağırlık kazanan ekonomi politika uygulamaları yılbaşında belirlenen makro ekonomik hedeflerde sapmalara yolaçmıştı. Parlamentonun yeniden oluşturulması çalışmaları nedeniyle 1996 yılı ekonomik programı açıklanamamış, mali yıl bütçesi de geçici olarak düzenlererek 1996 yılının ilk dört ayı itibarıyla (4 Nisan 1996 tarihli Başkanlar Kuruluna sunulan Raporda yer aldığı üzere) devlet harcamalarının yapılmasına ve devletin gelirlerinin tahsiline olanak sağlanmıştı.

Mart 1996'ya kadar Hükümetin kurulamaması, kurulan Koalisyon Hükümetinin yürümemesi, ikinci bir Koalisyon Hükümeti'nin kurulma çalışmaları şeklinde yaşanan siyasi istikrarsızlık, ülkenin içinde bulunduğu sosyal ve ekonomik sorunların daha da ağırlaşmasına neden olmuştur.

Önümüzdeki dönem, ekonomideki dengelerin daha fazla bozulmadan iyileştirilmesini zorunlu kılmaktadır. Kuşkusuz bozulan dengelerin yeniden kurulması doğrultusunda yapılacak düzenlemelerde çalışanlar, yaşama ve çalışma şartları gözönüne tutulduğunda, gözetilmesi gereken öncelikli kesimdir.

BÜYÜME

Sürdürülebilir bir ekonomik büyümenin sağlanması, sağlıklı ve düzenli bir ekonomik büyümenin alt yapısının oluşturulması bakımından Türkiye'nin gündeminde öncelik taşıyan bir konudur. Son dönemlerde ülkede egemen olan siyasal yaklaşımın bir sonucu olarak günü kurtarıcı, palyatif çözümlere başvurulması nedeniyle sağlıklı ve istikrarsız bir büyüme süreci yaşanmaktadır. Artık düzenli bir büyüme sürecine girilmesi için ekonomik büyüme alt yapısının oluşturulması zorunludur.

TABLO 1 : GSMH VE SEKTÖREL BÜYÜME HIZLARI

Sektörler	1994	1995	1996(*)
Tarım	-0.7	2.6	3.0
Sanayi	-5.7	12.1	4.8
Hizmetler	-6.6	6.4	4.5
GSYİH	-5.5	7.3	4.5
GSMH	-6.1	8.1	4.5

(*) Program

Kaynak : DPT

Tablodan da görüleceği üzere 1994 yılında yaşanan kriz ve sonrasında alınan önlemler ile daralan iç talep ve üretimdeki daralma sonucu GSMH yüzde 6.1 oranında gerileme göstermiştir. Bu gerileme 1945 yılında gerçekleşen yüzde 15'lik gerilemeden bu yana, son 50 yılın GSMH'daki en büyük gerilemesidir.

Geçtiğimiz 1995 yılının ilk çeyreğinde de yüzde 0.3 oranında gerileyen GSMH, yılın ikinci çeyreğinden itibaren iç talepteki canlanma, kapasite kullanım oranlarındaki gözlenen artışlar sonucu yüzde 12.6, üçüncü çeyrekte yüzde 10.7, son çeyrekte de yüzde 7.7 oranında artmıştır. Böylece yılın tamamında GSMH büyümesi yüzde 8.1 olarak gerçekleşmiştir. İç talebin canlandırılması ve üretim artışı, ithalattaki hızlı yükselmeyi beraberinde getirmiştir. 1995 yılında ithalat bir önceki yıla göre yüzde 53.5 oranında artmış, ithalatın alt ayırımında ise en yüksek artış yüzde 58.8 ile tüketim malları ithalatında gerçekleşmiştir. GSMH'nın yüzde 8.1 büyüdüğü dönemde dış ticaret açığı 4.2 milyar dolar seviyesinden 13.2 milyar dolara yükselmiştir.

1996 yılında GSMH'nin yüzde 4.5 oranında büyümesi program hedefi olarak açıklanmıştır. Bu hedefin, Tarım'da yüzde 3.0, Sanayi'de yüzde 4.8, Hizmetler'de yüzde 4.5'lik artışlarla sağlanması öngörülmüştür. 1996 yılının ilk çeyreğine ilişkin açıklanan veriler GSMH'nin yüzde 9.9 oranında büyüme gösterdiği şeklindedir.

TABLO 2 : GSMH (Reel Değişim %)

Sektörler	1995 İlk 3 Ay	1996 İlk 3 Ay
Tarım	-0.2	-2.8
Sanayi	-1.3	8.8
Hizmetler	-1.7	8.9
GSYİH	-1.5	8.2
GSMH	-0.3	9.9

1995 yılının ilk çeyreğindeki 0.3 oranındaki gerilemeye göre 1996 yılının ilk çeyreğinde GSMH'daki büyüme yüzde 9.9 oranındadır. Tarım sektörü reel hasılasındaki yüzde -2.8 oranındaki gerilemeye karşın sanayide yüzde 8.8, Hizmetlerde yüzde 8.9 büyümeyle GSYİH yüzde 8.2 oranında büyümüştür. Dış ticaret verileri yayınlanmamış olmakla beraber dış alem net faktör gelirlerinin önemli ölçüde arttığı ve bunun etkisiyle GSMH'da yüzde 9.9'luk büyüme gerçekleştiği hesaplanmaktadır.

Ülkemizde gerçekleştirilen ekonomik büyüme sağlıklı kaynaklara dayanmamaktadır. Yatırımlar yetersiz ve sektörler itibariyle dağılımı dengesizdir. Ekonomik büyüme daha çok dış kaynaklarla, para ve maliye politikalarının etkisiyle iç talep canlandırılarak sağlanabilmektedir. İç talep kısıldığında büyüme oranlarının hızla düştüğü gözlenmektedir. Uygulanan ekonomik politikalarda ortaya çıkan değişiklikler büyümeyi önemli ölçüde dalgalandırmakta ve ekonomide önemli belirsizliklere neden olmaktadır. Yatırımların yetersiz olduğu, büyümeyi sürükleyici güce sahip olmadığı yapıda gerçekleştirilen ekonomik büyüme önemli ölçüde kapasite kullanım oranlarındaki değişimlerle sağlanmaktadır.

KAYNAKLAR - HARCAMALAR DENGESİ VE YATIRIMLAR

Ekonominin büyüme hızı kadar bunun nereden kaynaklandığı, yani büyümeye tüketim, yatırım, dış kaynak artışlarının ne ölçülerde katkıda bulunduğu da önem taşır. Bu çerçevede biraz geriye giderek 1990'lı yılları kapsayacak şekilde yapılan değerlendirme, Türkiye ekonomisinin istikrarsız büyümesi yanısıra sağlıksız bir büyüme gerçekleştirildiğini de ortaya koymaktadır (TABLO 3).

TABLO 3 : GSMH BÜYEMESİNE KATKILAR (%)

	1990	1991	1992	1993	1994	1995	1996(*)
Tüketim	7.9	1.7	4.7	6.5	-4.5	5.6	3.8
Yatırım	6.2	-2.4	1.4	7.0	-8.7	6.2	1.8
Dış Kaynak	-4.7	1.1	0.3	-5.4	7.2	-3.8	-1.1
GSMH Büyüme	9.4	0.3	6.4	8.1	-6.1	8.1	4.5

(*) Program

Kaynak : 1996 Yılı Programı

1990 öncesinde gerçekleşen düşük büyüme hızları, ekonomik büyümeyi hızlandırma politikasında iç talebin ön plana çıkarılma zorunluluğunu getirmiştir. Nitekim tablodan da görüleceği üzere 1990'lı yıllarda büyüme esas itibariyle tüketim harcamalarındaki artıştan, bu arada kamu harcamalarındaki kısılma da dikkate alındığında, özel tüketim harcamalarındaki artıştan kaynaklanır durumdadır.

Tüketim harcamalarının uyarılması, yurtiçi tasarrufların gerilemesi sonucunu da doğurmuştur. Yurtiçi tasarrufların GSMH'ya oranı 1988'de yüzde 27.2 iken sürekli düşüş göstererek 1993'te yüzde 21.8'e gerilemiş, kriz sonrasında da eğilim değişmeyerek yüzde 21.4 düzeyinde gerçekleşmiştir. Tüketim harcamalarının artışı yurtiçi tasarrufların gerilemesiyle birlikte büyük boyutlu dış kaynak gereksinimi yaratmıştır. Bunun alt yapısı da hızlanarak 1989 yılında 32 sayılı karar olarak bilinen "konvertibilite kararı"nın da alınmasıyla, sermaye hareketleri üzerinde kısıtlamalar büyük ölçüde kaldırılmıştır. Artan ithalat talebini karşılayacak sıcak para olarak ifade edilen kısa vadeli sermaye hareketleri, yüksek iç faiz ve döviz fiyatının düşürülmesiyle yoğunlaşmış ve ekonominin ihtiyaç duyduğu dışkaynak gereksinimi karşılanmıştır. Bu şekilde sağlanan yüksek büyüme hızının sürdürülebilir olmadığı, dış borçların artmasıyla dış ticaret açığı ve cari işlemler açığıyla kendini göstermiştir. Nitekim, kamçılanan iç talep ile yüksek büyüme oranının gerçekleştiği 1993 yılında dış ticaret ve cari işlemler açığı Cumhuriyet tarihinin en büyük rakamlarına ulaşmış, açıkların yarattığı döviz talebi kurların sıçrama göstereceği beklentisini doğurmuş, talep ancak Merkez Bankası rezervlerinin eritilmesiyle karşılanmıştır.

Bu arada daha fazla dış borca yönelme ve faiz oranlarını baskı altına alma çabaları da sürdürülmüştür. Fakat 1993 yılı sonunda açıkların sürdürülebilir olmaması nedeniyle Türkiye'ye kredi verenlerin daha fazla kredi vermeyeceklerini belirtmeleri, pembe tablonun bir anda kararmasını getirmiştir.

1994 yılı başlarında mali piyasalarda ortaya çıkan krizin reel sektörü de kapsaması sonucu alınan kararlar tüketim harcamalarını ve zaten yetersiz olan sabit sermaye yatırımlarının iyice geriletilmesi sonucunu getirmiştir. Yapısal tedbirlerden uzak olarak 1995 yılında ve 1996 yılının ilk yarısındaki gelişmeler de kriz öncesi politikalara yönelme eğiliminin eşliğinde olduğunu hissettirmektedir.

Büyüme hızını uzun dönemde belirleyecek yatırımların yetersiz olması büyümeye katkısını da azaltmaktadır. Yurtiçi tasarruflarla bağlantılı olarak sabit sermaye yatırımlarındaki yetersizlik ve sektörler itibarıyla mevcut dengesizlik sorunu daha da büyümektedir. 1990'lı yıllar toplam sabit sermaye yatırımlarının artmadığı bir dönemdir.

1988 yılında GSMH'ya oranı yüzde 26.1 sabit sermaye yatırımları, sonraki yıllarda düşüş eğilimine girmiş, 1993 yılında büyük ölçüde dış kaynak kullanımının etkisiyle tekrar yüzde 25.3 düzeyine çıkmıştır. Fakat sonraki yıllarda düşme eğilimi sürmüştür. 1994 yılında yüzde 24.3, 1995'te yüzde 23.4'e gerileyen sabit sermaye yatırımlarının 1996 programında GSMH'ya oranının yüzde 24.5 olması hedeflenmektedir.

Bu dönemde kamu kesimi yatırım yapamaz duruma düşürülmüş, gerilerken KİT yatırımları özelleştirmeye zemin hazırlama amacına yönelik olarak iyice daraltılmıştır. 1990'lı yıllarda kamu kesimi sabit sermaye yatırımlarının toplam içinde payı yüzde 34'den yüzde 20'ye kadar gerilemiştir. 1996 yılında da aynı düzeyde olacağı tahmin edilmektedir. Düşen kamu sabit sermaye yatırımları içindeki yüzde 41.3 olan KİT'lerin payı 1994 yılında yüzde 28'e düşmüştür. 1995 yılında yüzde 28.3 olarak gerçekleşmiş, 1996 yılında yüzde 27.5 olarak programlanmıştır. Yani bir yandan yatırımlarda kamu payı düşürülmekte, düşen payın içinde de KİT'lerin payı iyice azaltılmaktadır.

5 Nisan İstikrar Tedbirleri doğrultusunda 1994 yılında sabit fiyatlarla yüzde 43.4 oranında azalan kamu sabit sermaye yatırımları 1995 yılında da yüzde 2.3 oranında gerilemiştir. Toplam sabit sermaye yatırımları da 1994 yılında yüzde 17 oranında azalmış, 1995 yılında önceki yıla göre yüzde 8.3 oranında artmıştır. 1996 yılında da yüzde 9.4 oranında artacağı tahmin edilmektedir.

Toplam içinde özel kesim sabit sermaye yatırımları artmakla birlikte istikrarsızlık ortamının da etkisiyle üretken yatırımlara yönelmek yerine kısa dönemde geri dönüşü olan sektörlerle yönelmiştir. Geçmiş dönemde yapılamayan toplam sabit sermaye yatırımları böylece ekonomik büyümenin sağlıklı ve hızlı bir şekilde olmasını engelleyen unsurlardan biri durumundadır.

Sabit sermaye yatırımlarının göreceli olarak düşük düzeylerde olması yanısıra ekonomik sektörler itibarıyla dağılımı da hızlı bir ekonomik büyümeyi sağlayacak şekilde değildir. Yatırımların sektörel dağılımında imalat sanayi enerji, tarım ve madencilik sektörlerine yapılan yatırımların payında bir yükselme olmadığı hatta bazılarında ciddi gerilemeler olduğu görülmektedir. Enerji sektörü 1989 yılında toplam sabit sermaye yatırımları içinde yüzde 7.3 oranında iken yıllar boyunca sürekli gerileyerek 1994 yılında yüzde 2.8'e düşmüştür. 1995 yılında da yüzde 3.4 düzeyinde gerçekleştiği tahmin edilmektedir. 1996 yılında ise yüzde 4.5 olacağı beklenmektedir. Tarım sektörünün payı istihdamdaki payının düşmesine paralel olarak bir miktar gerileme göstermiştir. İmalat sanayi yatırımları 1980'li yılların ikinci yarısında başlayan gerileme sürecini 1990'larda da sürdürmüştür.

Toplam sabit sermaye yatırımları içindeki imalat sanayi payı yüzde 23'ler düzeyinden 1993 yılında yüzde 18.1'e gerilemiş, daha sonra yüzde 20.9'a ve 1995 yılında yüzde 22.2'ye çıkmıştır. 1996 yılında bu oranın yüzde 22.5 olmadığı programlanmıştır. Sözkonusu dönemde kamu imalat sanayinden hemen hemen tamamen çekilmiştir.

Buna karşın sabit sermaye yatırımları ağırlıklı olarak konut, haberleşme ve ulaştırma sektörlerinde yoğunlaşmıştır. Özel sektör yatırımları da ağırlıklı olarak konut ve hizmetlere kaymış, konut yatırımları özel sektör sabit sermaye yatırımları içinde 1985 yılında yüzde 32 pay alırken, 1994 yılında yüzde 48.4'e kadar yükselmiş, 1995 yılında yüzde 46.2 olmuştur. 1996 yılında sözkonusu oranın yüzde 42.8 olması beklenmektedir.

1996 YILI BÜTÇESİ

1996 Yılı Bütçe Kanunu erken genel seçimler nedeniyle yürürlüğe girmemiş, 4 Nisan 1996 tarihli Başkanlar Kurulu Raporunda yer aldığı üzere yılın ilk 4 aylık süresi için hükümete Geçici Bütçe Kanunu ile harcama yetkisi verilmiştir.

1996 yılı bütçesi 4 aylık bir gecikmeyle yasalaşmıştır. Gecikmeye ve hükümet değişikliğine rağmen 1996'nın Mart ayında TBMM'ne sunulan ve Nisan sonunda kabul edilen bütçe 1995 Ekim'indeki tasarıdan fazla bir farklılık göstermemektedir. 1996 bütçesi genel hatlarıyla çözüm üretmekten uzak, ekonomik ve sosyal sorunları büyütecek, sosyal devlet kavramını yok etmeye yönelik çalışmaların yeni bir halkası niteliğindedir. Bütçenin yapısını ve bileşimini değiştiren en temel olgu transfer harcamalarının büyümesidir. Bu büyümenin de öncelikle iç borçlanmaya bağlı transferlerin çığ gibi artışından kaynaklandığı görülmektedir.

1996 yılı Konsolide Bütçe harcamaları 3.511 trilyon lira olarak programlanmıştır. Toplam ödeneklerin yüzde 25.9'u personel, yüzde 8.6'sı diğer cari harcamalar, yüzde 6.8'i yatırım, yüzde 36.9'u faiz olmak üzere yüzde 58.7'si transfer harcamalarından oluşmaktadır. Diğer bir ifadeyle 2.059.6 trilyon liralık transfer harcamaları için ayrılan ödeneğin yüzde 62.9'u faiz ödemeleridir.

1996 yılı Konsolide Bütçe gelirleri ise 2.650 trilyon lira olarak hedeflenmiştir. Konsolide bütçe gelirlerinin yüzde 78.2'sini vergi gelirleri oluşturmaktadır. Vergi gelirlerinin harcamaları karşılama oranı yüzde 59.0'dır. Vergi gelirleri içinde dolaysız vergilerin payı yüzde 40.4, dolaylı vergilerin payı ise yüzde 59.6 olarak öngörülmektedir.

Bu harcama ve gelir hedefleri çerçevesinde Konsolide Bütçe açığının 861 trilyon lira olarak gerçekleşmesi beklenmektedir.

Bütçe açığının GSMH'ya oranı 1996 yılında 2.2 puan artarak yüzde 6.4'e yükselecektir. Anapara ödemeleri de dikkate alındığında toplam finansman ihtiyacı 3.448 trilyon liraya yükselmektedir. Sözkonusu ihtiyacın yüzde 8.5'inin dış borçlanma, yüzde 20.4'ünün tahvil, yüzde 65.9'unun bono ve yüzde 5.2'sinin Merkez Bankası Kısa Vadeli Avansı ile karşılaması öngörülmektedir.

TABLO 4: KONSOLİDE BÜTÇE GELİR VE HARCAMALARININ
YÜZDE DAĞILIMI

	1995(*)	1996 Programı
HARCAMALAR	100	100
Cari	37.8	34.5
- Personel	29.6	25.9
- Diğer Cari	8.1	8.6
Yatırım	5.2	6.8
Transfer	57.0	58.7
-Faiz Ödemeleri	33.5	36.9
- İç Faiz Ödemeleri	27.6	-
- Dış Faiz Ödemeleri	5.8	-
-KİT'lere Transfer	2.6	1.4
-Vergi İadeleri	2.9	1.8
-Diğer Transferler	17.5	18.6
GELİRLER	100	100
Genel Bütçe	98.4	99.6
- Vergi Gelirleri	77.3	78.2
- Dolaysız Vergiler	31.2	31.6
- Dolaylı Vergiler	44.5	46.6
- Vergi Dışı Normal Gelirler	5.6	10.6
- Özel Gelir ve Fonlar	15.5	10.8
Katma Bütçe	1.6	0.2

* 1995 yılı geçici

Kaynak : 1996 Yılı Programı

Görüldüğü gibi kamu gelir ve harcamalarının önemli bir kısmını oluşturan Konsolide Bütçe yapısı bozulma eğilimini sürdürmektedir. Konsolide Bütçe harcamaları büyüme göstermekte, ancak bu artış büyük ölçüde bütçe finansmanında kullanılan borçlanmanın etkisiyle oluşan faiz ödemelerinden kaynaklanmaktadır. 1994-1995 yıllarında toplam bütçe gelirlerinin GSMH'ya oranı yüzde 22.8 olarak gerçekleşmiş, sözkonusu oran faiz ödemeleri hariç tutulduğunda yüzde 15.2 olmuştur. Yüzde 22.8 oranındaki bütçe dahi Avrupa Birliği ülkeleri ortalamasının yarısı düzeyinde kalırken, faiz hariç yüzde 15'lik bütçe büyüklüğü, devletin erimesi anlamındadır. Kamu hizmetlerinin bu denli eridiği bir devlet Türkiye'nin bugün ulaştığı boyutlarda çok yetersiz kalmaktadır. Türkiye'de sorunların çözümü için devletin küçültülmesi değil, büyütülmesi gerekmektedir.

Öte yandan mevcut olumsuz yapının devam ettiğini, 1996 yılının ilk 6 ayına ilişkin veriler ortaya koymaktadır. Veriler bütçe öngörülerinin gerçekleşmesinin zor olduğunu göstermektedir. Yılın ilk 6 ayında bütçe açığı 502 trilyon 481 milyar lira düzeyine ulaşmış bulunmaktadır.

Yapılan açıklamalara göre bütçeden yılın 6 ilk aylık döneminde 1 katrilyon 549 trilyon liralık harcama yapılırken, 1 katrilyon 73 trilyon liralık gelir elde edilmiştir.

1 katrilyon 549 trilyon liralik harcamanın, 395 trilyon liralık bölümü personel giderleri, 69 trilyon lirası diğer cari, 46.5 trilyon lirası yatırımlar da kullanılırken, iç ve dış borç faiz geri ödemeleri için 699 trilyon lira harcama yapılmıştır.

1 Katrilyon 73 trilyon liralık bütçe gelirin 880 trilyon lirası vergi gelirlerinden, 175 trilyon lirası vergi dışı gelirlerden, 17.8 trilyon lirası da katma bütçeli idarelerden yapılan aktarmalarla sağlanmıştır.

1996 yılının ilk 6 aylık döneminde bütçe açığı ile iç ve dış borç anapara ödemelerinin finansmanı için net 738 trilyon 125 milyar liralık borçlanmaya gidilmiştir.

HÜKÜMET PROGRAMI

Refah Partisi ve Doğru Yol Partisi Koalisyon Hükümeti tarafından 3 Temmuz 1996 tarihinde TBMM'ne sunulan Hükümet Programı; ana hatları ile geçmiş hükümet programlarıyla benzerlikler göstermektedir. Hazırlanan metin sorunların tespitini yapmakta ve çözüm olarak da gerçekleşmesi köklü yapısal tedbirler gerektiren konularda 1980'den bu yana uygulanmaya çalışılan politikaları içeren ve "yapılacaktır" "edilecektir" "verilecektir" ifadeleri bol miktarda yer alan bir Hükümet Programı görünümündedir

Hükümet Programında sorunlar ana başlıklarla; "Terör, göç,işsizlik, geçim sıkıntısı, köylü, işçi,memur, esnaf,emekli ve muhtaç vatandaşlarımızın refah seviyesinin yükseltilmesi, - Kamu maliyesinin güçlendirilmesi, -Dış ticaret açığının kapatılması,-Yatırımların hızlandırılması,..."şeklinde sıralanmakta ve çözüm beklendiği vurgulanmaktadır.

Programda, Hükümetin, Anayasa değişikliklerinin zorunlu kıldığı uyum yasalarını çıkartacağı, nüfus sayımını ve seçmen yazımını yapacağı, hızla bozulan ekonomik yapıyı düzeltecek istikrar tedbirlerini alacağı, ülkenin ve halkın meselelerini çözeceği belirtilmektedir. Hükümet programında gerçekleştirilcek hedefler de ana başlıklarla şu şekilde sıralanmaktadır:

- * Hukuka ve insan haklarına bağlı demokratik bir devlet anlayışı tavizsiz şekilde uygulanacak.
- * Anayasa'da yer alan esaslar ve bilhassa üniter-milli devlet yapısı muhafaza edilerek terörle, içte ve dışta kararlılıkla mücadele edilecek.
- * Doğu ve Güneydoğu bölgelerinde yaşayan insanlara refah ve huzur getirecek bütün ekonomik ve sosyal tedbirler alınacak. Bu çerçevede Olağanüstü hal , gerekli tedbirler alınarak kaldırılacak, güvenlik nedeniyle köylerini terk edenlerin güvenlik sağlanarak isteyenlerin geri dönüşleri temin edilecek, Güneydoğu Anadolu Projesine hız kazandırılacak.

Ekonomi konusunda da daha önceki koalisyon hükümetleri programlarında yeralan düzenlemelerden farksız şekilde, devletin yeniden yapılandırılacağı, serbest piyasa ekonomisinin tüm şartlarını sağlayacak ortamın gerçekleştirilmesinin ana hedef olduğu, ekonomik programın temel amacının enflasyonla kararlı bir şekilde mücadele etmek ve fiyat istikrarını sağlayarak ülkeyi süratli bir ekonomik büyüme ve gelişmeye kavuşturmak olduğu belirtilmektedir.

Ekonomik kalkınmada temel esasın rant ekonomisinden üretim ekonomisine geçiş olacağı belirtilen hükümet programında, devletin ekonomik faaliyetlerde denetleyici ve gözetici konumda olacağı ve özel teşebbüsün gelişebilmesi için gerekli alt yapıyı hazırlayacağı ifade edilmektedir. Yani 1980'den bu yana sürdürülen özel sektörü geliştirme politikalarına bu dönemde de devam edileceği belirtilmektedir.

Enflasyonla da ciddi mücadele yapılacağı ve istikrarlı büyümenin sağlanacağı belirtilen Hükümet Programında, bunun için bütçe ve kamu açıklarının hızla azaltılması, parasal disiplinin sağlanması ve finans sektörünün derinleştirilmesi için tutarlı makro ekonomik politikaların uygulanarak, gerekli tüm tedbirlerin alınacağı ifade edilmektedir.

Ödemeler dengesinin sağlıklı ve sürdürülebilir bir yapıya kavuşturulmasının temel yaklaşım olacağı, rekabet gücünü destekleyici gerçekçi bir döviz kuru politikasının uygulanacağı ayrıca belirtilmektedir.

Vergi alanında, adaletli bir vergi düzeni oluşturularak kayıtdışı ekonomik faaliyetleri kapsayacak, üretim faktörleri üzerindeki vergi yükünü hafifletecek düzenlemeler yapılacağı belirtilerek alt gelir gruplarının vergi yükünün azaltılacağı; istihdam vergileri olarak belirtilen kesintilerin kaldırılacağı; Gümrük Birliği çerçevesinde vergi sisteminde gerekli değişikliklerin yapılacağı ifade edilmektedir. Ayrıca vergi idaresi ve denetiminin daha etkin hale getirileceği, kamu harcamalarında tasarrufa gidileceği belirtilmektedir.

Ancak söz konusu düzenlemeler ücret üzerindeki vergi yükünü başka kesimlere kaydırıcı bir tedbir getirmemekte, bunun yerine dolaylı vergilerin artırılmasıyla vergi yükünü yine büyük ölçüde geniş halk kesimlerine yüklemektedir. Bu da uzun süredir gündemde olan Özel Tüketim Vergisi'nin yürürlüğe konmasıyla sağlanacaktır.

Hükümet Programında, "Denk Bütçe" ve sağlam ekonomik yapının gerçekleştirilmesi için gayret gösterileceği söylenen geçiş döneminde, kamu açıklarının kontrol altında tutularak azaltılması, özelleştirmenin hızlandırılması ve kamunun dış borçlanma imkanlarının artırılması suretiyle, iç borçlanmada rahatlık sağlanarak faizlerin düşürülmesinin gerçekleştirileceği şeklinde ifadeler de yer almaktadır.

Yabancı sermaye konusunda da uygulanan teşvik edici liberal politikalara devam edileceği belirtilmektedir.

Teşvik politikaları, KOBİ'ler ve AR-GE ile ilgili politikalar yine daha önceki Koalisyon Protokol ve Programlarında da yer aldığı gibi, "istihdam imkanları geliştirilecek " "her türlü destek sağlanacak", " KOBİ'lerin rekabet güçleri ve ihracat imkanları artırılacak "şeklinde gerek vaatler düzenlemelerini içermektedir.

Özelleştirme politikalarında mevcut yaklaşımların aynı şekilde hatta hız verilerek devam edileceği açıkça belirtilmektedir.

" Devletin ekonomik ticari ve üretici faaliyetleri yerine asli fonksiyonları olan adalet, güvenlik ve altyapı hizmetlerini etkili bir şekilde yerine getirmesi ve bu sektörlerle ilgili yatırımlara zaman ve kaynak sağlaması amacıyla özelleştirme faaliyetlerine hızla devam edilecektir.

Ancak, özelleştirilmesi zaman alacak KİT'lerin özel sektör ilkelerine uygun olarak verimli çalışmalarını sağlayacak düzenlemeler mutlaka yapılacaktır.

Özelleştirme şeffaflık ve kararlılık içinde gerçekleştirilecektir.

Enerji, Ulaştırma ve tekekomünikasyon kuruluş ve hizmetlerinin özelleştirilmesiyle ilgili yasal düzenlemeler geciktirilmeden yapılacaktır.

Bu sektörlerde yapılacak özelleştirme uygulamalarında rekabetçi ortamın gerçekleştirilmesine ve teknolojik yenilenmenin sağlanmasına özen gösterilecek, tekellerin oluşmasını engelleyici tedbirler alınacaktır.

Türk Telekomünikasyon A.Ş'nin özelleştirilmesine ilişkin Yasa ile 4046 sayılı Yasanın bazı maddelerinde Anayasa Mahkemesi'nin iptal kararı doğrultusunda yapılacaak yasal düzenlemeler öncelikle ve ivedilikle TBMM'ne sevkedilecektir.

Özelleştirme kapsamına alınan ve özelleştirme portföyünde bulunan kuruluşların en kısa sürede özelleştirilmesi sağlanacaktır."

Sosyal güvenlik sistemiyle ilgili yeni bir düzenleme getirmek yerine eski hükümet programlarını tekrarlayan, bu çerçevede sağlıkta özelleştirmeyi ve hastanelerin özelleştirilmesini savunan sosyal güvenliğin finansmanına devletin katkısını öngörmeyen düzenlemeler yer almaktadır. Bunlar;

Sosyal güvenlik kurumlarının sigorta hizmetleri, ilke olarak nimet-külfet dengesi içinde ve kendi finansman imkanları ile karşılanacak, karşılığı ödenmemiş sigorta hizmetleri verilmesinden kaçınılacaktır.

Sosyal güvenlik kurumlarının içinde bulunduğu finansman sorunlarına çözüm bulmak; fonların etkin bir şekilde işletilmesini sağlamak amacıyla sosyal sigorta, sosyal yardım ve sosyal hizmetlerin temel esaslarını ve kurumlarını belirleyen yasal çerçeve hazırlanacaktır.

Emekli Sandığı, SSK ve BAĞ-KUR, zaman içinde bir çatı altında toplanacaktır. Ayrıca çalışanların emeklilik işlemlerinin ve tasarruflarının, özel sigorta şirketleri ve özel emeklilik fonları aracılığı ile yürütülmesi özendirilecektir.

Tüm nüfusun sosyal güvenliğe kavuşturulması sağlanacaktır. Sigortalı olmayı ve sigortalı çalışmayı yaygınlaştırmak için ücretler üzerindeki yükler azaltılacak ve bu konudaki denetimlerin etkinliği artırılacaktır, şeklindeki düzenlemelerdir.

Çalışma yaşamıyla ilgili olarak genel ifadelerle, "çalışma şartlarının iyileştirilmesi, çalışanların gelirden adil pay almaları, iş kazalarının önlenmesi, iş güvenliğinin sağlanması, toplu pazarlık düzeninin sağlıklı yürütülmesi gibi temel konular başta olmak üzere huzurlu bir çalışma ortamının tesisi için ilgili taraflarla ve kuruluşlarla işbirliğine gidilecektir" cümlelerine yer verilmektedir.

Yukarıda anahatlarıyla yer verilen RP-DYP koalisyonu Hükümet Programına bakılarak bir değerlendirme yapıldığında, geçmiş hükümet modellerinden pek farklı bir görüntü vermediğini söylemek olanaklıdır. Parti programı ve seçim beyannamelerinde merkez sağ partilerden çok farklı söylemlere yer veren Refah Partisinin, Merkez Sağ Partilerin yıllarca uygulamaya çalıştıkları politikaları iktidar ortağı olarak aynen benimsediği görülmektedir. Ancak belirtmek gerekir ki bu değerlendirme Hükümet Programı çerçevesinde geçerlidir.

KAYNAK ARAYIŞLARI VE EKONOMİK DENGELER

Koalisyon Protokolü ve Hükümet Programının ardından icraata yönelik uygulamalar beklenirken, 31 Temmuz 1996 tarihinde açıklanan "kaynak paketi" bir sürpriz etkisi yaratmıştır. Ekonomideki bunalımın çapıyla uyumlu görülmeyen 10 maddelik bu pakette;

- Dövizde endeksli tahvilden 3 milyar dolar,
- Lojman ve arsa satışından 5.4 milyar dolar,
- Vergi (KDV) tahsilatıyla belediyelerin denetiminin sağlanmasıyla 203 milyon dolar sağlanması;
- Ayrıca vergisini erken ödeyene vade indirimi yapılması,
- Madenlerden birikmiş ruhsat alacaklarının tahsili,
- Özelleştirmenin hızlandırılması ve işe Etibank'la başlanması,
- Süper döviz hesaplarının özendirilmesi,
- KİT'lerin nakit ihtiyaç fazlalarının ortak havuzda toplanması,

- Zorunlu Tasarrufta kesintiye son verilerek hesabın tasfiye edilmesi,

- SSK'nın mali yapısının düzeltilmesi ve Bağ-Kur'da iyileştirmeler yapılması,

öngörülmüştür.

Türkiye ekonomisi temel dengeleri büyük ölçüde bozulmuş ve iktisadi/mali bunalımı giderek derinleşen bir konumda bulunmaktadır. Bunalımın nedenleri, piyasa güçlerinin serbestçe işleyişinin her sorunu çözeceği yaklaşımını benimseyen 1980'li yılların neo-liberal iktisat politikalarına ve bunların bugün dahi sürdürülmek istenmesine dayanmaktadır. Bunalımın bugün ulaştığı noktada sorunun sadece ekonominin ve kamunun kaynak sıkışıklığına bağlanması, mevcut bunalımın şiddetinin küçümsenmesi anlamına gelecektir. Kaynak sorunu önemli olmakla birlikte, sağlanan kaynakların nasıl kullanılacağı daha az önemli değildir. Nitekim, bilindiği gibi, bugün hükümet açısından en önemli ve öncelikli sorun, topladığı kaynaklara hükmedememesinden ileri gelmektedir.

Böyle bir bunalım noktasında işbaşına gelen 54.Hükümetin, kamunun öngörülmüş açıklarını büyütecek yöndeki uygulamaları için ek kaynak arayışı içine girmesi çeşitli değerlendirmelere neden olmaktadır.

Bir kere açıkça ifade etmeliyiz ki, memur maaşlarında veya asgari ücrette ortaya çıkan reel aşınmaları giderecek düzeltmelerin, "popülizm yapılıyor", "enflasyon azacak", "ekonomi kaynak sıkışıklığından çökecek" gibi tamamen haksız ve dayanaksız suçlamalara malzeme yapılmasını esefle karşılıyoruz. Aynı çevreler, rantçı kesime yüzde 30'ları aşan yüksek reel faizlerle gelir aktarılırken, üstelik 1996'nın ilk beş ay sonuçlarına göre bütçenin yüzde 46'sı faiz giderlerinden oluşurken ne hikmetse ekonomik dengelerin bozulmasından söz etmeyebiliyor. Bu çifte standartlı bakışa son verilmelidir.

İkinci olarak, hükümet mevcut kamu açıklarına ve yaptığı ek harcamalara karşılık sağlam kaynaklar bulmak yerine, "mucize" çözümler peşindedir. Açıklanan kararlar doğrudan veya dolaylı olarak, ;

- Kamu finansmanının yükünü kısa ve uzun vadede gene toplumun çalışan geniş kesimleri üzerine yıkacak;

- Dövizle endeksli iç borçlanma gibi Güney Amerika ülkelerinde yıkıma yol açmış, tehlikeli maceralara girebilecek ve ayrıca dış borçları tırmandırabilecek;

- Döviz teminatlı bedelsiz otomobil ithalatına kapıyı açarak Türkiye'ye bir kullanılmış araba mezarlığına döndürebilecek ve binlerce otomotiv işçisinin ekmeğini elinden alabilecek;

- Çevre ve yerleşim sorunlarını büyütecek; imarsız yapılaşmayı ve kentsel arazi yağmasını büyütecek;

özellikler taşımaktadır.

Bu önlemlerden bazılarına, örneğin lojman ve dinlenme tesisi satışına karşı değiliz. Ancak buradan kısa dönemde büyük kaynaklar beklenmesi gerçekçi değildir. Hızlı bir satış, emlak fiyatlarını çökertecek ve kamu mülkü haraç mezat gidecektir. Ayrıca yıllarını kamu hizmetine vermiş memurun, bürokratin bir gelir katkısını elinden almanın "kira yardımı" gibi bir karşılığı olmalıdır. Aksi halde kamuya yönetici dayandırmak nasıl mümkün olacaktır. Bu haksızlık değil midir? Kaldı ki, Hükümet lojman satışlarında samimi ve tutarlı olduğunu göstermek için öncelikle milletvekili lojmanlarının satışından işe başlamalıdır.

Sonuçta, kaynak temini paketinin büyük ölçüde içeriksiz olduğu, gene KİT fiyatları ve dolaylı vergilere zamların kısa süre içinde gündeme geleceği ve iç borçlanmanın dövize endekslenerek daha da tehlikeli bir biçimde sürdürüleceği anlaşılmaktadır. Adil vergi reformundan sözedenler, faiz yükünü devletin sırtından atacaklarını söyleyenler ne yazık ki iktidara geldiklerinde ekonomik iktidarı elinde tutan iç ve dış çevrelerin güdümüne girmekte yarışmakta ve gerçek çözümlerden uzaklaşmaktadır. TÜRK-İŞ, bu gerçek çözümlerin takipçisi olmaya kararlıdır. Çalışan sınıflara yeni yükler getirecek, çalışanların mutabakatı alınmadan uygulanmak istenecek dış patentli istikrar programlarına temelden karşıdır.

Üçüncüsü kamunun büyüyen kaynak sıkışmasının günün birinde kendi üzerlerine bir vergi baskısı olarak yansması riskini bertaraf etmeye çalışan sermaye kuruluşları birbiri peşisıra "kaynak için çözüm önerileri" açıklama ve topu üzerlerinden atma çabası içindedir. Oysa herkes bilmektedir ki, bugün kamu maliyesinin krizi gibi görünen olgu aslında ekonominin ve sermayenin sorunlarının birikimli olarak kamunun sırtına yüklenmesinden ileri gelmektedir. Kamu hizmetlerinin maliyetine katlanmadan nimetlerinden yararlanmayı alışkanlık edinen çevreler, vergileme yerine borçlanmayı tercih eden siyasal iktidarlar kadar bugünkü bunalımdan sorumludurlar. Bu nedenle, kamuya açıklanan "öneri paketleri"nde,

- Vergi yükünün adil paylaşımının adını dahi anmayan, hatta, tam tersine, gelir yerine tüketimin vergilendirilmesini önerebilen;

- Özelleştirmeyi ve sosyal devleti küçültmeyi vergi ödevlerinden kaçınabilmek için bir kurtuluş olarak görebilen;

- Sosyal güvenlik ve sağlık/egitim gibi temel kamusal hizmetlerde bile kamusal alanı daraltmayı ve özelleştirmeyi savunabilen;

- SSK'dan iş akdi dışında kimseye yararlanma hakkı sağlanmaması gibi sosyal sigortacılığı tümünden reddeden çağdışı görüşleri telkin eden;

- Sosyal güvenlik kuruluşlarına ait fonların özel sektör kuruluşlarınca değerlendirilmesini talep edebilen;

- Devlet arazilerinin satışından medet uman ve imarlı kentsel gelişmeyi tümüyle çökertebilecek hükümet yaklaşımlarına destek verebilen;

kısacası, bunalım ortamını özveri seferberliğine bir katkı olarak değil vergi sorumluluklarından kaçınma ve çıkar kovalama olarak gören anlayışları TÜRK-İŞ kabul edilemez bulmaktadır..

Konfederasyonumuz, bunalımın yükünü paylaşmaya yanaşmayan bu tür yaklaşımları çözüm getirici değil, çözümsüzlüğü pekiştirici olarak görmekte ve bu nedenle TÜRK-İŞ'in görüş ve önerilerini de kamuoyuna duyurmayı bir görev saymaktadır.

ÇÖZÜM ÖNERİLERİ

Bugün kamu kesimi üzerinde yoğunlaşan ekonomik bunalım öncelikle ve ivedilikle bir kamu kesimi reformu yapılmasını ve yeni para politikalarını zorunlu kılmaktadır. Bu reformun dört yönü bulunmalıdır:

- Kamu gelirlerini ve özellikle vergi gelirlerini arttırmak;
- Kamu harcamalarının bileşimini değiştirmek ve disipline etmek;
- Para politikasını finans sistemini denetleyebilecek araçlarla donatmak;

-Merkezi kamu idaresine ve özerk kamu kuruluşlarına yönelik yeni yapılanmayı sosyal devlet anlayışını terketmeden gerçekleştirmek.

Kamu kesimi reform programı ekonomik dengenin sağlanması için şarttır. Ancak,

■ Bu reformun bütüncül bir anlayışla gerçekleştirilmemesi durumunda başarı şansı bulunmamaktadır. Sözgelimi, daha fazla vergi toplamak, eğer bütçenin faiz transferlerine teslim olmuş yapısı değiştirilemiyorsa, bir anlam taşımamaktadır. Daha fazla vergi toplamak eğer daha fazla faiz ödemek içinse, bu sadece sürdürülemez bir durum değil, aynı zamanda kamunun vergileme hakkının meşruiyet sınırlarının derinden sarsılması demektir. 1996'nın ilk 5 ayında toplanan vergilerin yüzde 81'inin borç faizlerine tahsis edilmesi işte böyle bir durumdur. Vergi yükümlülerinin ve öncelikle de en ağır vergi yükünü taşıyan ücretlilerin bu duruma seyirci kalması umulmamalıdır.

Ulusal gelirden aldığı pay yüzde 20 dolayında iken gelir vergisi hasılatının yüzde 56'sını ödemeye zorlanan ücretli sınıf, binbir özveriyle ödediği vergilerin rantçılara peşkeş çekilmesine dayanan bir kamu maliyesi anlayışına temelden karşıdır.

■ TÜRK-İŞ, dünyada eşi benzeri olmayan bu soygun ekonomisine bir an önce son verilmesini, koalisyonun büyük ortağının bu konuda muhalefetteyken verdiği sözleri yerine getirmesini beklemektedir. Son açıklanan pakette bu konuda bir işaret olmaması umut kırıcıdır. TÜRK-İŞ, devletin rantçılara dönük bir aktarma organı olmaktan kurtarılması durumunda, meşru olmaktan çıkmış bir vergilemeye karşı yükselcek toplumsal muhalefet konusunda iktidarı uyarmayı ve sorumlu tedbirler almaya çağırmayı görev saymaktadır.

Gelir reformunun:

■ Vergi sisteminde etkinliği arttıran, genel servet beyanını ve benzeri denetim mekanizmalarını yerleştiren, bazı vergi oranlarını düşürmekle birlikte vergi tabanını genişleten, vergilendirilmemiş kazanç türü bırakmayan ve böylece toplam vergi yükünü arttıran; bu arada faiz kazançlarını vergilendirmek için 1997 yılını beklemeden hemen bir stopaj uygulamasını başlatan;

■ Emek gelirleri ile sermaye gelirlerinin vergi yüklerini birbirine yaklaştıran, dolaylı vergi ağırlıklı ve adaletsiz yük dağıtan sistemin dolaysız vergilerle takviye edilmesini sağlayan, menkul ve gayrimenkul değer artışlarını vergileme kapsamına alan, kentsel rantları ciddi biçimde vergileyen ve tüm bunları adil bir artan oranlılık sistemi içine oturtan;

■ Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabı (ÇTTH) uygulamasına son vermekle kalmayıp, bu hesapta ücretliler adına biriken 400 trilyon TL'yi aşkın kaynağın en kısa sürede hak sahiplerine geri döndürülmesini sağlayan, eğer bir vade sözkonusu olacaksa anapara ve birikmiş nema tutarının enflasyona endekslenerek birkaç taksitte ve kesintilere son verildiği tarihten itibaren bir yılı aşmamak üzere ödenmesini ve böylece devletin gönüllü tasarruf sahiplerine olan borcuna yüksek reel faizler ödeyerek gösterdiği sadakati, zorunlu tasarruf sahiplerine karşı hiç olmazsa sıfır reel faiz düzeyini garanti ederek gösteren ve ücretli kesimler nezdinde de güvenilir devlet imajını yıpratmayan;

■ ÇTTH örneğinde olduğu gibi, gene ücretli kesim adına biriktirilen ancak bu kesime döndürülmeyen Konut Edindirme Yardımı Hesabı'nda (KEY) birikmiş 100 trilyonu aşan kaynağın Emlak Bankası'nın finansmanında kullanılmasından kurtarılmasını ve Toplu Konut İdaresi eliyle yalnızca hak sahibi ücretlilerin konut yatırımlarına karşılıksız ve geri dönüşsüz bir bireysel ya da toplu konut yardımı olarak tahsis edilmesini sağlayan;

■ ÇTTH ve KEY gibi gizli istihdam vergilerini tedricen tasfiye etmekle yetinmeyip, 100'ü aşkın kamu özel fonunu vergi sistemi ve bütçeye tamamen entegre ederek geniş ölçüde tasfiyeye tabi tutan;

■ Gelir idaresinin yönetsel ve hukuksal statüsünü bugünkü gereksinimlere uyduran;

■ Yerel yönetimlerin kentsel rantların ve taşınmaz vergilerinin denetim ve tahsiline katkısının artırılmasını temin eden,

bir nitelikte olması gerekmektedir.

Kamu yönetimi reformunun:

■ Gelir idaresinin etkinliğini arttıracak, Hazine-Maliye bütünlüğünü sağlayacak, kamu ekonomik yönetiminde bir yandan aşırı merkezileşme, öbür yandan aşırı dağınıklık yönünde çalışan zıt eğilimlerin olumsuzluklarını giderebilecek, kamu tüzel kişiliğini parçalayan ve şeffaflığını zedeleyen fon ve benzeri uygulamaları tam bir mali disiplin içine alabilecek bir yapıda tasarlanması;

■ Sosyal güvenlik kurumlarının mali bunalımlarına kamu katkısını sürekli kılan bir yapısal reformla çözüm getiren, bunların hizmet üretimi ve kalitesini emek örgütlerinin görüşleri alınarak yükseltmeyi amaçlayan, SSK'nın sorunlarının çözümü için işçi-işveren-hükümet tarafları arasında etkili bir ortak karar alma ve uygulama mekanizması kuran bir yeniden düzenlemeyi öngörmesi;

■ KİT'lerin gelir fazlalarının ortak bir havuzda toplanması gibi sistemi bütünüyle çöküntüye götürecek, düzgün çalışan KİT'leri de kaynaklarına hakim olamadığı için verimsizleştirecek, piyasadaki rekabet koşullarını bütünüyle KİT sistemi aleyhine döndürecek, özelleştirmeyi ekonomik anlamda giderek kaçınılmazlık çizgisine sokacak aşırı piyasacı ve sermaye yanlı uygulamalardan uzak durması; tam tersine, KİT'lerin belirlenen işlevlerini yapabilmeleri için özerkleştirme politikasına ve yapısal bir reforma öncelik vermesi; böylece bir soyguna dönüşen özelleştirme uygulamalarının askıya alınması, özelleştirmenin yarattığı işsizliğin azaltılması için TÜRK-İŞ'le görüşülerek gerekli tedbirlerin alınmasını sağlaması gerekli görülmektedir.

Kamu harcamaları ve para politikaları alanındaki reformun:

■ Faiz transferlerini köklü bir biçimde daraltacak, buna karşılık kamunun yatırım ve cari harcamalar düzeyini yükseltecek bir yapı değişimini gerçekleştirmesi; bütçede faiz dışı temel dengenin tutturulması için personel ücretlerinde, eğitim ve sağlık gibi sosyal harcamalarda ve yatırım ödeneklerinde kısıntı yapılması anlayışına son vererek, temel dengenin gelir artışlarıyla gerçekleştirilmesini sağlaması;

■ İç borç stokunun ve bunun olağanüstü devir hızının kamu kesimine ve reel ekonomiye olan dayanılmaz yükünü azaltmak için mali sistemle hükümet arasında borcun vadesini uzun döneme yayan ve borcun reel faiz yükünü azaltan bir mutabakatın yollarını bulması veya benzeri sonuçlara götürecek önlemleri öngörmesi;

■ Ekonomi üzerindeki reel faiz yükünü azaltabilmek ve ülke dışına sürekli kanayan yarayı kapatmak için sıcak para politikası çıkmazından kurtaracak önlemleri içermesi; bunun için sıcak parayı yani kısa vadeli spekülatif sermaye hareketlerini denetim altına alacak vergi ve para politikası araçlarını harekete geçirmesi. bu anlamda 22 Temmuz tarihli Merkez Bankası tebliğiyle atılmış yetersiz ama olumlu adımı geliştirmesi gerekmektedir.

Bütün bu sayılan önlemleri bir arada uygulamaya koyacak bir ekonomik dengeleme programı kısa sürede olumlu sonuçlar verebilecektir. Bu tür bir programın getireceği yüklerin topluma dağılımı, daha ziyade şimdiye kadar bedel ödmeden ödüllendirilen kesimlere doğru olacaktır. Böyle bir köklü ve adil dengeleme programını uygulayacak siyasal irade ortaya konulabilirse, TÜRK-İŞ desteğini esirgemeyecektir.

Sonuç olarak, kamunun üzerinde faiz yükünü atmadan ve adil bir vergi reformuyla gelir artışı sağlanmadan sorunların çözümü yoktur. Bunun dışında çözümler bulduklarını iddia edenler kamuoyunu oyalamakta ve Türkiye'ye zaman kaybettirmektedirler.

ENFLASYON

Sağlıksız ve istikrarsız ekonomilerin önemli göstergelerinden biri yüksek enflasyon düzeyidir. Ülkemizde de enflasyon sorunu özellikle 1980'li yıllardan bugüne uygulanan ekonomik politikaların etkisiyle sürekli olarak gündemde kalmış, kronik bir nitelik kazanarak yalnızca ülke ekonomisini etkilemekte kalmayıp aynı zamanda sosyal sorunları da her geçen gün büyötmüştür.

Bugünkü yapısıyla ölkemizde enflasyon çözümü zor ve karmaşık bir sorun durumundadır. Ancak enflasyonun bu niteliği kazanması, toplumda enflasyondan daha az rahatsız olan ve hatta çıkar sağlayan kesimlerin varlığını ve bu kesimin siyasal karar alma mekanizmalarındaki etkisini ortaya koymaktadır.

Bilindiği gibi geçmişte uygulanan ve bugün de devam eden politikalar kamu gelirlerini artırma yönünde radikal tedbirlere yönelmek yerine sonuçta hizmet transferine yönelik olarak borçlanmayı tercih etmektedir. Meydana gelen kamu açıkları, iç ve dış borçlanma ile emisyon artışı yoluyla karşılanmaya çalışılmakta, bu uygulama etkisini fiyatlar üzerinde göstermektedir.

Ülkemizde, enflasyonun temelinde kamu açıkları, bunun da arkasında sermayenin kamu finansmanına yeterli katkıyı yapmaktan kaçınması yatmaktadır. Kamu açıklarının bugün de devam etmesi, bu nedenle borçlanmaya ve Merkez Bankası kaynaklarına başvurulması enflasyonun yüksek düzeyde seyretmesini beraberinde getirmektedir. Çalışanlar için geçerli olan enflasyon oranlarının tüketici fiyatlarındaki değişim olduğunu gözönüne alarak son yıllardaki ve 1996 yılının ilk 7 ayında DİE tüketici fiyatları endeksindeki değişime aylık ve oniki aylık olarak aşağıda yer verilmektedir.

TABLO : 5 TÜKETİCİ FİYATLARI ENDEKSİ (1987=100)
(Yüzde Değişmeler)

Aylık Değişme					Oniki Aylık Değişme			
Aylar	1993	1994	1995	1996*	1993	1994	1995	1996*
Ocak	5.3	4.4	6.8	8.3	59.8	69.8	130.6	78.1
Şubat	4.0	6.0	5.7	4.5	58.2	73.0	130.0	77.5
Mart	4.8	5.2	4.1	5.6	58.0	73.6	127.7	79.3
Nisan	4.4	24.7	6.4	6.7	59.0	107.4	94.3	80.8
Mayıs	4.7	10.0	3.2	4.5	65.0	117.8	82.4	82.9
Haziran	1.8	0.9	2.0	2.5	67.2	115.8	84.4	82.9
Temmuz	4.9	1.7	2.9	2.1	73.1	109.3	86.5	81.2
Ağustos	2.7	2.0	3.0		71.2	108.0	89.0	
Eylül	5.6	7.2	8.0		68.1	111.1	91.3	
Ekim	6.9	9.5	7.8		67.2	116.3	88.3	
Kasım	6.4	8.1	5.5		69.6	119.7	83.8	
Aralık	3.6	6.3	3.5		71.1	125.5	78.9	

Kaynak :DİE

*1996 yılı 1994=100 temel yılına göredir.

1994 yılında Cumhuriyet tarihinin rekor artışını gösteren tüketici fiyatları (%125.5), özellikle ücretlilerin ağır bedel ödemek durumunda kaldığı istikrar tedbirlerine rağmen, 1996 yılının ilk yedi aylık döneminde de %80'ler düzeyinde seyretmektedir. Yapısal tedbirlerden uzak popülist politikaların uygulanması nedeniyle de önümüzdeki dönemde enflasyonda yükseliş beklenmektedir.

Ülkemiz yüzde 80'ler düzeyindeki enflasyonla OECD üyesi ülkelerin çoğunda yıllık gerçekleşen enflasyonu bir ayda yaşamaktadır.

TABLO 6: OECD VE TÜRKİYE'DE ENFLASYON
(1996 Nisan İtibariyle 12 Aylık % Değişim)

Ülkeler	Değişim	Ülkeler	Değişim
Kanada	1.4	İrlanda	2.0
Meksika	36.9	İtalya	4.3
ABD	2.9	Lüksemburg	1.5
Japonya	0.4	Hollanda	2.0
Avusturalya	3.7	Norveç	1.0
Yeni Zelanda	2.2	Portekiz	2.4
Avusturya	1.8	İspanya	3.5
Belçika	1.9	İsveç	1.0
Danimarka	2.0	İsviçre	0.8
Fillandiya	0.7	<u>Türkiye</u>	<u>80.8</u>
Fransa	2.4	İngiltere	2.4
Almanya	1.5	OECD Toplam	5.6
Yunanistan	9.2	OECD Avrupa	2.6
Çek Cumhuriyeti	8.5	Avrupa Birliği (15 Ülke)	2.7
İzlanda	2.8		

Kaynak : Main Economic Indicators Haziran'96

GIDA HARCAMASI

Son yıllarda ülkemizde uygulanmakta olan ekonomik politikaların ayrılmaz bir parçasını oluşturan fiyat artışları, geniş halk kesimlerinin tüketmek durumunda olduğu temel mal ve hizmetleri satın almalarını her geçen gün zorlaştırmaktadır.

Çalışanların karşı karşıya bırakıldığı olumsuz ekonomik koşullar öncelikle gelir ve refah düzeyinde kendini göstermektedir. Bilindiği gibi 1 Ağustos 1996 tarihinden itibaren yürürlüğe giren yeni asgari ücret öncesinde ele geçen asgari ücret dört kişilik ailenin gıda harcamasını karşılamak bir yana, sadece dokuz günlük gıda harcamasına yetmekte, onuncu gün bitmekteydi. Diğer bir ifadeyle, asgari ücret aylık gıda harcamasının sadece üçte birini karşılamakta, sağlıklı ve dengeli beslenmeyi sağlayacak gıda harcaması için 3 asgari ücret yetmemekteydi.

1 Ağustos 1996 tarihinden itibaren yürürlüğe giren brüt 17.010.000.-TL. asgari ücretin Neti 11.084.652.-TL.'dir. İleriye doğru tespit edilen asgari ücret bir öncekine göre %101 oranında artmasına karşın temel ihtiyaçları dahi karşılamakta yetersiz kalacaktır.

Temmuz '96 itibariyle dört kişilik bir ailenin fizyolojik ihtiyaçları ile tutarlı, yeterli ve dengeli beslenmesini asgari düzeyde karşılayabilecek gıda maddelerini satın alabilmek için yapılması zorunlu harcama esas alınarak hesaplanan aylık gıda harcaması tutarı 17.291.000.-TL.'sına ulaşmıştır.

Uygun mevsim koşulları nedeniyle yaz aylarında düşük oranlı artış gösteren gıda harcama tutarının, önümüzdeki aylarda gerçekleşmesi beklenen fiyat artışları nedeniyle artacağı bunun da satınalma gücünde ciddi gerilemeye neden olacağı beklenmektedir.

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi tarafından her ay sürekli olarak izlenen aylık gıda harcaması tutarları yılın ilk yedi ayı itibariyle şu şekildedir.

TABLO : 7 DÖRT KİŞİLİK AİLENİN GIDA HARCAMASI

	Gıda Harcaması (TL'Ay)	Aylık Artış Oranları (%)
Aralık 1995	12.778.000.-	2.9
Ocak 1996	13.898.000.-	8.8
Şubat 1996	14.575.000.-	4.9
Mart 1996	15.280.000.-	4.8
Nisan 1996	16.041.000.-	5.0
Mayıs 1996	16.711.000.-	4.2
Haziran 1996	17.098.000.-	2.3
Temmuz 1996	17.291.000.-	1.1

Aile bütçesinin önemli bir bölümünü oluşturan gıda harcaması tutarı, yukarıdaki tablodan da görüleceği üzere yılın ilk yedi aylık döneminde 4.513.000.-TL'lik ek bir harcama zorunluluğu göstererek 17.291.000.-TL.'sına ulaşmış bulunmaktadır.

Kuşkusuz harcamalar elde edilen gelirin elverdiği ölçüde yapılmak durumundadır. Bu nedenle, dar ve sabit gelirli geniş çalışan kesimin sahip olduğu asgari düzeyde yapılacak gıda harcamasını bile karşılamaktan uzak gelir düzeyinin, diğer harcamalar da dikkate alındığında yetersizliği birkez daha ortaya çıkmaktadır.

Öte yandan genel tüketici fiyatlarından farklılık gösteren gıda fiyatları endeksindeki değişime OECD ülkeleri ve Türkiye açısından bakıldığında, çarpıcı bir farklılık kendini göstermektedir.

TABLO 8: OECD VE TÜRKİYE'DE GIDA FİYATLARI ENDEKSİNDEKİ DEĞİŞİM
(1996 Nisan İtibariyle 12 Aylık % Değişim)

Ülkeler	Değişim	Ülkeler	Değişim
Kanada	0.5	İrlanda (Şubat)	1.8
Yunanistan	9.2	İtalya	5.6 (Aralık)
ABD	2.6	Lüksemburg	0.2
Japonya	0.2	Hollanda	0.6
Avusturalya	2.4 (Şubat)	Norveç	0.4
Yeni Zelanda	0.5	Portekiz	0.7
Avusturya	0.6	İspanya	3.2
Belçika	0.4	İsveç	-6.5
Danimarka	0.8	İsviçre	0.1
Fillandiya	-2.6	Türkiye	74.2
Fransa	1.7	İngiltere	4.6
Almanya	0.8	OECD Toplam	4.3
Çek Cumhuriyeti	7.4	OECD Avrupa	2.3
İzlanda	3.5	Avrupa Birliği (15 Ülke)	2.4

Kaynak : OECD Main Economic Indicators Haziran'96

ASGARİ ÜCRET

Çalışanların ekonomik ve sosyal durumlarının düzenlenmesi amacına yönelik önemli uygulamalardan biri olan asgari ücret geçtiğimiz dönemde de sorunlu konulardan biri olmayı sürdürdü. İşçilerin ve ailelerin ihtiyaçlarını karşılayacak gelir ve yaşama standardının en az düzeyini belirleyen asgari ücret bilindiği gibi 1994 ve 1995 yıllarındaki iki tespit döneminde İşveren ve Hükümetin ortak tavrı ile objektiflik ölçüsünü tamamen yitirmiştir

1996 yılı asgari ücret tespit çalışmaları 22 Nisan 1996 günü dönemin çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın çağrısı üzerine başlamış, Komisyon yaklaşık 3 ay sonra karar aşamasına gelmiştir. Özellikle işveren kesiminin, asgari ücretin yürürlük süresini geçmiş iki yılda olduğu gibi, 1 Eylül'e kaydırma yönündeki çabaları geçerlilik kazanmamış ve yeni asgari ücretin yürürlük süresi-işçi kesiminin talebi doğrultusunda - işçi ve hükümet kesimin oy çokluğuyla 1 Ağustos'tan itibaren uygulanmaya başlamış bulunmaktadır.

Yürürlüğe giren yeni asgari ücret 16 yaşından büyük işçiler için brüt günlük 567.000.-TL, aylık 17.010.000.-TL., 16 yaşından küçükler için ise brüt günlük 480.000.-TL., aylık 14.400.000.-TL. dir.

Sanayi kesimi için belirlenen asgari ücret , komisyonun aldığı karar çerçevesinde tarım ve orman işçileri içinde aynı miktarda uygulanacaktır. Ulusal düzeyde tek asgari ücret uygulaması geçmiş dönem uygulamalarında olduğu gibi devam etmektedir. İşveren kesiminin bölgesel düzeyde asgari ücret tespit edilmesi talebi komisyonda kabul görmemiştir.

Aylık brüt asgari ücretin 8.460.000.-liradan 17.010.000.-lira yükselmesiyle artış oranı yüzde 101.1 olarak gerçekleşmiştir. Ancak 17.010.000.-lira olarak saptanan aylık tutardan, çeşitli kesintiler yapıldıktan sonra ele geçecek tutar 11.084.652.-lira olacaktır.

TABLO 9: ASGARİ ÜCRET VE KESİNTİLER

	1.9.1995	1.8.1996
Brüt Aylık Asgari Ücret	8.460.000.-	17.010.000.-
SSK Primi	1.140.476.-	2.381.400.-
Gelir Vergisi	1.562.581.-	3.122.100.-
Damga Vergisi	40.608.-	81.648.-
Zorunlu Tasarruf	169.200.-	340.200.-
Kesintiler Toplamı	2.912.865.-	5.925.348.-
Kesinti Oranı	%34.4	%34.8
Net AylıkAsgari Ücret	5.547.135.-	11.084.652.-

TÜRK-İŞ 'in, asgari ücret belirlenmesi yapılırken işçinin ailesinin de dikkate alınması ve belirlenen tutarın net olarak ödenmesi konusundaki talebinin dikkate alınmaması, asgari ücretin düşük belirlenmesinde önemli bir etken oldu. TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri Salih KILIÇ, asgari ücretin brüt olarak belirlendiğini, ancak vergi dışı bırakılması gerektiğini belirterek; "Yeni tespiti göre işçinin eline geçecek 11 milyon liranın, hayat şartları karşısında yeterli olamayacağını " kaydetti.

Komisyon çalışmalarına işçi kesimini temsilen katılan TÜRK-İŞ'in, DİE Hanehalkı Gelir ve Tüketim Harcamaları Anketi'ne göre belirlenen besin içi besin dışı harcama oranlarının, uluslararası alandaki gelişmeler ve ilkeler doğrultusunda belirlenmesi yönündeki talebi işverenin muhalefetine karşın oy çokluğuyla kabul edildi. Bunun sonucu içki ve tütün harcamaları ile, restoranda yenilen yemek gıda harcaması kapsamı dışında tutularak, asgari ücretin nispeten daha yüksek saptanması sağlandı.

İşçi Kesiminin Oy Gerekçesi

Asgari ücretin yeniden belirlenmesi çalışmaları sonrasında alınan karar ile ilgili olarak işçi kesimi oy gerekçesini şöyle açıkladı.

"Çalışanların ekonomik ve sosyal durumlarının düzenlenmesine yönelik önemli uygulamalardan biri olan asgari ücretin belirlenmesi çalışmalarında, etkin bir sosyal politika aracı olarak çalışanların düşük ücretlere karşı korunması ve çağdaş

bir toplum içinde yaşayan işçinin, ailesi ile birlikte olağan ihtiyaçlarını karşılayan düzeyde asgari ücretin belirlenmesini sağlamak bakımından savunduğumuz;

- * Asgari ücret belirlenirken işçinin ailesiyle birlikte dikkate alınması;
- * Belirlenen tutarın işçinin eline net geçecek biçimde düzenlenmesi,
- * İşçinin satın alma gücünü ileriye dönük olarak korunabilmesi için gerekli bir iyileştirmenin ayrıca ilave edilmesi
- * Belirlenen asgari ücretin adil gelir dağılımını sağlamaya yönelik olması ve refahtan pay içermesi,

ilkeleri dikkate alınmıştır. Gerçekçi, bilimsel ve objektif bir asgari ücret ancak sözkonusu ilkeler çerçevesinde belirlenebileceğini ve bu ilkeler çerçevesinde saptanan asgari ücretin "insan onuruna yaraşır bir yaşam düzeyi" sağlamaya yeteceği inancımızı koruyarak, asgari ücretin 1 Ağustos 1996 gününden itibaren yürürlüğe girmesini sağlayabilmek amacıyla olumlu oy kullanmak zorunluluğunda kalmıştır."

Komisyonadaki İşçi Temsilcileri

1475 sayılı İş Yasası'nın 33. maddesi gereğince, sanayi ve hizmet kesimi işçilerinin asgari ücretini yeniden belirleme çalışmalarını yürütecek Asgari Ücret Tespit Komisyonu'nda işçi kesimini temsilen Konfederasyonumuz Genel Eğitim Sekreteri Salih KILIÇ başkanlığında ŞEKER-İŞ Genel Başkanı Ömer ÇELİK, TEKSİF Genel Başkanı Zeki POLAT, YOL-İŞ Genel Başkan Vekili Fikret BARIN ve HABER-İŞ Genel Başkanı Cengiz TEKE'den oluşan heyet tarafından temsil edildi.

1475 sayılı İş Yasasının geçici 4. maddesi gereğince, tarım ve orman işçilerinin asgari ücretini belirleme çalışmalarını yürütecek Komisyon'da ise, işçi kesimini temsilen Konfederasyonumuz Genel Eğitim Sekreteri Salih KILIÇ, TARIM-İŞ Genel Sekreteri Baki BAŞDEMİR, ORMAN-İŞ Genel Başkanı Selahattin GÜNGÖR, BASIN-İŞ Genel Başkanı Ali Ekber GÜVENÇ, TEZKOOP-İŞ Genel Başkanı Mustafa BONCUKLU ve TÜRK KOOP-İŞ Genel Başkanı Ahmet BALAMAN'dan oluşan heyet tarafından temsil edildi.

Komisyon çalışmalarında ayrıca ORMAN-İŞ Genel Mali Sekreteri Mehmet TEMEL ile, Konfederasyonumuz Araştırma Müdür Yardımcıları Enis BAĞDADIÖĞLU ve Namık TAN, Araştırma Uzmanı Bülent KÜPELİ işçi kesimini yedek üyeleri olarak görev yapmışlardır.

Ortak Temenniler

Asgari ücret çalışmaları ile ilgili olarak işçi-işveren ve hükümet kesimi "ortak temenniler" i şu şekildedir:

- 1- 11/07/1992 tarihinde yürürlüğe giren ve Bakanlar Kurulu'na yetki veren 3824 sayılı Kanun gereğince, özel indirim tutarlarının asgari ücret düzeyine kadar artırılması,
- 2- Üretime herhangi bir katkısı olmayan tasarrufu teşvik kesintisi ile konut edindirme yardımı uygulamasının kaldırılması,
- 3- 1996 yılı Programı'nda öngörüldüğü şekilde asgari ücret tespit yöntem ve esasları üzerinde çalışma yapmak üzere üçlü yapıda bir komisyonun kurulması ve ilgili yönetmeliğin bu çalışmalarının sonuçlarına göre değiştirilmesi.

İSTİHDAM VE İŞSİZLİK

Gelişmekte olan bir ülke durumundaki Türkiye'nin ekonomik ve sosyal yapısında ciddi dengesizlikler mevcuttur. Bu dengesizliklere ek olarak devletin sosyal devlet anlayışını terk eden bir tercihle sorunun çözümünün piyasa kurallarına bırakılması sonucunda istihdam ve işsizlik son yıllarda ülkenin en önemli sorunlarından biri olma özelliğini kazanmıştır. Bugün de ülkenin çözüm bekleyen en önemli konularından biri durumundadır.

4 Nisan 1996 tarihinde Başkanlar kurulumuza sunulan Çalışma Raporunda da yer verildiği üzere, özellikle son yıllarda, çözüm üretmek yerine resmi veriler aracılığıyla sorunun boyutunu gizlemek doğrultusundaki çabalar yoğunluk kazanmaktadır. Ekonominin kriz sürecinden kurtulamadığı, istihdamın daraldığı ortamlarda dahi resmi kaynaklarca "İstihdam arttı, işsizlik oranı düşüyor" biçiminde yaklaşımlar sergilenmekte ve gerçeği yansıtamayan ya da yetersiz anket sonuçlarına dayalı açıklamalar yapılmaktadır.

Hesaplama yöntemlerinde yapılan değişiklikler ve revize çalışmalarıyla çeşitli işsizlik ve istihdam oranlarına çok kolay ulaşılmakta, kamuoyu ve ilgili çevreler değişik rakamlarla yanıltılabilmektedir.

Bu bağlamda işsizlik ve istihdama ilişkin mevcut son veriler DİE tarafından yapılan (12+yaş grubunu esas alan) Nisan 1995 Hanehalkı İşgücü Anketi geçici sonuçları, Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planı ve 1996 Yılı Programında yer almaktadır.

Geçen Başkanlar Kurulu Çalışma Raporunda yer almakla birlikte DİE çalışması sonuçlarını kısa da olsa tekrar gözden geçirmek ve diğer çalışmaları değerlendirme yerinde olacaktır.

DİE tarafından yapılan (12+yaş grubunu esas alan) Nisan 1995 Hanehalkı İşgücü Anketi geçici sonuçlarına göre;

- * Son bir yılda istihdam 518 bin kişilik artışla 20 milyon 833 bin olmuş,
- * İşsizlik oranı azalarak %8.4'den %7.2'ye gerilemiş,
- * Eksik istihdam ise %7.6'dan %7.0'ye gerilemiştir.

İlk bakışta olumlu izlenim veren sonuçların detaya inilerek değerlendirmesi yapıldığında, gerçek durumun hiç de öyle olmadığı, yapay yöntemlerle olumlu gelişmeler sağlandığı görüntüsü verilmek istendiği ortaya çıkmaktadır. Özellikle 1990'lı yıllar dikkate alınarak geride bıraktığımız 5 yılda olumlu denebilecek hiçbir gelişmenin olmadığı yine aynı anket çalışmasının sonuçlarından ortaya çıkmaktadır.

Ana başlıklar halinde son yıllardaki gelişmelere anket bazında bakıldığında şu sonuçlara ulaşılmaktadır.

- * Son beş yılda Türkiye nüfusu 5 milyon artarken, buna karşılık istihdamdaki artış 1 milyon 400 bindir.

* İşsizlik sayısı hemen hemen aynı olmakla beraber oran Nisan '90 daki yüzde 8.9'dan Nisan 95'te yüzde 7.2 ye düşmüş görünmektedir.

*İşsiz sayısı, işgücüne katılma oranının düşürülmesi ve kırdan kente yoğun göç olmasına rağmen, tarımdaki istihdamın artırılmasıyla sağlanmaktadır.

* 1989 yılı sonunda yüzde 54.6 olan işgücüne katılma oranı sabit tutulup düşürülmeseydi bugün işsiz sayısı 1 milyon 871 bin kişi daha fazla görülecekti. Yani işsiz sayısı, DİE verilerinde bile bunun eklenmesiyle atıl işgücü 5 milyon 57 bine çıkacaktı.

* Nisan 1994 - Nisan 1995 dönemini kapsayan son bir yılda ülke nüfusu 945 bin kişi artarken yapılan hesaplamayla işgücü sayısı yalnızca 267 bin kişi artmıştır.

* Bir yandan işgücü sayısının düşük oranda artması sağlanırken, diğer yandan da tarımda çalışanların sayısı yapay olarak artırılıp (288 bin kişi) işsizlik sorunu ekonominin krizde olduğu dönemde hafifletilmeye çalışılmıştır.

* 1994 Nisan krizinden sonraki 6 aylık dönemde DİE'ye göre kentlerde istihdam 427 bin kişi artarken, aynı dönemde kırsal kesimde istihdam 345 bin kişi azalmıştır.

* Son bir yıl itibariyle ise istihdam 518 bin kişi artmış görünmektedir.

* 1990'lı yıllarda sanayileşmeden vazgeçilmiştir. Bunun önemli bir göstergesi, 1989 yılı sonunda çalışanların yüzde 22'si sanayide çalışır görünürken, Nisan 1995'te bu oranın yüzde 20.9'a gerilemiş olmasıdır.

*1990 yılı başından 1995 yılı Nisan dönemine kadar sanayide yaratılan istihdam yalnızca 164 bin kişidir.

* İlginç olan diğer bir gösterge ise, DİE tarafından yapılan ankete göre onbinlerin işten çıkarıldığı 1994 yılı kriz döneminde sanayide çalışanların sayısının 11 bin kişi artmış olmasıdır. Nisan 1994 - Nisan 1995 döneminde ise sanayide çalışan sayısı yalnızca 3 bin kişi azalmıştır.

* Öte yandan kırsal kesimden kente göçün yoğunlaştığı 1990'lı yıllarda, tarım kesiminde çalışanların oranı hemen hemen aynıdır. Hatta sanayideki 164 bin kişilik istihdam artışına karşın tarımda 701 bin kişilik istihdam artışı görülmektedir.

* Son beş yılda istihdamın sektörel dağılımında hiçbir olumlu gelişme olmamıştır. Sanayide çalışanların oranı azalırken, hizmetler sektöründe artış meydana gelmiş, tarım hemen hemen aynı kalmıştır.

* Sanayileşmeden vazgeçildiği 1990'lı yıllarda, önemli ağırlığı olan İmalat sanayi de istihdam yönünden gelişmemiştir. 1989 yılı sonlarında 2.8 milyon 867 bin kişinin çalıştığı imalat sanayinde 1995 Nisan itibariyle 2 milyon 936 bin kişi çalışmaktadır.

* Kriz dönemi sonrasında işten çıkartmaların en fazla yaşandığı imalat sanayiinin DİE'ye göre istihdam içindeki payı yüzde 15.2 den 14.1'e gerilemiştir. Diğer bir ifadeyle Nisan 94'de 3 milyon 82 bin olan imalat sanayi istihdamı, Nisan 95 itibariyle 2 milyon 936 bine gerilemiş bulunmaktadır.

Sonuç itibariyle, Türkiye ekonomisinin 1994 yılında girdiği kriz sürecinden tam anlamıyla kurtulamadığı, bunun etkisinin yaşamın her alanında görüldüğü, toplumun tüm kesimlerinde işsizliğin her geçen gün büyüyen bir sorun olduğunda birleştiği ortamda son resmi verilerin "işsizlik azalıyor" şeklinde olması gerçekçi görülmemektedir.

Öte yandan işsizlik konusunda resmi kaynaklar arasındaki kavram farklılıkları devam etmektedir. 15+Yaş grubunu esas alan DPT'ye göre Yurtiçi İşgücü Piyasası verileri ve işsizlik oranları farklılık göstermektedir. DPT'nin verileri yıllar itibariyle, hatta aynı yıl için değişik çalışmalarda kendi içinde de farklılık göstermektedir. Öyleki 1996-2000 yıllarını kapsayan Yedinci Beş Yıllık Kalkınma Planında 1994 yılı için işsizlik + Eksik istihdam nedeniyle atıl durumda bulunan işgücü oranı %19.8 olarak gösterilirken, 1996 yılı Programında DİE tarafından geçmişe doğru revize edilmiş, Hanehalkı İşgücü Anketi verileri esas alınarak aynı oran %16.3 olarak verilmiştir. Planda 1994 yılı için %19.8 rakamı kullanılarak 2000 yılında yani plan sonunda %14.5'e düşürüleceği hedeflenmiştir. Revize edilen rakamlar esas alınarak yapılan hesaplamalarla ise 1996 yılında (1996 Yılı Programına göre) DPT tahmini işsizlik + eksik istihdam nedeniyle atıl durumda bulunan işgücü oranını Yedinci Plan hedeflerini şimdiden gerçekleştirecek şekilde % 14.4 olarak belirtmektedir. Söz konusu gelişmeler aşağıdaki tabloda yer almaktadır.

TABLO 10 : YURTIÇİ İŞGÜCÜ PİYASASINDA GELİŞMELER

		(15+Yaş)	(Bin Kişi)
	7 .BYKP'na Göre 1994 Yılı	1996 Yılı Programına Göre 1994 Yılı	1996 Yılı DPT Tahmini
Sivil İşgücü	20.424	21.404	22.365
Sivil İstihdam	18.285	19.664	20.704
Tarım	8.166	8.807	8.948
Sanayi	2.880	3.224	3.529
Hizmetler	7.239	7.633	8.227
İşsiz	2.139	1.740	1.661
Eksik İstihdam	1.909	1.755	1.566
İşsizlik Oranı (Yüzde)	10.5	8.1	7.4
Eksik İstihdam Oranı (Yüzde)	9.3	8.2	7.0
İşsizlik+Eksik İstihdam Nedeniyle Atıl Durumda Bulunan İşgücü Oranı (Yüzde)	19.8	16.3	14.4

Kaynak:7.BYKP- 1996 Yılı Programı

İstihdam ve işsizlik sorununa hesaplama şekillerini değiştirerek çözüm aramaya artık bir son verilmesi gerekmektedir. Türkiye'de istihdam ve işsizlik sorununun çok boyutlu olduğu ortadadır. Her geçen gün ağırlaşan istihdam ve işsizlik sorunu ülkenin diğer ekonomik ve sosyal problemleriyle bütünlük içerisinde.

Özellikle son yıllarda sürdürülen büyüme çabalarına ve sermaye birikimi yönünde kaynak aktarımlarına karşın azalmayan tersine büyüyen bir istihdam sorunu mevcuttur. Ağırlığını yaşantımızda çok çeşitli boyutlarda gördüğümüz yapısal işsizliğin oluşmasında uygulanan ekonomik politikaların etkisi büyüktür. Buna ek olarak sosyal devlet anlayışının terk edilerek devletin ekonomiyi yönlendirmedeki rolünü en aza indirip, sorunun çözümünü piyasa kurallarının serbest işleyişine terketmek yönündeki yaklaşım işsizlikle mücadelede hiçbir sonuç vermemekte ve sosyal adaletsizliği yaygınlaştırmaktadır. Bu yaklaşımlar artık sorunun yeni boyutlar kazanmasına ve çözümün daha da zorlaşmasına neden olmaktadır.

TABLO 11 : OECD VE TÜRKİYE'DE İŞSİZLİK ORANLARI

Ülkeler	İşsizlik Oranı (%)	Ülkeler	İşsizlik Oranı (%)
Kanada	9.3	İtalya	12.1 (95 3. Çeyrek)
ABD	5.6	Norveç	4.3 (95 Kasım)
Japonya	3.1	Portekiz	7.1 (95 Kasım)
Avusturalya	8.5	İspanya	22.7 (Şubat 96)
Belçika	9.5	İsveç	9.2 (Ocak 96)
Finlandiya	16.3	İngiltere	8.3
Fransa	11.9	Türkiye	7.2 (95 2. Çeyrek)
Almanya	9.0 (Şubat 96)	OECD Toplamı	7.6
İrlanda	12.9	OECD Avrupa	10.9
Hollanda	6.6 (Şubat 96)	Avrupa Birliği	11.2

Kaynak : Main Economic Indicators June 1996

Türkiye'deki yüzde 7.2 oranındaki işsizlik oranı OECD ve AB ülkeleriyle karşılaştırıldığında ilginç sonuçlar ortaya çıkmaktadır. Mart 1996 itibariyle OECD toplamında ortalama yüzde 7.6 oranında işsizlik söz konusuysa, bu oran Avrupa Birliği ülkelerinde yüzde 11.2 düzeyindedir. En yüksek işsizlik oranları ise yüzde 22.7 ile İspanya yüzde 16.3 ile Finlandiya, yüzde 12.9 ile İrlanda da bulunmaktadır. Görüldüğü gibi resmi veriler Türkiye'de işsizliğin çok düşük düzeyde olduğunu göstermektedir. İşsizlik sigortasının olmadığı, işgücü piyasası düzenlemelerinin yetersiz olduğu, sosyal güvenliğin sorunlar içerdiği ortamda bu rakamların gerçekçi olduğunu söylemek mümkün değildir.

ÖZELLEŞTİRME

Türkiye'nin artan kaynak ihtiyacı çerçevesinde KİT'lerin özelleştirilmesi gündeme daha sık gelmeye başlamıştır. Nitekim, siyasal iktidar tarafından açıklanan "kaynak paketi'nde özelleştirmeye hız verileceği öngörülmektedir. KİT'lerin özelleştirilerek daha verimli hale getirilmesi ve böylece ülke ekonomisine katkıda bulunulması gibi gerekçelerin arkasına sığınmaya bile gerek duyulmadan sırf kaynak ihtiyacının giderilmesi amacıyla KİT'ler elden çıkarılmak istenmektedir..

Aslında özelleştirme sonuçları incelendiğinde özelleştirme ile bir kaynak yaratmanın ötesinde elde edilen kaynakların israfı sözkonusudur.

Özelleştirme bir saplantı haline gelmiştir. Özel kesimin kamu kesiminden daha verimli olduğuna ilişkin somut bir veri, araştırma bulgusu da bulunmamaktadır. Bütün KİT'ler özelleştirilse de, ekonomik sorunların çözüme kavuşturulması mümkün değildir.

Türkiye'de özelleştirme uygulamaları ile gelir dağılımını daha da bozmaktan öte, hiçbir ekonomik yarar sağlamanın sözkonusu olmadığı ortadadır.

Ülke geleceği açısından büyük önem taşıyan özelleştirmenin, ülke gündemine girdiği tarihten bu yana gerçekleştirilen uygulamalar özetle şu şekildedir.

1985 -1995 Dönemi Özelleştirme Uygulamaları

Özelleştirme Kapsamına Alınan Kuruluşlar:

- ◆ 1985 yılından itibaren 157 kuruluş özelleştirme kapsamına alınmıştır.

Bu kuruluşlardan 9 tanesi daha sonra çeşitli nedenlerle özelleştirme kapsamından çıkarılmıştır. (T. Öğretmenler Bankası Halkbank'a, Denizcilik Bankası Emlakbank'a devredilmiştir. BASF- Sümerbank Kimya A.Ş. ve Güney Sanayiindeki kamu payları Sümer Holding'e, TÜLOMSAŞ, TÜDEMSAŞ ve TÜVESAS ise TCDD'ye iade edilmiştir.)

- ◆ Halen özelleştirme kapsamında 54 kuruluş ile bazı taşınmazlar bulunmaktadır. Bu kuruluşların 36 tanesinde %50 'nin üzerinde kamu payı vardır.

1985 Yılından Bugüne Kadar:

- ◆ 112 kamu kuruluşunda değişik yöntemlerle özelleştirme yapılmış, bu kuruluşların 94'ünden hiç kamu payı kalmamıştır.
- ◆ 1985 yılından bugüne kadar gerçekleştirilen özelleştirme uygulamalarının toplam tutarı 3 milyar dolardır (Cari fiyatlarla 65.7 Trilyon TL.).

31 Aralık 1995 itibariyle bunun 2.6 milyar doları tahsil edilmiş durumdadır.(42.6 Trilyon TL.)

Özelleştirme kapsamındaki kuruluşlardan elde edilen 825 milyon dolarlık temettü geliri ve 114 milyon dolarlık diğer kaynaklarla birlikte 1985-1995 dönemi toplam kaynakları 3.5 milyar dolar düzeyindedir.

3 milyar dolarlık özelleştirmenin:

%49'u	Blok satış olarak,
%9'u	Tesis ve varlık satışı şeklinde,
%14'ü	Halka arz olarak yapılmıştır.
%28'i	Borsada (İMKB) ve uluslararası kurumsal arz şeklinde yapılmıştır.

75 kuruluş blok satış yöntemiyle özelleştirilmiş,
9 kuruluş blok satış ve halka arz birlikte yapılarak özelleştirilmiştir.
15 büyük kamu kuruluşunun çok küçük payları halka arz yoluyla özelleştirilmiştir.

* Aynı dönemde özelleştirme uygulamaları çerçevesinde yaklaşık 3.2 milyar dolar tutarında harcama yapılmıştır. Bu harcamaların %60'ı kapsamdaki kuruluşlara sermaye iştiraki olarak aktarılan finansmandan oluşmaktadır.

* Bugüne kadar 64 milyon dolar (bugünkü kurla 5 trilyon 344 milyar lira) danışmanlık, reklam, ilan gideri yapılmıştır.

* Sosyal yardım zammı ödemeleri 12 milyon dolar,

* Özelleştirme sonrası personel ödemeleri 13 milyon dolar,

* Erken emeklilik prim ödemeleri 3 milyon dolardır.

* Hazineye ise 558 milyon dolar aktarılmıştır.

İhale Prosedürü Devam Eden Kuruluşlar :

T. Denizcilik İşletmeleri,

Deniz Nakliyatı T.A.Ş. (Blok satış için teklif alınmış, teklif sahipleriyle görüşmeler sürmektedir.)

Gümüşhane Çimento Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Blok satış prosedürü yürütülmüş, imza aşamasındadır.)

TURBAN Turizm A.Ş. (Marmaris tatil köyünün kiralanması, Akçay Tatil Köyü ve iki arsanın satılmasıyla ilgili teklifler alınmıştır.)

1 Ocak - 26 Haziran 1996 döneminde yapılan özelleştirme uygulamaları :

Blok satış yöntemiyle

ÇINKUR
Elazığ Çimento
Van Çimento
Lalapaşa Çimento
Kars Çimento

Tesis ve varlık satışı şeklinde

ORÜS Ayancık İşletmesi
ORÜS Devrek İşletmesi
ORÜS Düzce İşletmesi
ORÜS Pazar Köyü İşletmesi
ORÜS Ulupınar İşletmesi
ORÜS Vezirköprü İşletmesi
TURBAN Elmadağ Dağ Evi
SÜMER HOLDİNG Adana Pamuklu Sanayi İşletmesi
SÜMER HOLDİNG Erzincan Pamuklu Sanayi İşletmesi
SÜMER HOLDİNGEskişehir Basma Sanayi İşletmesi
SÜMER HOLDİNG Hereke Yünlü Sanayi İşletmesi
SÜMER HOLDİNG Karaman Pamuklu Sanayi İşletmesi
SÜMER HOLDİNG Nevşehir Pamuklu Sanayi İşletmesi
SÜMER HOLDİNG Şanlıurfa Yünlü Yapağı İşletmesi
TURBAN Ilaca Motel,
ORÜS Bafra İşletmesi
ORÜS Antalya İşletmesi
THY'ye ait 4 uçak
POAŞ'a ait bir tanker

İMKB'de hisse satışı şekliyle

TOFAŞ Türk Otomobil Fabrikası A.Ş.
THY A.O
Bu kuruluşlarda satış işlemleri tamamlanmıştır.

Bu dönemde yapılan satışların tutarı 282 milyon dolardır.

145 milyon doları tahsil edilmiştir.

1996 Yılı Özelleştirme Programı

1996 yılında, ihale veya satış prosedürü devam eden kuruluşlardan,

- * Gümüşhane Çimentonun blok satışı,
- * Deniz nakliyat'ın blok satışı ile

*TURBAN VE TDI'ye ait varlıkların satış ve devri işlemlerinin tamamlanmasına yönelik çalışmalar devam etmektedir.

Bunun yanısıra, henüz ihale aşamasına getirilmeyen,

- * SÜMER HOLDİNG'e ait işletme birimleri ile taşınmazların satışı,
- * T.GEMİ SANAYİ ve T.DENİZCİLİK İŞLETMELERİ'ne ait varlık/taşınmazların satış/işletme hakkı devri,
- *ORÜS'e ait işletmelerin varlık bazında satışı ve
- * HAVAŞ'daki %40 hissesinin halka arzı,
- * KBI'deki kamu hisselerinin blok satışı,
- *TESTAŞ'a ait varlıkların satışı,
- * PETKİM'deki kamu hisselerinin satışı
- * TÜPRAŞ'a ait rafinerilerden bir bölümünün varlık bazında satışı
- * POAŞ hisselerinin satışı,
- * ERDEMİR'deki kamu hisselerinin satışı,
- * ETİBANK'ın blok satışı,
- * 2 Çimento ve 4 toprak grubu şirketin satışı,
- * PETLAS'ın blok satışı,
- * Sivas Demir Çelik İşletmeleri'nin blok satışı,
- * SEK ve EBK'ya ait tesis ve varlıkların satışı ile
- * Özelleştirme kapsamındaki bazı iştirak hisselerinin satışı ve taşınmazların satış veya devri

konusundaki ihale hazırlıkları sürdürülmektedir.

Önümüzdeki Dönemde Kapsam ve Programa Alınması Düşünülen Kuruluşlar

- 1- TEDAŞ (dağıtım birimlerinin hisse satışı ve işletme hakkı devri)
- 2- T.ŞEKER FABRİKALARI (Üretim birimleri ve varlıkların satışı)
- 3- TEKEL'e ait Sigara Fabrikaları (Varlık Satışı)
- 4- TCDD'ye ait Limanlar (İşletme hakkı devri)
- 5- SEKA (Varlık Satışı)
- 6- T.GÜBRE SANAYİ (Üretim birimi ve varlık satışı)
- 7- TİGEM (Tarım İşletmeleri Genel Müdürlüğü)
- 8- KAMU İŞTİRAK BAZI SİGORTA ŞİRKETLERİ

Son dönemde özelleştirme adı altında yağma ve talan düzenine hız kazandırma çabaları yoğunlaşmıştır.

Bu şekilde Devletin sosyal devlet olma niteliği ortadan kaldırılmak, iktisaden güçsüz geniş bir kesim sosyal devletin koruyucu şemsiyesi dışına çıkarılmak istenmektedir. Dolayısıyla ekonomik hak ve özgürlükler sözde serbest piyasa ekonomisinin koşullarına bırakılacaktır.KİT'lerin ekonomik gelişme ve bölgesel kalkınmamızdaki rolleri de sona erdirilmek istenmektedir.Oysa bütün bunların yeniden tanımlanarak geliştirilmesine ihtiyaç bulunmaktadır.

GÜMRÜK BİRLİĞİ

Türkiye asıl ve nihai hedefin tam üyelik olduğu Avrupa Birliği (AB) ile entegrasyon sürecinde, anlaşmaların getirdiği bir yükümlülük olan Gümrük Birliğini (GB) 1 Ocak 1996 tarihi itibarıyla gerçekleştirmiş ve ilk yedi ayını da geride bırakmış bulunmaktadır.

GB'nin ilk yedi ayı genel olarak değerlendirildiğinde, beklenilenin çok üzerinde ithalat, beklenilen çok altında ihracat, hazırlıksız girişin getirdiği teknik sorunlar ile Yunanistan'ın vetosu nedeniyle bloke edilmiş bulunan mali yardım ekseninde pek çok olumsuzluk ve belirsizlikle dolu bir tablo ile karşılaşılmaktadır.

Bu tablonun ayrıntılarını belirlemeden önce, ilk dikkati çeken, GB'nin Türkiye'nin ilk ve tek gündem maddesi haline getirildiği, adeta bir bayram olarak ilan edildiği 1995 yılının tersine 1996'nın bambaşka bir ortamda geçmesidir. Bu ortamda, yaşanan siyasi ve ekonomik istikrarsızlığa koşut olarak iktidardaki hükümetlerin GB konusunda net bir tavır ortaya koymalarının önemli bir etkisi bulunmaktadır.

GB'nin resmi olarak yürürlüğe girdiği Ocak 1996 tarihinden itibaren bugüne kadar geçen süreç içerisindeki gelişmeler başlıklar itibarıyla şöyle özetlenebilir:

- Devlet İstatistik Enstitüsü'nün uzun bir gecikmeyle Ağustos başında açıkladığı Ocak ayı dış ticaret verileri, ithalatta patlama, buna karşılık ihracatta açık sınırlı kalan bir artışı göstermektedir. Verilere göre, 1996 Ocak ayında ithalat, geçen yılın aynı ayına göre yüzde 44.2 artarak 2 milyar 97.1 milyon dolardan 3 milyar 23.1 milyon dolara; ihracat yüzde 11.8 artarak 1 milyar 549.7 milyon dolardan 1 milyar 732.6 milyon dolara yükselmiştir. Dış ticaret açığı ise, aynı dönemler itibarıyla yüzde 135 gibi yüksek bir oranda artarak 547.4 milyon dolardan 1 milyar 290.4 milyon dolar olarak çıkmıştır.

GB'nin yalnızca ilk bir ayına ilişkin bu rakamlar, ülkemizin çok yüksek bir dış ticaret açığına doğru sürüklendiğinin işaretleri olarak kaygı vericidir.

Bu arada, yılın yedi ayına ilişkin gayri resmi araştırmalar, ithalatın patladığını; ihracatın hızla düştüğünü ve GB'nde Türkiye'nin en avantajlı sektörü olarak kabul edilen tekstil ve hazır giyim sektöründe bile hızla aşağıya indiğini gösterirken, ülkemizin en yüksek oranlı dış ticaret açığına doğru gittiğinin sinyallerini vermektedir.

İthalattaki patlama, hükümeti, dış ticarete dengeleri sağlamaya yönelik mali bir tedbir almaya yöneltmiştir. Kredili ve vadeli ithalat işlemlerinde yüzde 6 oranında Kaynak Kullanımını Destekleme Fonu (KKDF) kesintisinin yeniden başlatılmasını öngören bu tedbir, 22 Temmuz 1996 tarihi itibarıyla yürürlüğe konmuştur. Uygulama, ihracat ve yatırım amaçlı ithalatı içine almamıştır.

-GB sürecinde, Türkiye'nin, AB'ne uyguladığı gümrük vergileri, miktar kısıtlamaları ve eş etkili önlemlerin kaldırılması ve Ortak Gümrük Tarifesi'nin kabul edilmesi nedeniyle uğradığı gelir kaybı ile karşılaşacağı ekonomik sorunların çözümü

için AB'nin mali desteğine ihtiyaç bulunmaktadır. Ülkemizin mali destek olmaksızın GB'ni kendi imkanlarıyla aşabilmesi mümkün değildir. Bu çerçevede, 6 Mart 1995 tarihli Ortaklık Konseyi kararı gereğince, Türkiye'ye 5 yıl içinde aktarılması öngörülen yardım tutarı, 3.2 milyar dolardır.

Türkiye'nin yalnızca bir yıllık vergi ve fon geliri kaybına denk olan bu yardımın yetersizliği açıkken, bir de Yunanistan vetosu nedeniyle engellenmesi, Türkiye için başlı başına bir sorun oluşturmuştur. Gerçi Yunanistan, elinde tuttuğu vetonun bir bölümünden vazgeçse de (Akdeniz Programı çerçevesindeki MEDA kredisi) bunu, Ege sorunu konusunda AB'nin siyasi desteğini almak suretiyle gerçekleştirdiği gözden kaçırılmamalıdır.

1996 yılı için AB'den Türkiye'ye aktarılması öngörülen, ancak Yunanistan'ın vetosu nedeniyle kilitlenen yardım, Avrupa Yatırım Bankası'ndan 750 milyon ECU ile Akdeniz Programı'ndan 350 milyon ECU'dur. 6 Mart 1995 tarihli Ortaklık Konseyi kararı gereğince, Akdeniz Programı çerçevesinde 750 milyon ECU aktarılması öngörülürken, yapılan kısıtlamalardan sonra, bu miktar 350 milyon ECU'ya düşürülmüştür. Yunanistan 15 Temmuz 1996 tarihi itibarıyla yalnız Akdeniz Programı üzerindeki vetosunu kaldırmıştır. Dolayısıyla, diğer kanal üzerindeki (Avrupa Yatırım Bankası) vetosunu elinde tutmaktadır.

- Türkiye'nin, AB entegrasyonu konusunda çok önemli bir eksiklik olan Gümrük Kanunu henüz çıkarılmamıştır. Gümrük Kanunu'nun yanında T.B.M.M.'sinden çıkarılmayı bekleyen pek çok yasal düzenleme bulunmaktadır.

- GB ile hedeflenen bütünleşmenin gerçekleşmesinde rekabet kurallarının önemi ışığında, 1994 yılında kabul edilen 4054 sayılı Rekabetin Korunması Kanunu'nun (RKK) üzerinden bir buçuk yıl geçmesine rağmen, bu Kanunu hayata geçirecek olan Rekabet Kurulu hala oluşturulamamıştır. Hukuka aykırı olarak rekabetin bozulması veya kısıtlanmasının önlenmesi ve rekabet düzeyinin sağlıklı bir şekilde varlığını sürdürebilmesi için önemli görev ve yetkilerle donatılan bu Kurulun oluşturulamaması, Rekabet Kanunu'nun uygulamaya geçmemesine neden olmakta ve dolayısıyla GB'nin işleyişi açısından bir engel teşkil etmektedir.

- GB'nin işleyişi açısından Türkiye için hala mevcut olan bir başka engel, Milli Akreditasyon Kurulu (MAK)'nın kurulamamasıdır. AB standartlarına uygun üretimi belgeleyecek olan bu kuruluşun oluşturulamaması, zaten hızlı bir düşüşe geçen ihracatı tehdit eder duruma gelmiştir. Özel sektörde laboratuvarların olmasına rağmen, akredite özellik taşıyamamalarından ötürü, firmalar yurt dışındaki kuruluşlara büyük paralar ödemektedirler.

- Tüketici Mahkemeleri oluşturulamamıştır.

- Hazırlıksız girişin sonucu olarak, menşe komülasyonu, tek transit belge, kurumsal işbirliği, anti-damping vergisi gibi çeşitli konularda teknik sorunlar bulunmaktadır.

- GB'nin ilk yarısında Türkiye açısından bir başka olumsuz gelişme, AB'nin tam üyelik bağlamında Türkiye'yi dışlayan tutumuna devam etmesidir. Türkiye, GB'ni AB'ne tam üyelik yolunda bir aşama olarak değerlendirirken, AB bunu gözardı etmektedir. 29 Mart 1996 tarihinde İtalya'nın Torina kentinde başlayan ve bir yıl sürecek olan Hükümetlerarası Konferansa Türkiye'nin davet edilmeyişi bu tutumun

Çarpıcı bir örneğidir. AB'nin genişleme sürecine ve geleceğine yönelik önemli kararların alınacağı böyle bir toplantıda, GB'ni gerçekleştirmiş, ancak asıl ve nihai hedefi tam üyelik olan bir ülkeye yer verilmeyişi ciddi olarak üzerinde durulması gereken bir konudur.

Yukarıda anahatlarıyla tespit edilmeye çalışıldığı üzere, GB'nin ilk yarısı, olumsuz ve ilerisi için soru işaretleri oluşturan bir tabloyu sergilemektedir. Bu sonuçlar, Türkiye için GB'nde, gümrük vergileri ve fonlarının indirilmesi ötesinde zorlu ve etin geçecek bir sürecin habercisidir.

Bu çerçevede ilk olarak yapılması gereken, ekonomik istikrar ortamının yaratılmasıdır. Ardından, GB'nin gerektirdiği yasal düzenlemelerin yapılması ve Türkiye'yi AB'ne tam üyeliğe götürecek tezlerin güçlendirilmesidir. Bu tezlerin içerisinde mali destek konusu özel bir önem taşımaktadır. Bu kapsamda, 1986 yılından itibaren uygulanmayan ve rafa kaldırılan 600 milyon ECU tutarındaki Dördüncü Mali Protokol'e işlerlik kazandırılması konusu üzerinde ciddiyetle durulmalıdır.

Ancak mali yardım konusunun Türkiye için büyük önem taşımakla birlikte, herşeyin tek çözümü olmadığı da dikkate alınarak, bir an evvel ülkede ekonomik göstergelerin belirli bir dengeye oturtularak istikrar ortamı içinde kararlı bir ekonomik büyümenin sağlanması gerçekleştirilmelidir.

II- İŞÇİ HAK ve ÖZGÜRLÜKLERİNİ KORUMA ÇALIŞMALARI

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, 18.çalışma döneminde ilk olağan toplantısını 20 Aralık 1995 tarihinde, Ankara'da gerçekleştirmiştir. Bu tarihten sonra, 4 Nisan 1996 günü olağan, 19 Haziran 1996'da olağanüstü olmak üzere toplam iki kez bir araya gelmiştir.

4 Nisan 1996 tarihli olağan Başkanlar Kurulu toplantısından bugüne kadar geçen süreç içerisindeki gelişmeler ve yapılan çalışmalar özetlenerek bilgilerinize sunulmaktadır.

Başkanlar Kurulu Toplantısı

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, Sosyal Sigortalar Kurumu'nun içinde bulunduğu darboğaz ve sosyal güvenlik sisteminin sorunları ağırlıklı olmak üzere ülke gündeminde yer alan diğer konuları görüşmek üzere 4 Nisan 1996 tarihinde biraraya gelmiştir. TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde gerçekleştirilen toplantıya, ANAP-DYP Koalisyon Hükümeti Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Emin KUL ile SSK Genel Müdürü Kemal KILIÇDAROĞLU da katılmışlardır.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı, açış konuşmasında hükümetin sosyal devlet ilkelerinden uzaklaşmayı hedeflediğini ve SSK'yı tasfiye etme niyetlerini de açık bir şekilde ortaya koyduğunu belirtmiş, ancak işçilerin geçmişte olduğu gibi gelecekte de bu oldu bittilere müsadde etmeyeceğini vurgulamıştır.

Ülke gündeminin ön sıralarında yer alan terör, işsizlik, enflasyon, göç ve benzeri sorunların önemini anımsatan Genel Başkan, sendikasız ve sigortasız işçi çalıştırma uygulamalarındaki yaygınlığa dikkat çekmiş ve özetle şu değerlendirmeyi yapmıştır.

"4 milyonun üzerinde işçi,özel sektör işyerlerinde sendikasız ve sigortasız olarak çalıştırılmaktadır. Hükümetimizin bu işçileri güvenceye kavuşturması beklenirken, bu kez kendisi Orman Bakanlığı'na bağlı ağaçlandırma ve fidanlıklarda 1995 yılında sigortalı çalışan işçilerin yerine, vahidi fiyatla ve sigortasız çalışan işçi istihdam etmeye başlamıştır. Bu tutum bir sosyal devlet ayıbıdır. Bunu yapan bir Hükümetin, özel sektörde sigortasız ve kaçak işçi çalıştıran işyerleri üzerinde hiçbir denetimi olamayacaktır. Hükümeti bu yanlış uygulamalarından en kısa sürede vazgeçmeye çağırıyorum.

Bugün sendikaların önündeki en büyük engel 12 Eylül anti-demokratik yasalarının halen büyük ölçüde yürürlükte olmasıdır. Bu yasalar sonucu ülkemizde taşeron mafyası güçlenmiştir. Anti-demokratik yasalar, kötü niyetli işverenlere büyük imkanlar tanımaktadır. Sendikaya üye olan işçi bir gün sonra kapı dışarı bırakılmaktadır. Hükümetten, başta Anayasa olmak üzere, 2821, 2822, 1475 sayılı Yasalar ile bu içerikteki yasalarda değişiklik yapmasını istemekteyiz. Ayrıca Türkiye tarafından onaylanan ILO Sözleşmelerinin iç mevzuatımıza yansıtılmasını beklemekteyiz.

Hükümetimizin ülkemizdeki olağanüstü hal uygulamasını kademeli olarak kaldıracağını programına alması memnunluk yaratmıştır. Olağanüstü halin kaldırılması sonrasında İl İdaresi Yasası ve Terörle Mücadele Yasası'nda anti-demokratik değişikliklerin yapılması, bütün ülkede olağanüstü halin yaşama geçmesi anlamına gelecektir. TÜRK-İŞ geçmişte böyle bir yasanın çıkmaması için gerekli mücadeleyi vermiştir ve bundan sonra da bu mücadelesinde kararlıdır.

Teşkilatımızda bazı sendikalarımızın sorunları bulunmaktadır. Bu sorunların ağırlığını Belediye-İş Sendikamız taşımaktadır. Belediye-İş Sendikamızın birçok bölgedeki ve özellikle de Doğu ve Güneydoğu Anadolu'daki üyeleri, 1990 yılından beri ücretlerini ve diğer alacaklarını muntazaman alamamaktadır. Belediye-İş Sendikamızın üyelerinin ve Sendikamızın yıllardır süren mağduriyetine biran önce Hükümetimiz tarafından çözüm bulunmalıdır.

1996 yılında da kamuda ve özel sektör işyerlerinde sözleşme görüşmeleri devam etmektedir. Bu yıl özel kesimde 551 işyerinde örgütlü 246 bin işçimizin ve kamu kesiminde 630 işyerinde örgütlü 104 bin işçimizin toplu iş sözleşme görüşmeleri vardır.

Türk-İş, Sendikalarımızın gerekli gördüğü durumlarda, işçi hak ve özgürlüklerinin toplu iş sözleşmeleri aracılığıyla korunması ve geliştirilmesi konusunda üzerine düşen görevi yapacaktır.

Türk-İş, 17. Genel Kurulda alınan kararlar uyarınca, önümüzdeki dönemde özel sektör işyerlerinde örgütlenme konusunda yoğun bir çabayı başlatacaktır. Bu konuda Genel Teşkilatlandırma Sekreterliğimiz, Sendikalarımızla ayrıntılı görüşmeler yapacaktır. Ayrıca eğitimlerimiz de sistemli bir şekilde devam etmektedir."

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı, TÜRK-İŞ Genel Başkanı'ndan sonra yaptığı konuşmada, Anayol hükümeti'nin işçi hareketine bakışının her zamankinden daha sıcak olduğunu belirterek, sosyal güvenlik alanında kazanılmış haklara karşı herhangi bir saldırının olmayacağı yolunda daha önceden verdiği güvenceyi yenilemiştir.

Açış konuşmalarından sonra söz alan SSK Genel Müdürü, SSK'nın yapısal düzensizliklerinden kaynaklanan sorunlar hakkında rakamsal boyutuyla birlikte ayrıntılı bir değerlendirme yapmış ve sorunların aşılması yönünde alınması gereken önlemlerin aciliyetini vurgulamıştır.

Başkanlar Kurulu Belirlemeleri

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, 4 Nisan 1996 günlü toplantısında işçi sınıfının ve tüm çalışanların sorunları değerlendirilmiş ve alınan kararlar bir bildiriyle kamuoyuna duyurulmuştur.

Bildiride, önümüzdeki dönemde sorunların daha da yoğunlaşacağı dikkate alınarak yapılması gerekenler şöyle sıralanmıştır.

"Başkanlar Kurulumuz, vatandaşların sosyal güvenliğini sağlama görevi yükümlülüğünün devlete ait olduğu anlayışından hareket etmekte, sosyal devlet anlayışını savunmaktadır. Devletin görevleri, büyük altyapı yatırımları, güvenlik ve yargı ile sınırlanamaz.

SSK'nın sorunlarının çözümünde atılması gereken ilk adım, sayıları 4 milyonu aşan kaçak işçiliğin, bordroda düşük ücret gösterme ve çalışılan süreyi az bildirme uygulamalarının sona erdirilmesi olmalıdır. Devletin sosyal güvenliğin finansmanına sistemli bir biçimde katkıda bulunması sağlanmalıdır. Sosyal Sigortalar Kurumunun alacakları zamanında tahsil edilmelidir. SSK demokratik ve özerk bir yapıya kavuşturulmalıdır. SSK'daki israf engellenmelidir. SSK'nın, gerçekten sigortalı olmayanların bakımı uzun ve pahalı hastalıklarının yükünü çekmesi önlenmelidir.

Başkanlar Kurulumuz, SSK'nın sağlık hizmetlerinin özelleştirilmesine karşı çıkmakta, hekimlere tam gün çalışma zorunluluğu getirilmesini, çalışma saatleri sonrasında ücretli muayene uygulamasına (surtime) son verilmesini ve sağlık hizmetlerinin geliştirilmesini talep etmektedir.

Türk-İş Başkanlar Kurulu, işçi sınıfının uluslararası birlik, dayanışma ve mücadele günü olan 1 Mayıs'ın bu yıl da ülkemizde kutlanmasını, bu yılki kutlamalarla ülkemizin demokratikleştirilmesi, iş güvencesinin sağlanması, sosyal devletin korunması ve geliştirilmesi, özelleştirmeye ve taşeronlaşmaya karşı çıkılması ve SSK'nın sorunlarının çözümüne ağırlık verilmesini kararlaştırmış, 1 Mayıs'ın hangi bölgede nasıl kutlanacağı konusunda Yönetim Kurulunu yetkili kılmıştır.

Türk-İş Başkanlar Kurulu, önümüzdeki dönemde daha da yoğunlaşacak sorunların aşılabilmesi için, iş güvencesinin sağlanması, kaçak işçiliğin önlenmesi, taşeronlaşmanın engellenmesi, sosyal devlet anlayışına sahip çıkılması, onaylanmış ILO Sözleşmelerinin iç mevzuatımıza yansıtılması, anti-demokratik yasaların değiştirilmesi, Türk-İş bütünlüğü içinde özel sektörde kapsamlı bir örgütlenme seferberliği için kampanyaların başlatılmasını, tüm Sendikalarımızın gerektiğinde tüketici boykotlarını da örgütleyerek bu mücadeleye destek olmasını ve Türk-İş'in eğitim seminerlerinin daha da geliştirilmesini talep etmektedir."

SSK ve Sağlık Hizmetleri Kurultayı

TÜRK-İŞ, DİSK, HAK-İŞ, KESK, Türk Tabipler Birliği (TTB) ve Türk Eczacılar Birliği tarafından düzenlenen "SSK ve Sağlık Hizmetleri Kurultayı", 6-7 Nisan 1996 tarihlerinde Ankara'da gerçekleştirilmiştir.

Kurultay'da bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri, SSK'nın içine itildiği krize ilişkin ayrıntılı tespitlerde bulunurken, bugünkü krizin sorumlusunun sigortalılar değil, SSK'yı sömüren hükümetler ile kaynaklarını israf eden politikacılar olduğunu vurgulamıştır.

TÜRK-İŞ Genel Mali Sekreteri, SSK'nın içinde bulunduğu krize, sigortalılar ve emekliler açısından yeni sorunlar yaratmadan yeni çözümler üretmenin kaçınılmaz bir zorunluluk olduğuna işaret etmiş ve bu doğrultuda Konfederasyonumuzun ötedenberi üzerinde ısrarla durduğu tedbirleri ifade etmiştir.

Kurultayda yapılan çalışma ve değerlendirmeler sonucunda alınan kararlar bir Sonuç Bildirgesiyle kamuoyuna açıklanmıştır. SSK'nın, siyasi iktidarların yanlış politikaları ile derin bir krize itildiği, sorunların kökünde, kuruluşundan bu yana SSK kaynaklarına siyasi iktidarlar tarafından elkonulma olgusunun yattığına dikkat çekilen bildirmede, 1965-1993 döneminde hükümetlerin el koyduğu SSK kaynaklarının 20 milyar dolar olduğu kaydedilmiştir.

Kurultay bildirgesinde, Dünya Bankası ve benzeri uluslararası sermaye kuruluşları tarafından hükümetlere dikte ettirilmeye çalışılan programa karşı çıkıldığı ifade edilerek "Şili modeli gibi modeller ülkemizde toplum sağlığı ve sosyal güvenlik açılarından onarılmaz tahribatlar yaratacaktır. Bu tür girişimlere karşı meşru ve demokratik yollardan direnerek Anayasa'nın emrettiği sosyal devlet anlayışını savunacağımızı açıklıyoruz" denilmiş ve SSK'nın sorunlarının çözümü için getirilen ortak öneriler sıralanmıştır.

Türk - Yunan Sendikaları Arasında Dostluk ve Dayanışma

TÜRK-İŞ Genel Başkanının, 29-30 Ocak 1996 tarihlerinde Atina'da düzenlenen Balkan Ülkeleri Birinci Sendikalar Konferansı'na katılması ile birlikte TÜRK-İŞ ve Yunan İşçi Sendikaları Konfederasyonu (GSEE) arasında başlayan yakın ilişki, GSEE Başkanı Chistos Protopapas ve Yönetim Kurulu üyelerinin Konfederasyonumuzu ziyaretleriyle daha da gelişmiştir.

8 Nisan 1996 günü TÜRK-İŞ Genel Merkezinde gerçekleştirilen ziyaret sırasında, TÜRK-İŞ Genel Başkanı ve Yönetim Kurulu üyeleri ile GSEE Başkanı ve Delegasyonu bir toplantı yapmışlardır. Her iki Genel Başkan konuşmalarında, tarihten gelen dostluk ve komşuluk ilişkilerinin, işçilerin artan sorunları nedeniyle güçlendirilerek sürdürülmesinin son derece gerekli olduğunu vurgulamışlar ve işbirliğinin geliştirilmesi konusunda her iki tarafın kararlılığını ifade etmişlerdir.

Toplantı sırasında yapılan görüşmeler sonucunda TÜRK-İŞ ile GSEE arasında bir işbirliği anlaşması imzalanmıştır. Anlaşmayla, Konfederasyonlar ve üye sendikalar arasındaki ilişkinin geliştirilmesinin ve araştırma çalışmalarında işbirliği yapılmasının yanısıra, 1996 yılı sonbaharı başlarında Ege Denizi'nde bir dostluk şenliğinin düzenlenmesi kararlaştırılmıştır.

GSEE Delegasyonu, TÜRK-İŞ Genel Başkanı ile birlikte 9 Nisan 1996 günü, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanını ziyaret ederek, karşılıklı görüş alışverişinde bulunmuşlardır. GSEE Genel Başkanı yaptığı konuşmada, Avrupa'da sosyal devlet ve sosyal güvenlik kavramlarına karşı gelişmekte olan bir eğilim olduğunu belirterek, bu ortak sorunların çözümü için öncelikle komşu iki ülke sendikalarının ortak çalışmalarının geliştirilmesinin gereğine işaret etmiştir. TÜRK-İŞ Genel Başkanıise ziyareti, bu doğrultuda atılmış bir adım olarak değerlendirmiştir.

GSEE Genel Başkanı ve Delegasyonu, Konfederasyonumuza yaptıkları ziyaret çerçevesinde, 9 Nisan 1996 günü TÜRK-İŞ İzmir Bölge Temsilciliğinde, 10 Nisan 1996'da ise İstanbul Bölge Temsilciliğinde sendikalarımızın genel merkez yöneticileri ile bir araya gelmişlerdir.

ANAP-DYP Koalisyon Hükümeti'nden Talep ve Beklentiler

TÜRK-İŞ Genel Başkanı ve Yönetim Kurulu üyeleri, çalışanların sorunlarını ve Hükümetten beklentilerini iletmek üzere, Başbakan Mesut YILMAZ'ı ziyaret etmişlerdir. 11 Nisan 1996 günü gerçekleştirilen ziyarette, TÜRK-İŞ Genel Başkanı tarafından Başbakan'a isteklerimize ilişkin bir dosya sunulmuştur. Dosyada, ülkemizin, çalışanların ve emeklilerin sorunlarının hergeçen gün daha da ağırlaştığı şartlarda, Konfederasyonumuzun, Türkiye Cumhuriyetinin 53.Hükümetinin yapacağı icratta öncelikle gözönünde bulundurulmasında yarar gördüğü temel görüş ve talepleri sekiz madde halinde şöyle sıralanmıştır.

"(1) 12 Eylül 1980 sonrasında değiştirilen ve kabul edilen mevzuatla kısıtlanmış birçok temel hak ve sendikal hak ve özgürlük henüz sağlanmamıştır. Başta 1982 Anayasası olmak üzere, tüm anti-demokratik düzenlemeler kaldırılmalı, Anayasa'da yapılan değişiklikler diğer mevzuata yansıtılmalı, çalışma hayatımıza ilişkin yasalar, Türkiye tarafından onaylanmış ILO Sözleşmeleri ile uyumlu hale getirilmeli, kamu çalışanlarının grevli toplu pazarlık haklarını kullanmalarının önündeki idari ve hukuksal engeller kaldırılmalıdır. Türk-İŞ'in Anayasa ve yasalara ilişkin ayrıntılı çalışmaları geçmişte siyasi partilerimize ve Yüce Meclis'in Başkanlığına sunulmuştur. Gerekirse bu konudaki görüşlerimiz yeniden takdim edilecektir.

(2) İnsan haklarına saygılı, demokratik ve laik sosyal hukuk devletinin gereği olarak, eğitim ve sağlık alanlarına ayrılan kamu kaynakları artırılmalıdır. SSK'nın yaşatılması, güçlendirilmesi ve gereken kalitede hizmet verebilmesi için gerekli tedbirler alınmalı, SSK'nın sorunlarının çözümü için işçi-işveren-hükümet tarafları arasında etkili görüşmeler yapılmalıdır. Üniversite harçları azaltılmalıdır.

(3) Terörle etkili bir biçimde mücadele edilmelidir. Olağanüstü hal uygulamasının tedricen kaldırılacağına ilişkin ifadeler tarafımızdan memnuniyetle karşılanmıştır. Ancak, olağanüstü hal kaldırılırken, İl İdaresi Yasası'nda yapılacak anti-demokratik düzenlemelerle, olağanüstü hali fiilen tüm ülkeye yayacak girişimler, geçmişte olduğu gibi bugün de büyük rahatsızlık duymamıza yol açacaktır.

(4) Yatırımların kısılması, göç, tarım ve hayvancılığın çökmesi ve özelleştirme nedeniyle, işsizlik her geçen gün daha da artmaktadır. Bu sorunların çözümü ve özellikle de özelleştirmenin yaratacağı işsizliğin azaltılması için, Türk-İŞ'le de görüşülerek, gerekli tedbirler alınmalıdır.

(5) Son zamanlarda peşpeşe yapılan ve yapılacağı ima edilen zamlar, enflasyonu kamçulamış ve işçilerin, tüm çalışanların ve emeklilerin satınalma güçlerini büyük ölçüde düşürmüştür ve düşürecektir. İmzalanmış toplu iş sözleşmelerinde 1996 yılı için öngörülen ücret zamları, giderek daha da hızlanan enflasyon karşısında iyice yetersiz kalmaktadır. Hükümetimiz, Türk-İŞ'le görüşerek, işçilerin satınalma güçlerinin korunması için telafi edici önlemleri almalıdır. Asgari Ücret Tespit Komisyonu en kısa sürede toplanmalı ve günün ekonomik koşullarına uygun bir asgari ücret belirlemelidir.

(6) Yerli ve yabancı kaçak işçilik ve taşeronlaşma, SSK'nın sosyal sigorta primi, Devletimizin de büyük vergi kaybına neden olmaktadır. Kayıt-dışı ekonomi kontrol altına alınmalı, Türkiye tarafından onaylanmış 158 sayılı ILO Sözleşmesinin gerisinde olmayacak biçimde iş güvencesi sağlanmalı ve işsizlik sigortası çıkarılmalıdır. Onaylanmış 94 sayılı ILO Sözleşmesi ve ilgili Bakanlar Kurulu kararı uyarınca, kamudan ihale ile iş alanların işyerlerinde, o işkolunda geçerli olan ücret ve diğer hakların tanınması sağlanmalıdır.

(7) Başta Belediye-İş üyesi belediye işçilerinin alacakları olmak üzere, tüm işçi alacakları ve nemalar ödenmeli, 6772 sayılı Kanun uyarınca verilecek ilave tediyein ikinci yarısının Kurban Bayramı öncesinde ödenmesi sağlanmalıdır. Tasarrufu teşvik fonunda biriken kaynaklara uygulanan nema faiz oranı düşürülmüş ve çalışanların önemli kayıplarına yol açmıştır. Ekonomik koşullara ters olan bu uygulama düzeltilmelidir.

(8) Sendikal hak ve özgürlüklerini kullanan işçilerin ve sendikaların karşı karşıya bırakıldıkları baskılar sona erdirilmeli, orman işçilerinin sendikasız ve kaçak çalıştırılmalarına yönelik girişimler durdurulmalı, mevsimlik işçilere işbaşı yaptırılmaları ve bu işçilerin toplu iş sözleşmelerindeki süreler kadar çalıştırılmaları sağlanmalıdır."

1996 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı ve SSK

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, 1996 Mali Yılı Bütçe Kanunu Tasarısının, SSK'yı idari ve mali bakımdan Hükümete bağımlı hale getirmeye yönelik düzenlemesi karşısında, 16 Nisan 1996 günü yaptığı açıklamada, böyle bir girişime ve tasarrufa şiddetle karşı çıktığını vurgulamıştır. Açıklamada, SSK'na ait yetkilerin Maliye Bakanlığına ve Hazine'ye devredilmesi kabul edilemez bir yaklaşım olarak nitelendirilerken, değişikliğin TBMM Genel Kurulunda çıkarılması istenmiş ve duyulan kaygı şöyle dile getirilmiştir.

"Tasarı ile mevcut olan bürokratik engellerin alanı daha da genişletilmekte, Kurum, idari ve mali yönden işlevini yitirir bir duruma getirilmektedir. Özerk bir kuruluşun vesayet altına sokulması, Kurumun zamanla yok edilmesi anlamına gelmektedir."

Avrupa Birliği ve Türkiye Karma İstişare Komitesi Toplantısı

Türkiye-AB Karma İstişare Komitesi, Ankara Anlaşması'nın taraflar arasında işbirliği ve diyalogu güçlendirmeyi ve kurumsallatırmayı öngören 27.maddesi uyarınca, 22 yıl gibi çok uzun bir aradan sonra oluşturulmuştur.

Avrupa Birliği Ekonomik ve Sosyal Komitesi'nin 18 üyesi ile Türkiye'de çeşitli ekonomik ve sosyal çıkar gruplarını temsil eden 18 üyenin katılımından oluşan Karma İstişare Komitesi ilk toplantısını, ülkemizin Gümrük Birliğine girişiyle ilgili Avrupa Parlamentosu oylamasından kısa bir süre önce, 16 Kasım 1995 tarihinde Brüksel'de gerçekleştirmiştir. İkinci toplantısını ise, 18-19 Nisan 1996 tarihleri arasında İstanbul'da yapmıştır. TÜRK-İŞ'i temsilen Genel Başkan, Genel Eğitim Sekreteri ve Genel Teşkilatlandırma Sekreter'lerinin katıldıkları toplantıda, Komite'nin çalışmalarını düzenleyecek olan iç tüzük kabul edilmiş ve çeşitli sorunlar tartışılmıştır.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı, yaptığı konuşmada Türkiye'nin asıl arzusunun, eşit hak ve yükümlülüklerle Avrupa Birliği'nin tam üyesi olmak olduğunu, ancak yalnızca gümrük birliği düzeyinde kalacak bir ilişkinin, bu arzusunun tatmin etmediğini vurgulamıştır. Avrupa Birliği'nin önemli mali katkısı olmadan gerçekleştirilen gümrük birliğinin kısa vadede bazı ekonomik ve sosyal sorunları gündeme getireceğinin açık olduğunu belirten TÜRK-İŞ Genel Başkanı, biran önce tam üyeliğin gerçekleşmesinin tarafların yararına olacağını ifade etmiş ve özetle şu değerlendirmeyi yapmıştır.

"Türkiye ekonomisinin uluslararası rekabete açılması, üretkenliğin ve verimliliğin artması açısından olumlu bir gelişmedir.

Ancak bu rekabete açılma öncesinde Avrupa Birliği'nin diğer ülkelere sağladığı katkısı Türkiye'ye yapmaması, rekabet gücünün bulunmadığı işkollarında özellikle küçük ve orta ölçekli işletmeler arasında hızlı bir tasfiye süreci başlayacaktır.

Türkiye'de işletmelerin büyük bir çoğunluğu işletme sermayesi sıkıntısı çekmektedir.

Günümüzde Türkiye'de yaratılan rant ekonomisi nedeniyle yükselen gerçek faizler karşısında, Avrupa'nın ve devletin desteği olmaksızın, küçük ve orta ölçekli işletmelerin teknoloji geliştirici yatırımları gerçekleştirmeleri mümkün değildir.

Bu şartlarda, işçiler üzerindeki baskı artacaktır, artmaktadır. İşçiler, ya işsizliği, ya da düşük ücretleri ve kötü çalışma koşullarını kabule zorlanacaktır.

Türkiye'de işsizlik sigortası yoktur. İşten çıkartılan işçi, açlığa terkedilecek, ülkemizin sosyal sorunları giderek daha da yoğunlaşacaktır.

Türkiye'de iş güvencesi yoktur. Türkiye tarafından onaylanmış 158 sayılı ILO Sözleşmesi, bu konuda verilen bir yıllık sürenin 4 Ocak 1996 tarihinde dolmuş olmasına rağmen, iç hukukumuza yansıtılmamıştır.

Artan uluslararası rekabet karşısında işgücü maliyetlerini iyice düşürmeye çalışan işverenlere karşı yasal haklarını kullanmaya çalışan işçiler, geçerli hiçbir neden aranmadan, işten çıkarılacaktır.

Avrupa Birliği'nin katkısından yararlanamayan ve Avrupa Birliği işverenlerinin rekabetine direnemeyen küçük ve orta ölçekli işverenler, güçlerinin yettiği sendikasız işçilere yüklenecektir.

Rekabet gücü olmayan işletmelerin başvuracağı diğer bir yol, zaten yeterince alınmayan işçi sağlığı ve iş güvenliği önlemlerinin iyice ihmal edilmesi olacaktır.

İşçilik maliyetlerini düşürmenin diğer bir yolu, Anayasamızın emrettiği sosyal devlet anlayışının ayrılmaz bir parçası olan sosyal güvenlik sisteminin çökertilmesidir.

Sosyal Sigortalar Kurumunun sorunlarının çözümü için sosyal devlet anlayışı çerçevesinde yeterli önlemlerin henüz alınmamış olması, kaygı uyandırmaktadır.

İşçilik giderlerini azaltmak amacıyla sosyal sigorta haklarına yönelecek tehditler ise, TÜRK-İŞ'in haklı, meşru ve demokratik tepkisini çekmiştir ve çekmeye devam edecektir.

TÜRK-İŞ, işçi haklarına ve sendikal hak ve özgürlüklere saygı gösteren yabancı yatırımcılara karşı değildir.

Uluslararası rekabete ve konulan standartlara bağlı olarak, tüketicilere sunulan malların kalitesinde bir artış olacaktır.

Taşeronlaşma, fason üretim ve eve iş verme uygulamaları, gümrük birliği ile birlikte daha da yaygınlaşacaktır. Bunlar ise, kaçak işçiliğin yaygınlaşması, işçileri koruyucu mevzuatın etkisiz kılınması demektir.

Bütün bu gelişmeleri, 'Sosyal Avrupa' anlayışı ile bağdaştırmak mümkün değildir."

Kamu Emekçileri Eylemlerine Destek

Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) üyesi çalışanlar, 18 Nisan 1996 tarihinde grevli toplu sözleşmeli sendika hakkı istemiyle ülke genelinde bir günlük işi yavaşlatma ve iş bırakma eylemi gerçekleştirmişlerdir.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu adına Genel Sekreter tarafından yapılan yazılı açıklamada, memurların sendikal hak taleplerinin haklı olduğu savunularak, kendilerini destekledikleri bildirilmiştir. Açıklamada, hükümetlerin, memurlara Türkiye tarafından onaylanmış 87 ve 98 sayılı ILO Sözleşmelerinde yer alan sendikalaşma, toplu pazarlık ve grev haklarını en geniş biçimde tanımak zorunda oldukları anımsatılarak, bu hakların kullanılmasının önündeki idari ve hukuksal engellerin kaldırılması gerektiği vurgulanmış ve şu değerlendirme yapılmıştır.

"Kamu emekçileri işçi sınıfının ayrılmaz bir parçasıdır. Kamu emekçileri, Türk-İŞ'in 1994 ve 1995 yıllarındaki mücadelelerinde işçilerin yanında olmuşlardır. Türk-İŞ de kamu emekçilerinin meşru ve demokratik mücadelelerinde onların yanındadır, onları desteklemektedir. Türk-İŞ, kamu emekçilerinin 87 sayılı ILO Sözleşmesinden kaynaklanan meşru ve demokratik mücadelelerinde öne sürdükleri talepleri de haklı bulmaktadır."

Şube Başkanları Toplantıları (İstanbul,Ankara)

Sendikacılık hareketinin karşı karşıya bulunduğu ve giderek ağırlaşan sorunların, tabanla birlikte aşılabacağı gerçeğinden hareketle düzenlenen toplantıların ilki İstanbul'da gerçekleştirilmiştir. 18 Nisan 1996 günü yapılan ilk toplantıya, İstanbul'da bulunan TÜRK-İŞ üyesi sendikaların Genel Başkanları ve İstanbul Şube Başkanları katılmışlardır. Toplantıda, 1996 yılında sendikaları ve üye işçileri bekleyen sorunlarla birlikte çalışma yaşamını ilgilendiren yasalar konusunda bilgi alışverişinde bulunulmuş, SSK ve yaklaşan 1 Mayıs kutlamaları üzerinde de görüşmeler yapılmıştır.

Toplantıya, TÜRK-İŞ Genel Başkanı katılarak bir konuşma yapmıştır.

20-21 Nisan 1996 tarihleri arasında İzmir'de düzenlenen Ankara Bölgesi Şube Yöneticileri toplantısına katılan TÜRK-İŞ Genel Başkanı, işsizlik, göç, taşeronlaştırma ve özelleştirmeyi, ülkemizin en ciddi sorunları olarak nitelendirmiş ve hükümetin halkın haklı isteklerine kulak vermesini istemiştir.

Genel Başkan'dan sonra söz alan Genel Eğitim Sekreteri ve Genel Teşkilatlandırma Sekreteri, güncel sorunlar üzerinde durarak, sorunları TÜRK-İŞ Şube Yöneticileriyle birlikte tartışacaklarını ve çözüm önerileri geliştireceklerini ifade etmişlerdir.

İki gün süren Ankara Bölgesi Şube Yöneticileri Toplantısı'nda "Küreselleşme Sürecinde Çalışma Hayatı ve İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Sorunları" başlığı altında çeşitli bildiriler sunulmuştur.

Toplantı sonrasında, yapılan değerlendirmeler ve ulaşılan sonuçlar bir bildiri ile kamuoyuna açıklanmıştır.

Ankara Şube Başkanları Toplantı Bildirisi

20-21 Nisan 1996 tarihlerinde gerçekleştirilen Ankara Şube Başkanları Toplantısı sonucunda yayınlanan bildiride, günümüzde sendikacılık hareketinin bir dönüm noktasında bulunduğu kaydedilerek, çalışma hayatında yaşanan sorunlar belirlenmiş ve bunların giderilmesi amacıyla getirilen çözüm önerileri şöyle sıralanmıştır.

- Demokratikleşme sürecinin hızlandırılması,
- Onaylanmış 158 sayılı ILO Sözleşmesi uyarınca iş güvencesinin sağlanması,
- Teşmil kurumunun etkili bir biçimde kullanılması,
- Uluslararası Çalışma Örgütü'nün 94 sayılı Sözleşmesinin ve 1988 yılında çıkarılan Bakanlar Kurulu kararının etkili bir biçimde uygulanarak, taşeronluğun sendikasılaşmaya ve işçilerin insanlıkdışı bir biçimde sömürülmesine yol açmasına engel olunması,
- Vahidi fiyat uygulamasının durdurulması,
- Kaçak işçilikle etkili bir biçimde mücadele edilmesi,
- Devleti küçültme çabalarına karşı çıkılarak, "kerim devlet" veya "baba devlet" geleneğimizin devamı olan sosyal devlet anlayışının hayata geçirilmesi,
- Sendikal hak ve özgürlükler konusunda, onaylanmış ILO Sözleşmelerinin iç mevzuatımıza yansıtılması ve bunların gereklerinin yerine getirilmesi,
- Hak grevi hakkının tekrar tanınması,
- Asgari ücretin insanca yaşamaya yetecek bir düzeye çıkarılması ve en az enflasyon oranında artırılması,
- Eve iş verme kapsamında çalışanların da işçiyi koruyucu mevzuatın kapsamına alınması,
- Sendikaların televizyon kanalı ve radyo kurmasının önündeki engellerin kaldırılması ve TRT'de işçilerin temsilinin yeniden sağlanması,

- Özel güvenlik görevlilerinin sendikalaşmasının önündeki engellerin kaldırılması, ihtiyaç fazlası askerlik yükümlülerinin ve stajyer öğrencilerin işyerlerinde işçi gibi çalıştırılmalarının önlenmesi,
- Devletin, işsizlikle mücadele için etkin önlemler alması,
- İşyerlerinin kapatılması ve bölünmesinin sendikal mücadeleyi ve gücü zayıflatıcı biçimde kullanılmasının önlenmesi".

1 Mayıs 1996 Mitingi

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, 4 Nisan 1996 tarihli toplantısında bu yılki 1 Mayıs kutlamalarında ülkemizin demokratikleştirilmesi, iş güvencesinin sağlanması, sosyal devletin korunması ve geliştirilmesi, özelleştirmeye ve taşeronlaşmaya karşı çıkılması ve SSK'nın sorunlarının çözümüne ağırlık verilmesini kararlaştırmış, 1 Mayıs'ın hangi bölgede ve nasıl kutlanacağı konusunda ise Yönetim Kurulunu yetkili kılmıştır. Yönetim Kurulu, bu çerçevede 1 Mayıs'ın diğer işçi konfederasyonları ve Kamu Emekçileri Sendikaları Konfederasyonu (KESK) ile ortaklaşa İstanbul'da kutlanmasını kararlaştırmıştır.

1 Mayıs hazırlıkları çerçevesinde TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK ve KESK Genel Sekreterleri 10 Nisan ve 16 Nisan 1996 tarihlerinde TÜRK-İŞ Genel Merkezi'nde bir araya gelmişlerdir. 22 Nisan 1996 günü TÜRK-İŞ 1.Bölge Temsilciğinde yapılan toplantıda ise hazırlıkların son durumu değerlendirilmiştir.

Nihayet, 1 Mayıs, Ankara, İzmir ve diğer illerde adına yakışır şekilde işçilerin, emekçilerin ve demokrasi güçlerinin birlik, mücadele ve dayanışma günü olarak kutlanırken, İstanbul Kadıköy'deki kutlamalar olaylı geçmiştir. İlegal örgütler tarafından çıkartılan, 3 kişinin hayatını yitirmesi ve pekçok işyerinin tahrip edilmesiyle sonuçlanan olaylar, 1 Mayıs kutlamalarının havasını değiştirmiş, adeta gölge düşürmüştür. Bir grup provokatör, görevlilerin uyarılarına rağmen zorla 1 Mayıs kürsüsünü işgal etmişler ve konuşmaları engellemişlerdir. Bunun üzerine tahriklere kapılmayan işçiler ve memurlar alandan ayrılarak olayların büyümesine fırsat vermemişlerdir.

Olaylar sonrasında bir açıklama yapan TÜRK-İŞ Genel Sekreteri, 1 Mayıs kutlamalarına gölge düşürenleri sert bir dille kınamış ve İstanbul Kadıköy'de meydana gelen olayların işçiler ve sendikalarla bir ilgisinin bulunmadığını, işçilerin sağduyulu davranarak olayların büyümesini engellediğini söylemiştir. Genel Sekreter, böylesine anlamlı bir günde demokrasi güçlerinin mücadelesini engelleyenleri, provokasyona çanak tutanları ve alet olanları demokrasi düşmanı olarak tanımlamıştır.

Genel Başkan'ın 1 Mayıs Olayları Hakkında Açıklaması

TÜRK-İŞ Genel Başkanı, 1 Mayıs olayları ile ilgili olarak yaptığı yazılı açıklamada, 1 Mayıs'ta güvenlik güçleriyle çatışmaya giren, Kadıköy'ü Lübnan'a çeviren, dükkanları, bankaları ve arabaları tahrip eden, sendikalara saldıran, zorbalıkla kürsüyü işgal edip konuşmaları engelleyen, meşru 1 Mayıs'ı kana bulayan illegal terör örgütlerini lanetlemiş ve şu değerlendirmeyi yapmıştır.

" 1 Mayıs'ın Kurban Bayramı'nın son gününe gelmesi ve çok sayıda işçinin ve memurun İstanbul dışına gitmesi nedeniyle, geçmiş yıllarla kıyaslandığında, 1 Mayıs kutlamalarına işçilerin ve memurların yeterli katılımı sağlanamadı.

Bu durumda, geçmiş yıllarda 1 Mayıs kutlamalarında küçük bir azınlık olarak yer alan bazı radikal sol illegal örgütler ve bölücü terör örgütü, bu yıl zorbalığa başvurarak, 1 Mayıs kutlamalarını özünden saptırdı, işçi sınıfının meşru temsilcisi olan sendikalara saldırdı, kanlı bir 1 Mayıs yarattı.

Türk-İş, işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin, demokrasinin gerçek güvencesi olduğunu belirterek, sendikacılık hareketini zayıflatmaya yönelik her türlü girişimin, ülkemizde istikrarsızlık, terör ve anarşiye yol açacağı konusundaki uyarısını, 1 Mayıs olayları vesilesiyle, tekrar hatırlatmaktadır."

1 Mayıs Bildirisi

TÜRK-İŞ, HAK-İŞ, DİSK ve KESK tarafından yayınlanan 1 Mayıs Bildirisinde, "Ülkemizdeki işçiler, kamu emekçileri, işsizler ve emekliler, bir bütün olarak işçi sınıfımız, tüm dünya ülkelerindeki kardeşlerimize dostluk duygularını iletmektedir. Uluslararası tekeli sermayenin artan hakimiyetine karşı, sorunlarımız ortak, kurtuluşumuz ise birlikteliğimizdedir" denilerek, acil ortak talepler şöyle sıralanmıştır.

"- Ülkemizde, 12 Eylül döneminin tüm anti-demokratik düzenlemeleri kaldırılmalı.

Türkiye tarafından onaylanmış ILO Sözleşmelerinden kaynaklanan haklar uygulanmalı, sendikal hak ve özgürlükler üzerindeki yasak ve kısıtlamalar ile kamu emekçilerinin grevli toplu pazarlık haklarını kullanmalarının önündeki idari ve hukuksal engeller kaldırılmalı, arkasında gölgeler olmayan gerçek demokrasi kurulmalıdır.

- Güneydoğuda akan kan bir an önce durdurulmalı, tüm Türkiye'de insan haklarına dayalı demokratik hukuk devleti hayata geçirilmelidir.

- Sosyal güvenlik kuruluşları demokratik ve özerk bir yapıya kavuşturulmalı, devletin sosyal güvenliğin finansmanına etkili bir biçimde katılması sağlanmalı, devletin sağlık ve eğitim harcamaları artırılmalı, sağlık ve eğitim parasız hale getirilmeli, bilimsel, demokratik ve özerk üniversite kurulmalıdır.

- Çalışanların sorunlarını çözmek ve hayat standartlarını yükseltmek için Hükümet enflasyonla ve işsizlikle etkin bir şekilde mücadele etmeli, kamu yatırımlarını artırmalı ve piyasaları denetim altına almalıdır. Rant, repo, faiz karakterli ekonomik politikalar yerine yatırım, üretim, ve istihdamı geliştirecek programlar uygulanmalıdır.

- Özelleştirme ve taşeronlaştırma durdurulmalı, kaçak işçi çalıştırma önlenmeli, işten çıkartmalar engellenmeli, iş güvencesi sağlanmalı, işsizlik sigortası getirilmelidir.

- Gümrük Birliğine giren Türkiye'de Avrupa sosyal modeli ekonomik ve sosyal yaşama kazandırılmalı, çalışanların hakları ve sendikal hak ve özgürlükler alanlarında çağdaş standartlara ulaşılmalıdır.

- En temel sendikal hak ve özgürlüklerini kullanan işçilere, kamu emekçilerine ve sendikalara yönelik hukukdışı saldırılar durdurulmalıdır.

- Devlet bütçesinden iç ve dış borçların faizi olarak 1996 yılında 1.4 katrilyon liranın ödeneceği ülkemizde, işçilerin ve kamu emekçilerinin aylıkları insanca yaşamaya yeterli düzeye çıkarılmalı, işçi alacakları ödenmelidir.
- Asgari ücret dört kişilik bir ailenin en temel ihtiyaçlarını karşılayabilecek düzeye çıkarılmalı; emekli aylıkları artırılmalıdır.
- İşçilerin ve diğer ücretlilerin ulusal gelirden aldıkları pay artırılmalı, adaletli bir gelir dağılımı sağlanmalıdır."

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Haftası

İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği (İSİG) Haftası'nın 10.yılı dolayısıyla Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı tarafından 4-10 Mayıs tarihleri arasında düzenlenen etkinliklerin açılışında bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri, özelleştirme, taşeronluk sistemi ve kayıtdışı işletmelerin, işçi sağlığı ve iş güvenliği yönünden çok ciddi tehlikeler taşıdığına dikkat çekerek, yapılan denetimlerde sosyal güvenlik, sigorta ve sendika gibi haklara rastlanılmaz duruma getirdiğini hatırlatmıştır.

Genel Eğitim Sekreteri, işletmelerin verimli çalışabilmesini, çalışanların sağlıklı olmasına, stressiz bir çalışma ortamında bulunmalarına bağlı tutarken, girmeyi hedeflediğimiz Avrupa Birliğinde işçi sağlığı ve iş güvenliği konusuna verilen özel önemi vurgulamış ve Konfederasyonumuzun konu ile ilgili önerilerini açıklamıştır. Bunlar;

" İşyeri sağlık birimlerinin çalışmalarında koruyucu hizmetler öne çıkarılmalı,

Elli işçinin çalıştığı işyerlerinde birer işyeri hekimi istihdam edilmeli, ayrıca işyeri hekimleri zorunlu eğitime tabi tutulmalı, küçük işyerleri için ortak sağlık birimleri oluşturulmalı ve hekimlerin yönetmelik esaslarına göre çalışmaları sağlanmalı,

Bevliyeci ve dış hekimlerine işyeri hekimliği belgesi verilmemeli ve istihdam edilmemeli,

Yasadaki ceza paraları caydırıcı olmaktan uzaktır. Bir milyonluk cezanın hiçbir caydırıcı fonksiyonu yoktur.Bu miktarlar arttırılmalı,

Tek bir İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Yasası çalışmaları hızlandırılmalı, pratikleştirilmeli, yaptırımı güçlendirilmeli,

Ulusal düzeyde İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Kurulu biran evvel oluşturulmalı,

Kişisel koruyucu malzemeler konusundan standartlar geliştirilmeli,

İşe giriş sağlık muayenemeleri düzenli yapılmalı,

İlgili üniversitelerimizin eğitim programlarında bu konulara yer verilmeli ve işbirliği sağlanmalı,

Üniversitelerimizde iş güvenliği mühendisliği programları başlatılmalı,

Özellikle işyeri bazında uygulamalı işverenlerle ortak eğitim programları gerçekleştirilmeli,

İşçi Sağlığı ve iş güvenliği bilinci ve kültürünün toplumun her kesimine verilmesi benimsenmelidir."

"Avrupa Birliği'nde ve Türkiye'de Sosyal Diyalog, Ekonomik ve Sosyal Konseyler" Konulu Toplantı

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK) ile Konrad Adenauer Vakfı'nın birlikte düzenlediği "Avrupa Birliğinde ve Türkiye'de Sosyal Diyalog, Ekonomik ve Sosyal Konseyler" başlıklı uluslararası seminer, 14-15 Mayıs 1996 tarihleri arasında Ankara'da yapılmıştır.

Seminerin açılışında TÜRK-İŞ'i temsilen bir konuşma yapan Genel Başkan, ülkede önemli ekonomik ve toplumsal sorunların yaşandığına işaret ederek, sorunların çözümünde taraflar arasında sağlanacak diyalog ve uzlaşmanın önemine değinmiş ve Ekonomik ve Sosyal Konseyin yeni biçimini, diyalogun geliştirilmesi konusunda önemli bir adım olarak değerlendirmiştir.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı, Ekonomik ve Sosyal Konseyin 1995 yılında kamu kesimi grevleri sırasında yaptığı ilk toplantısının, gerçek bir diyalog arayışı çabası olmaktan çok, sürmekte olan grevler sırasında TÜRK-İŞ'i sıkıştırmaya yönelik bir adım olması nedeniyle talihsiz bir başlangıç olduğunu hatırlatırken, Konfederasyonumuzun önümüzdeki dönemde umut ve beklentisini, "Ekonomik ve Sosyal Konsey" in bir danışma organı olarak etkili bir biçimde kullanılması, taraflar arasında toplumsal barışın daha kalıcı bir biçimde yerleştirilmesine katkıda bulunması" şeklinde ifade etmiştir.

Genel Başkan konuşmasında, Türkiye'nin Avrupa Ekonomik Topluluğu ile 1963 yılında imzalamış olduğu Ankara Anlaşmasının 27.maddesi uyarınca, ayrıca bir de Ekonomik ve Sosyal Komite oluşturulması gerekliliğini bildirmiştir.

Partiler Arası Kısır Çekişmelere Tepki

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal açıdan tarihinin en bunalımlı dönemlerinden birini yaşarken, her seçim döneminde halka birçok vaatler vererek iktidara gelen siyasi partilerin, yaşanan bütün sıkıntıları gözardı ederek kısır çekişmeler içine girmeleri ve siyasi yaşantıyı adeta sen-ben kavgasına dönüştürmeleri üzerine bir açıklama yaparak, bu tür gelişmelerden duyduğu hayret ve üzüntüyü dile getirmişlerdir.

24 Mayıs 1996 günü yapılan açıklamada, ülkemizde yaşanan siyasi kaos nedeniyle toplumsal güvenin ciddi bir şekilde sarsıldığı vurgulanırken; milletvekillerinden parlamenter demokrasiye sahip çıkmaları, siyasi çekişmeleri bir kenara bırakarak halkın beklediği demokratikleştirmeyi gerçekleştirmeleri, halkın siyasi partilere karşı duyduğu güvensizliği ortadan kaldıracak ciddi ve inandırıcı politikaları hayata geçirmeleri istenmiştir.

IMF Heyetinin TÜRK-İŞ'i Ziyareti

Yıllık olağan çalışmalarını yapmak üzere Ankara'da bulunan Mr.Martin Hardy başkanlığındaki Uluslararası Para Fonu (IMF) heyeti, 28 Mayıs 1996 günü TÜRK-İŞ Genel Başkanı ve Yönetim Kurulu üyelerini ziyaret etmişlerdir. Ziyarette, Türkiye ekonomisinin karşı karşıya bulunduğu sorunlar görüşülmüş ve sorunların çözümü konusunda TÜRK-İŞ'in görüşleri aktarılmıştır.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı, Türkiye'nin çalışkan ve sabırlı insanlarıyla, zengin doğal kaynakları ve büyük turizm zenginlikleriyle büyük bir potansiyele sahip olduğunu, ancak ülkemizdeki siyasi istikrarsızlık ve iktidardaki siyasi partilerin yanlış politikaları nedeniyle bu potansiyelin ülkemizin kalkınması ve halkımızın refahının sağlanması için etkili bir biçimde kullanılamadığını, kamu kaynaklarının iktidar yanlısı kişiler için çarçur edildiğini, kamu iktisadi teşebbüslerinin kasıtlı olarak zarar ettirildiğini, özelleştirme adı altında kamu mallarının belirli çevrelere gerçek değerlerinin çok altında fiyatlarla aktarıldığını, özelleştirmenin ve kamu işletmelerinin kapatılmasının zaten büyük olan işsizlik ordusuna yeni işsizler eklediğini, tarım ve hayvancılıkta uygulanan politikalara bağlı olarak köyden kente hızlı bir göç yaşandığını ve bunun birçok toplumsal soruna yol açtığını, yüksek faizler nedeniyle yatırımların aksadığını ve yeni istihdam olanaklarının yaratılmadığını, ifade etmiştir.

IMF Heyeti Başkanı ise, Türkiye'de yüksek faizle enflasyon arasında yakın bir ilişki olduğunu, Türkiye'nin büyük potansiyelinin hayata geçirilerek yüksek oranlı bir ekonomik büyümenin ve istikrarın sağlanabilmesi için, çeşitli alanlarda reformların birlikte yapılmasının gerekli olduğunu, yalnızca ekonomik alanda atılacak adımların tek başına yeterli olmadığını, toplumun çeşitli kesimleri arasında sağlanacak mutabakatla kısa vadede herkesin fedakarlığına dayalı reformların gerçekleştirilmesi durumunda, uzun vadede büyük kazançların sağlanacağını, özelleştirmenin işletmelerin yönetiminin daha verimli hale getirilmesini sağladığı gibi, Türkiye'ye yabancı doğrudan sermaye akımını hızlandıracağını söylemiştir. Sosyal güvenlik kuruluşlarının açığının kamu açıklarının önemli bir bölümünü oluşturduğunu belirten Heyet Başkanı, hükümetin emeklilik yaşının artırılması ve prim ödeme tavanının yükseltilerek soruna çözüm bulma önerileri konusunda TÜRK-İŞ görüşünü öğrenmek istemiştir.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı, Sosyal Sigortalar Kurumunun sorunlarının çok daha farklı olduğunu, siyasi iktidarların SSK kaynaklarını yıllardır kullandığını, kaçak işçiliğin yaygınlaştığını, sosyal sigorta primlerinin gerektiği gibi toplanamadığını, ülkemizdeki israfın önlenmesi durumunda birçok sorunun çözülebileceğini belirtmiş ve işsizlik sigortası ve iş güvencesi konularının Türkiye'de istikrarın sağlanması açısından önemini vurgulamıştır.

Ziyaret sırasında ileri sürülen bu görüş ve değerlendirmeler, yazılı olarak yapılan basın açıklamasıyla kamuoyuna duyurulmuştur.

AŞTİ Grevine Destek

TÜRK-İŞ üyesi TÜMTİS Sendikası'nın örgütlü bulunduğu AŞTİ (Ankara Şehirlerarası Terminal İşletmesi) işyerini kapsayan toplu iş sözleşmesi görüşmelerinde anlaşma sağlanamayınca, 31 Mayıs 1996 günü greve çıkmıştır.

Grevin açılışına katılarak bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Sekreteri, TÜRK-İŞ olarak bu haklı ve meşru grevi sonuna kadar destekleyeceklerini bildirmiştir.

Büyükşehir Belediyesi yetkililerinin uzlaşmaz tutumu nedeniyle devameden ve ikinci ayına giren grevi 12 Temmuz 1996 günü ziyaret eden TÜRK-İŞ Genel Başkanı ve TÜRK-İŞ Genel Sekreteri, grevin başarıya ulaşması için Konfederasyonumuzun yanlarında olduğunu belirtmiş ve grevci işçilere sendikalardan toplanan dayanışma yardımını iletmışlerdir.

Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) nün 83.Çalışma Konferansı

İşçi hak ve özgürlüklerini uluslararası düzeyde koruma ve geliştirme çalışmalarının odak noktası kabul edilen ILO'nun, 83.Dönem Çalışma Konferansı, 4-20 Haziran 1996 tarihleri arasında Cenevre'de gerçekleştirilmiştir.

Konferansta, Türkiye İşçi Delegasyonu adına 14 Haziran 1996 günü bir konuşma yapan TÜRK-İŞ Genel Sekreteri, Konferansın dünyada ve Türkiye'de işçi hakları ve sendikal hak ve özgürlükler açısından önemli sorunların yaşandığı bir dönemin ardından toplandığına işaret ederek, ülkemizde bu alanda yaşanan çıkmazları şöyle sıralamıştır.

"Türkiye'de bir diyalog platformu olarak Ekonomik ve Sosyal Konseyin oluşturulması ve Anayasanın bazı maddelerinin değiştirilmesi olumlu, ancak karşı karşıya bulunduğumuz sorunlar düşünüldüğünde, son derece yetersiz adımlardır.

Diğer taraftan, esneklik adı verilen bazı uygulamalarla, kazanılmış haklar etkisiz kılınmak istenmektedir.

Kamu malları, özelleştirme adı altında yağmalanmaktadır.

Tarım ve hayvancılık konusunda uygulanan politikalarla iç göç artmakta, işsizler çoğalmaktadır.

Çocuk işçilik artmaktadır. Kaçak işçilik yaygınlaşmaktadır.

158 sayılı Sözleşmenin kayıt işlemlerinin 4 Ocak 1995 tarihinde tamamlanmasına rağmen, iş güvencesi henüz sağlanmamıştır.

İşçi alacaklarının ödenmesinde ve yürürlükteki toplu iş sözleşmelerinin uygulanmasında giderek daha büyük sorunlar söz konusudur.

Avrupa Birliğinden gerekli mali destek alınmadan girilen gümrük birliği nedeniyle birçok işletme sıkıntıya düşmüştür, işsizlik bu nedenle daha da artmıştır ve artmaktadır.

İşçi sağlığı ve iş güvenliğine ilişkin sorunlarımız daha da ağırlaşmaktadır.

Hükümet, geçtiğimiz dönemde, şeker, metal, demiryolu, liman ve kağıt işçilerinin grevlerini, genel sağlığa ve milli güvenliğe zarar verdiği gerekçesiyle ertelemiştir.

Özel istihdam bürolarının ve işçi kiralama uygulamasının yasadışı biçimde yaygınlaşması ise, yeni tehlikelerin habercisidir.

Sendikalar ve sendika üyeleri, adli ve idari kovuşturmalardan, mafyanın silahlı saldırılarına kadar, ciddi tehditlerle karşı karşıyadır.

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu üyeleri ve bağlı sendikaların genel başkanları hakkında, seçimlerde bazı siyasi partileri destekledikleri ve 87 sayılı ILO Sözleşmesinin onayladığı bazı barışçıl eylemleri gerçekleştirdikleri iddiasıyla, hapis cezası öngörülen davalar açılmıştır.

Sosyal güvenliğe ilişkin sorunlarımız her geçen gün artmaktadır.

Bütün bunlara ek olarak, ülkemizde yıllardır faaliyet gösteren ve ne yazık ki, bazı ülke hükümetleri tarafından da çeşitli biçimlerde desteklenen ayrılıkçı terör örgütünün eylemleri ise, hem enflasyonu körüklemekte, hem ülkedeki demokratikleşme sürecini olumsuz biçimde etkilemekte, hem de yol açtığı iç göç nedeniyle yoksulluğu ve işsizliği daha artırmaktadır.

Bu artan sorunlar, demokrasinin, sendikal hakların ve insan haklarının güvencesi olan laikliğe karşı akımların belirli çevrelerde güç kazanmasına da yol açmaktadır."

83.ILO Çalışma Konferansı'nın ülkemiz açısından önemli bir yanı, Türkiye'nin bu yıl da 98 sayılı Örgütlenme ve Toplu Pazarlık Hakkı Sözleşmesini ihlal ettiği gerekçesiyle Standartların Uygulanması Komitesi gündemine alınmasıdır. T.C.Hükümeti, Standartların Uygulanması Komitesi'nin 11 Haziran 1996 tarihli toplantısında, Uzmanlar Komitesi'nin Sözleşmenin ihlali konusundaki gözlem ve eleştirilerine yanıt vermiştir. Burada, Türkiye İşçi Delegasyonu adına yapılan konuşmada, Hükümetin 98 sayılı Sözleşmenin ihlali konusunda işçi kesiminin görüşü aktarılmıştır.

Standartların Uygulanması Komitesi, yapılan tartışmalar sonrasında aldığı kararda, hükümetin bu konuda daha somut adımlar atmasını istemiştir.

12 Haziran 1996 tarihli karar şu şekildedir.

"Komite, Hükümet temsilcisi tarafından yapılan konuşmayı ve daha sonraki tartışmaları kayda geçirdi. Komite, Sözleşmenin uygulanması konusunda Hükümetin raporunu Uzmanlar Komitesi'nin çok geç almasını ve Türkiye İşçi Sendikaları Konfederasyonu TÜRK-İŞ'in ve TİSK'in gözlemlerine zamanında yanıt verilmemiş olmasını üzüntüyle karşıladı. Komite, bu tarihten sonra Örgütlenme Özgürlüğü Komitesi tarafından kaydedilen ilerlemeyi ve özellikle kamu çalışanlarına sendikal haklar ve toplu pazarlık hakkı veren anayasa değişikliğini olumlu karşıladı. Ancak, Komite, Uzmanlar Komitesi'nin yasa ve uygulama ile Sözleşmenin gerekleri arasında

çok sayıda uyumsuzluğun hala varlığını sürdürdüğü gerçeği karşısında kaygısını açıklamış olduğunu da kaydetti. Komite, ayrıca, Uzmanlar Komitesi'nin ele aldığı noktaların işçi-işveren-hükümet temsilcilerinden oluşan bir komisyon tarafından inceleneneğini de kaydetti. Komite, bir kez daha, toplu pazarlıkta temsil konusunda sendikalardan istenen ikili kriterden kaynaklanan kısıtlamaları kaldıracak önlemleri, almasını Hükümetten istedi. Komite, anayasal hükümlere ek olarak kamu sektöründe sözleşme kapsamında çalışanlara sendika kurma hakkını, çalışma koşulları konusunda toplu pazarlık yapabilmelerini sağlayacak şekilde, tereddütsüz olarak verecek özel nitelikteki mevzuat hükümlerinin kabul edileceğine ilişkin güçlü umudunu da ifade etti. Komite, Hükümetten, Sözleşmenin uygulanmasına ilişkin bir sonraki ayrıntılı raporunda, Uzmanlar Komitesi'nin yorumlarını izleyecek ve özellikle de çalışma koşullarının belirlenmesinin yolu olarak özgür toplu pazarlığı teşvik etmek amacıyla ve gerekli ise ILO'nun yardımıyla, alınacak özel önlemlerin ayrıntılarını bildirmesini istedi. Komite, bu sorunlar konusunda çok yakın bir gelecekte yasada ve uygulamada belirleyici bir ilerleme kaydedebilme durumunda olabilme umudunu ifade etti."

Olağanüstü Başkanlar Kurulu Toplantısı

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu, Hükümetin, Sosyal Sigortalar Kurumu Yasası'nda çalışan sigortalılar aleyhine önemli değişiklikler öngören tasarısı ile Tasarrufu Teşvik Fonu ile ilgili getirmek istediği düzenlemeler karşısında, 19 Haziran 1996 günü olağanüstü toplanmıştır.

Toplantının açış konuşmasını yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı, SSK Yasası'nda yapılmak istenen değişiklikler konusunda 4 Nisan 1996 tarihli Başkanlar Kurulunda son derece açık bir şekilde ifade edilen tavrımızı hatırlatmıştır. Tasarıyla getirilmek istenen uygulamayı "mezarda emeklilik" olarak nitelendiren Genel Başkan, toplumsal tarafların görüşleri ayrıntılı olarak ele alınmadan ve kazanılmış haklar korunmadan, Dünya Bankası'nın istekleri doğrultusunda hazırlanmış bir tasarıyı onaylamamızın mümkün olmadığını vurgulamıştır.

Genel Başkan, konuşmasında özetle şu hususlar üzerinde durmuştur.

"Kazanılmış hak kavramı, yalnızca emekliliğe hak kazanmış olanlar için değil, tüm sigortalılar için geçerlidir. SSK'nın sorunlarının ana nedeni, emeklilik yaşının düşüklüğü, prim ödeme gün sayısının azlığı değildir.

SSK'nın sorunlarının ana nedenleri,

- hükümetlerin yıllar boyu SSK'yı sömürmesi ve siyasi amaçla kullanması ve yağmalatması,
- kaçak işçiliğin yaygınlaşması,
- eksik ücret ve çalışılan gün gösterme uygulamasının artması,
- ilaç ve tıbbi malzeme tekellerinin SSK'yı sömürmesi,
- prim alacaklarının zamanında tahsil edilmemesi,
- prim gecikme faizlerinin affı,
- SSK'nın anti-demokratik yapısı,
- SSK'nın menkul ve gayrimenkul varlığının Kurum çıkarlarına uygun olmayan biçimde yönetilmesi,

- SSK personelinin belirli merkezlerde yığılması,
- SSK'nın politik amaçlı bazı borçlanmaları ve
- bazı özel sandıkların SSK'ya devri

gibi uygulamalardır.

SSK'nın sorunlarının çözümüne bu noktalardan başlamak gerekir. SSK, hükümetlerin yanlış politikalarıyla kasıtlı olarak zarara uğratılmıştır. Tüm kamu kuruluşlarını ve hatta ülkeyi iflasa götüren siyasi zihniyetlerin SSK'yı da iflasa götürmesi kadar doğal bir şey olamaz. Tüm vaadlere rağmen, çalışanlar için son derece önemli olan iş güvencesinin sağlanması ve işsizlik sigortasının kurulması için gerekli adımları atmayan Hükümet, sosyal güvenlik sistemimizde, IMF'nin ve Dünya Bankası'nın talepleri doğrultusunda, köklü değişiklikler yapmak istemektedir. Türk-İş bu konudaki kararlı tavrını çeşitli kereler Hükümete ve ayrıca Türk-İş'i ziyaret eden IMF temsilcisine bildirmiştir. Bazı ILO uzmanları tarafından bu doğrultuda hazırlanmış olan raporlar, sanki ILO'nun görüşlerini yansıtan temel belgelermiş gibi kamuoyunu yanlış bilgilendirmede kullanılmaktadır.

- SSK kuruluş yasasında öngörülen idari ve mali özerklik sağlanmadan,
- SSK genel kurulu ibra yetkisine kavuşturulmadan,
- SSK Yönetim Kurulu ve Genel Müdür genel kurulda seçilip yetkilendirilmeden,
- Politik tercihlerin ve çıkarların SSK'nın, sigortalıların ve emekli, dul-yetimlerin çıkarlarının önüne geçmesine engel olunmadan,

SSK'nın hiçbir sorununun çözülmesi mümkün değildir.

Diğer güncel ve önemli bir gelişme de, Hükümetin tasarrufu teşvik fonuyla ilgili olarak hazırlamış olduğu değişiklik tasarısıdır. Nisan sonuna kadar bu fonda toplanan para 314 trilyon liradır. Dağıtılardan sonra kalan miktar ise 210 trilyon liradır. Bu fon oluşturulduğunda, amacın yatırım yapılması ve istihdam yaratılması olduğu ileri sürülmüştü. Bu doğrultuda hiçbir adım atılmamıştır. Bu durumun nedenlerinin başında, paranın sahibi olan çalışanların bu fonun yönetiminde olmaması gelmektedir. Bu fonun hükümetlerin denetiminde olması nedeniyle, dolara endeksli hazine bonoları dolar fiyatının artmasının ardından eski kur üzerinden Türk Lirasına çevrilmiştir. Dolar 40 bin lirayken, bu bonolar 14 bin lira üzerinden Türk Lirasına dönüştürülmüştür. Doların 80 bin lirayı aştığı günümüzde, bu işlem nedeniyle çalışanların kaybının toplamı 280 trilyon lirayı bulmaktadır. Bunlara ilaveten, hazırlanan yasa tasarısı ile bu paranın neması hazineye devredilmek istenmektedir. Bu uygulama, bankaya para yatırmış bir kişinin 8 yıllık faizine el koymakla aynıdır. Türk -İş olarak, Hükümetin elini çalışanların cebinden çekmesini bir kez daha istiyoruz."

Başkanlar Kurulu Kararları

Başkanlar Kurulu, gündemini ve ülkemizdeki gelişmeleri değerlendirdikten sonra, aldığı kararları bir bildiriyle kamoyuna açıklamıştır. Bildiride, IMF ve Dünya Bankası'nın önerileri doğrultusunda yeni istikrar paketlerinin gündemde olduğu ve bunların resmen duyurulmadan adım adım uygulandığı belirtilerek, TÜRK-İŞ'in, ekonomik bunalımın yükünü, çalışanların ve emeklilerin sırtına yıkmayı amaçlayan bu nitelikteki girişimlere kesinlikle karşı olduğu bildirilmiştir.

TÜRK-İŞ'in, ülkede birlik, bütünlük ve huzur sağlanmasından yana olduğunun ifade edildiği sonuç bildirisinde, özetle şu belirlemelere yer verilmiştir.

"Sosyal sigortalar Yasası'nda değişiklik öneren yasa tasarısı, SSK'nın büyük sorunlarının kökünde yatan ve Türk-İş tarafından çeşitli vesilelerle kamuoyuna açıklanmış bulunan asıl nedenleri gözardı ederek, Dünya Bankası'nın istekleri doğrultusunda çözümler aramakta ve sigortalıların haklarını gaspetmeyi amaçlamaktadır. Mezarda emeklilik yine gündemdedir.

Tasarrufu Teşvik Yasasında öngörülen değişikliklerle, çalışanların kişisel hesaplarındaki paraya el konulmak istenmektedir. Bu öneri, mülkiyet hakkına tecavüzdür.

Türk-İş, çalışanların haklarını gaspetmeye yönelik bu tasarılar karşı Hükümetle ve siyasi parti yöneticileriyle ve diğer toplumsal taraflarla görüşecek ve üye kitlesini ve kamuoyunu bu tasarılar karşı çalışanlar aleyhindeki düzenlemeler konusunda bilgilendirecek ve bilinçlendirecektir. Tüm bu iyiniyetli girişimlere rağmen Hükümet ve siyasi partilerimiz gereken duyarlılığı göstermezse ve kazanılmış haklarımızın yokedilmesi doğrultusunda adım atılırsa, gerekli meşru ve demokratik kitle eylemleri hayata geçirilecektir.

Ülkemizde huzur ve istikrarı isteyen hükümetler, Türk-İş'le diyalogu geliştirmeli ve sorunların çözümünü bu diyalogla aramalıdır. Hükümetin, çalışanların kazanılmış haklarını yok etmeye yönelik girişimleri ise, ülkemizde huzursuzluğun zeminini hazırlamaktadır. Verilen tüm sözler çiğnenerek ve diyalog reddedilerek hazırlanan ve ülkemiz, işçiler ve diğer çalışanlar aleyhindeki bu yasa tasarıları, Türk-İş'in ve tüm çalışanların meşru ve demokratik tepkisini çekmiştir."

İşçi-İşveren-Hükümet Zirve Toplantısı

Türkiye İşveren Sendikaları Konfederasyonu (TİSK)'in "Globalleşme Sürecinde Türkiye'nin Rekabet Gücünün Arttırılması ve İşsizlik Sorununun Çözümü için Kesimlerarası İşbirliği" konulu toplantısı 22 Temmuz 1996 tarihinde İstanbul'da yapılmıştır.

TÜRK-İŞ, DİSK, HAK-İŞ, TİSK, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı, TÜSİAD, İKV (İktisadi Kalkınma Vakfı) ve TOBB Başkanları ile sanayicilerin katıldığı toplantıda, Türkiye'nin ekonomik ve sosyal durumu tartışılmıştır.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı, sendikaların sadece toplu sözleşme yapan kuruluşlar olmadığını belirterek başladığı konuşmasında, hepimizin bir şeyler kaybettiğine, kaybetmemiz için ülke sorunlarına eğilmenin gerekliliğine işaret etmiş ve bundan sonra 5 Nisan benzeri bir paketi işçi kesiminin yüklenemeyeceğini, son bir fedakarlık yapılacaksa her kesimden bu fedakarlığın beklenmesi gerekliliğini vurgulamıştır.

Toplantı sonucunda, çalışma hayatının gündeminde yer alan belirli konular ve sorunlar üzerinde, oluşturulacak teknik komisyonlar tarafından ortak çalışmalar yapılması hususunda temenni kararı alınmıştır.

Türk Bayrağının İndirilmesine Tepkiler

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu, 23 Haziran 1996 günü Halkın Demokrasi Partisi (HADEP) Kongresi'nde Türk Bayrağının salondan indirilmesi üzerine bir açıklama yaparak olayları şiddetle kınadığını bildirmiştir. 25 Haziran 1996 günü yapılan açıklamada, kutsal varlığımız olan bayrağımıza yapılan bu çirkin hareketle, Ülkemizin birlik ve bütünlüğünü bozmaya, üstesinden gelinmesi zor bir iç kargaşaya neden olmak isteyenlerin asla amaçlarına ulaşamayacakları vurgulanırken; TÜRK-İŞ'in ülkemizde yaşayan insanların etnik köken farklılığının büyük bir zenginlik kaynağı olduğuna inandığı ve Atütürk milliyetçiliğini ve ülkemizin üniter devlet yapısını koruma konusundaki kararlılığı ifade edilmiştir.

Olaylara duyulan tepkiyi göstermek üzere 26 Haziran 1996 günü Ankara'da bir protesto yürüyüşü düzenlenmiştir. TÜRK-İŞ üyesi sendikaların yöneticileri ile üye işçilerin katıldığı yürüyüş, TÜRK METAL Sendikasının 1 Nolu Şubesi önünde başlamış ve Kızılay'a kadar devam etmiştir. Yürüyüş sırasında işçiler "Bayrak inmez, vatan bölünmez", "Vatan bir, bayrak bir" şeklindeki sloganlar atarak ülkenin bölünmesine fırsat verilmeme konusundaki kararlılıklarını ifade etmişlerdir.

TURKK-İŞ- Histadrut - Bağımsız Türk Cumhuriyetleri Sendikaları Ortak Sempozyumu

TÜRK-İŞ, HİSTADRUT (İsrail İşçi Sendikaları Konfederasyonu) ve Bağımsız Türk Cumhuriyetleri işçi konfederasyonları ile birlikte 2-3 Temmuz 1996 tarihleri arasında Konfederasyonumuz Genel Merkezi'nde bir sempozyum düzenlemiştir.

Sempozyumun açış konuşmasını yapan TÜRK-İŞ Genel Başkanı, toplantının amacının, uluslararası düzeyde tüm çalışanların dostluğu, kardeşliği ve dayanışmasını sağlamak olduğunu vurgulamış ve hükümetin ülke sorunlarının çözümünde atacağı her adımı da sorun yaratmayacağımızı, ancak haksızlık ve yolsuzlukların üzerine gidilmesi konusundaki isteğimizi bildirmiştir.

TÜRK-İŞ Genel Eğitim Sekreteri, yaptığı konuşmada, bağımsızlığına kavuşan Türk Cumhuriyetlerinde gelişmekte olan bağımsız sendikacılık hareketine gereken desteğin verilmesi, bu sendikalarla işbirliği ve dayanışmanın geliştirilmesi kararı doğrultusunda bu tür toplantı ve sempozyumların düzenlendiğini belirterek, böylelikle güncel sendikal hareketin gelişiminde karşılıklı bilgi alışverişinde bulunulduğunu, mesleki ve sendikal bilgi akışının sağlanmaya çalışıldığını ifade etmiştir.

RP-DYP Koalisyon Hükümeti ve TÜRK-İŞ

Anayol Hükümeti'nin iki kanadını oluşturan partiler arasında başlayan kişisel siyasi çekişmeler, hergeçen gün ivme kazanmış ve aradaki bağları kopma noktasına getirmiştir. Bu sırada, Anayasa Mahkemesi güvenoylamasının geçersizliği yönünde bir karar almıştır. Gerekçeli kararın Resmi Gazetede yayımlanmasından sonra, hükümeti kurma görevi Refah Partisi Genel Başkanı Necmettin ERBAKAN'a verilmiştir. ERBAKAN, DYP Genel Başkanı Tansu ÇİLLER ile anlaşarak

54.Hükümeti kurmuştur. Yeni Hükümetin (REFAHYOL) programı, 3 Temmuz 1996 günü TBMM'nde okunmuştur.

Aynı gün Konfederasyonumuz, yeni hükümetten isteklerini bildiren ve 190 maddeden oluşan bir talep listesi yayınlamıştır. Buna göre, taleplerin öncelikli olanları arasında "Atatürk ilkeleri, milli demokratik, laik ve sosyal hukuk devleti anlayışının hakim kılınması ve IMF ile Dünya Bankası'nın ülkenin bağımsızlığını zedeleyici tavırlarına karşı çıkılması" yer alırken "inanç, ibadet, düşünce ve örgütlenme özgürlüğünün özgürce kullanılabilmesi istenmiş, kamu işveren sendikalarının kapatılmasının ve faili meçhul cinayetlerin önlenerek faillerinin yakalanmasının gerekli olduğu da vurgulanmıştır.

54.Koalisyon Hükümeti'nin TBMM'nde güvenoyu almasından (8 Temmuz 1996) sonra, TÜRK-İŞ Genel Başkanı ve Yönetim Kurulu Üyeleri, Başbakan Necmettin ERBAKAN'ı ziyaret etmişlerdir. 10 Temmuz günü gerçekleştirilen ziyarette, TÜRK-İŞ'in, hükümetin yapacağı icraatta öncelikle gözönünde bulundurulmasında yarar gördüğü temel görüş ve taleplerini içeren bir dosya arzedilmiştir.

Dosyada, öncelikle kısıtlanan sendikal hakların geri verilmesi için 1982 Anayasası'nın değiştirilmesi talep edilirken, diğer istek ve beklentilerimiz şöyle sıralanmıştır.

"- Anayasamızın emrettiği ve 54.Hükümetin Programında da yer alan, insan haklarına saygılı, demokratik ve laik sosyal hukuk devleti anlayışının gereği olarak, eğitim ve sağlık alanlarına ayrılan kamu kaynakları artırılmalıdır. SSK'nın yaşatılması, güçlendirilmesi ve gereken kalitede hizmet verebilmesi için gerekli tedbirler alınmalı, SSK'nın sorunlarının çözümü için işçi-işveren-hükümet tarafları arasında etkili görüşmeler yapılmalı, kararlar birlikte alınmalı ve uygulanmalıdır.

-Terörle etkili bir biçimde mücadele edilmelidir. Hükümet Programında yer alan, olağanüstü hal uygulamasının 'gerekli tedbirler alınarak kaldırılacağı' ifadesi tarafımızdan memnuniyetle karşılanmıştır. Ancak, olağanüstü hal kaldırılırken, İl İdare Yasası'nda yapılacak anti-demokratik düzenlemelerle, olağanüstü halin fiilen tüm ülkeye yayacak girişimler, geçmişte olduğu gibi bugün de büyük rahatsızlık duymamıza yol açacaktır.

- Yatırımların kısılması, göç, tarım ve hayvancılığın çökmesi ve özelleştirme nedeniyle, işsizlik her geçen gün daha da artmaktadır. Bu sorunların çözümü ve özellikle de özelleştirmenin yaratacağı işsizliğin azaltılması için, Türk-İş'le de görüşülerek, gerekli tedbirler alınmalıdır.

- Son zamanlarda peşpeşe yapılan zamlarla 12 aylık enflasyon yüzde 82.9 düzeyine çıkmış, tüm çalışanların ve emeklilerin satınalma güçleri büyük ölçüde düşmüştür. İmzalanmış toplu iş sözleşmelerinde 1996 yılı için öngörülen ücret zamları, giderek daha da hızlanan enflasyon karşısında iyice yetersiz kalmaktadır. Hükümetimiz, Türk-İş'le görüşerek, işçilerin satınalma güçlerinin korunması için talefi edici önlemleri almalıdır. Brüt asgari ücret, genel seçimler öncesinde verilen vaatler doğrultusunda artırılmalı ve asgari geçim indirimini asgari ücret düzeyine yükseltme konusunda Bakanlar Kurulu'na verilmiş olan yetki kullanılmalıdır.

- Yerli ve yabancı kaçak işçilik ve taşeronlaşma, SSK'nın sosyal sigorta primi, Devletimizin de büyük vergi kaybına neden olmaktadır. İsrar önlenmeli, kayıt-dışı ekonomi kontrol altına alınmalı, kara para işlemlerinin, yolsuzlukların ve hırsızlıkların üzerine kararlı bir biçimde gidilmelidir.

- Türkiye tarafından onaylanmış 158 sayılı ILO Sözleşmesinin gerisinde olmayacak biçimde iş güvencesi sağlanmalı ve işsizlik sigortası kurulmalıdır. Onaylanmış 94 sayılı ILO Sözleşmesi ile ilgili Bakanlar Kurulu kararı uyarınca, kamudan ihale ile iş alanların işyerlerinde, o işkolunda geçerli olan ücret ve diğer hakların tanınması sağlanmalıdır.

- Başta Belediye-İş üyesi belediye işçilerinin alacakları olmak üzere, tüm işçi alacakları ödenmelidir. Zorunlu tasarruf birikimlerinin ve nemalarının, enflasyondan zarar görmeyecek kısa bir süre içinde ödenmesi sağlanmalıdır.

- Sendikal hak ve özgürlüklerini kullanan işçilerin ve sendikaların karşı karşıya bırakıldıkları baskılar sona erdirilmeli, kamu kesiminde özellikle tarım ve orman işçilerinin sendikasız ve kaçak çalıştırılmalarına yönelik girişimler durdurulmalı, mevsimlik işçilerin toplu iş sözleşmelerinde belirtilen sürede çalıştırılmaları sağlanmalıdır.

- Devam etmekte olan grevler ve uygulama kararı alınmış grevler başta olmak üzere, tüm toplu iş uyuşmazlıklarının sendikaların haklı talepleri çerçevesinde çözümü doğrultusunda gerekli girişimlerde bulunulmalıdır."

TÜRK-İŞ Genel Başkanı ve Yönetim Kurulu, 17 Temmuz 1996 tarihinde ise, 54.Hükümetin Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Necati ÇELİK'e kutlama ziyaretinde bulunmuşlardır.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı ziyarette, işçilerin sorunlarını yakından bilen sendikacı kökenli bir bakan olarak, kendisinin gerçekleştireceği hizmetleri umutla beklediklerini ifade ederken Necati ÇELİK hükümetin hazırlayacağı hiçbir yasa tasarısının TÜRK-İŞ'in görüşleri dikkate alınmadan yasalaştırmayacaklarını vurgulamıştır.

Petrol-İş Boykotu

PETROL-İŞ Sendikası, dünyanın dev uluslararası petrol tekellerinden olan Shell, Mobil ve BP işverenlerinin çalıştırdıkları işçilere sendikal haklarını tanımadıkları gerekçesiyle Shell, Mobil ve BP ürünlerini tüketmeme kampanyası başlatmıştır.

18 Temmuz 1996 günü, Ankara, TÜRK-İŞ Genel Merkezinde yapılan basın toplantısıyla başlatılan kampanyayı HAK-İŞ, DİSK, TMMOB, KESK ve Türk Eczacılar Birliği gibi kitle örgütleri de desteklemişlerdir.

Basın toplantısında konuşan PETROL-İŞ Sendikası Genel Başkanı, Shell, Mobil ve BP şirketlerinde işçilerin örgütlenme özgürlüklerinin ve toplu iş sözleşme haklarının ihlal edildiği gerekçesiyle yaptıkları her türlü girişimin sonuçsuz kaldığını belirtirken, kampanyanın sendika hakkı tanınmaya kadar devam edeceğini söylemiştir. Bu şirketlerde çalışan işçilerin istifa ettikleri takdirde ücretlerine zam

yapılacağı ve terfi ettirilecekleri gibi vaadlerle sendika üyeliğinden caydırılmaya çalışıldığına dikkat çeken PETROL-İŞ Genel Başkanı, "Mobil ve BP şirketleri aralarında anlaşarak faaliyet alanlarını birleştirdiler. Bundan böyle her alanda tek şirket olarak faaliyet gösterecekler. Bu, sözkonusu şirketlerde yeni işten atılmaların gündeme gelmesi demektir. İşte sendikasızlaştırma politikalarında ısrarın bir nedeni de budur" şeklinde konuşmuştur.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı, Shell, Mobil ve BP şirketlerinin Dünya Bankası'nın ve IMF'nin talepleri doğrultusunda sendikasızlaştırma politikası izlediklerini hatırlatarak, herkezi, sendikasızlaştırma uygulamalarına son verilinceye kadar bu şirketlerin ürünlerini kullanmamaya davet etmiş ve ülkemize gelen yabancı sermayenin, insan haklarına saygı duymasını, çalıştırdığı insanların hakkını vermesini, ülkemizi sömüren değil kalkınmamıza katkıda bulunmasını isteğimizi bildirmiştir.

Cezaevleri Olayları Hakkında Ortak Açıklama

TÜRK-İŞ, HAK-İŞ ve DİSK Genel Başkanları, cezaevlerinde sürdürülmekte olan açlık grevleri ve ölüm oruçları ile bu konuda yaşanan gelişmeler üzerine, 26 Temmuz 1996 günü, TÜRK-İŞ Genel Merkezinde ortak bir basın açıklaması yapmışlardır.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı tarafından okunan ortak metinde, cezaevlerinde 60 günü aşkın bir süredir devam eden açlık grevleri ve ölüm orucu eylemlerinin, toplu ölümler noktasına geldiğine işaret edilerek, sorunlara insan sevgisi ve sosyal hukuk devleti anlayışı içinde çözüm aranması istenmiştir.

Açıklamada, hiçbir siyasi görüş veya inancın, insanların bu şekilde göz göre göre ölmeleri karşısında sessiz ve duyarsız kalamayacağı belirtilirken; Konfederasyonlarımızın, hükümetin ve açlık grevcilerinin sağduyulu davranmasını, derhal kurulacak üst düzey diyalog aracılığıyla bir çözüm aranmasını ve bu üzücü gidişe derhal engel olunmasını istediği bildirilmiştir.

Ortak açıklamada yapılan değerlendirmenin özeti şu şekildedir.

"Sosyal hukuk devleti anlayışı, tutuklu ve hükümlülerin devletimizin güvencesi altında olmaları anlamına gelmektedir. Cezaevleri, suç işleyenlerden intikam alınan yerler değil, hükümlülerin topluma kazandırıldığı, sevgi ve şefkat yuvaları olmalıdır. Tutuklu ve hükümlüler, cezaevlerinden, topluma ve devletimize karşı kin ve nefret duygularıyla değil, insanlığa, ülkesine, devletine ve halkına güven duygularıyla çıkabilmelidir. Ceza ve tutuklevlerinde sosyal hukuk devleti anlayışı çerçevesindeki kanun ve kurallara uygulanmalı, sosyal hukuk devleti kendisini cezaevlerinde her yanıyla hakim kılmalıdır. Adalet Bakanımız Sayın Şevket Kazan'la 16 Temmuz 1996 günü yaptığımız görüşmede sorunun çözümüne yönelik gösterdiği olumlu yaklaşım uygulamaya geçirilmeli, Sayın Kazan vaadlerini biran önce yerine getirmelidir.

Günümüzde ülkemizdeki ceza infaz kurumları ve sistemi, çeşitli açılardan büyük eksiklikler ve yetersizlikler içindedir. Ceza infaz kurumlarımız ve sistemimiz, uluslararası standartlar gözönüne alınarak, ciddi bir yapı değişikliğinden geçirilmeli, tam üyelik için başvurduğumuz Avrupa Birliği'ndeki uygulamalar örnek alınmalıdır. Hükümlüler için uygun yaşama şartları yaratılmalı, eğitim, öğretim, meslek edinme ve gönüllü çalışma imkanları yaratılmalıdır."

Genel Başkanı'nın Başbakan Yardımcısı Dışişleri Bakanı ile Görüşmesi

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu adına Genel Başkan ve Genel Eğitim Sekreteri, Başbakan Yardımcılığı ve DYP Genel Başkanlığına tekrar seçilmesi nedeniyle Tansu ÇİLLER'e bir nezaket ziyaretinde bulunmuşlardır.

30 Temmuz 1996 günü yapılan ziyaret sırasında ÇİLLER'in işçiler aleyhine yaptığı konuşma ve "İşçileri defterden sildim" şeklindeki sözleri, TÜRK-İŞ Genel Başkanının sert tepkisine neden olmuştur. TÜRK-İŞ Genel Başkanının, ÇİLLER'in işçiler aleyhindeki sözleri üzerine uyarması üzerine daha da gerginleşen tartışma, Genel Başkan ve Genel Eğitim Sekreteri'nin görüşmeyi terk etmeleri ile sonuçlanmıştır.

Tartışma kamuoyunda geniş yankı uyandırırken, pekçok işçi,memur sendikası yöneticileri ve siyasetçiler Tansu ÇİLLER'e sert tepki göstermişlerdir.

TÜRK-İŞ'in 44.Kuruluş Yıldönümü

TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu tarafından, 44.kuruluş yıldönümü nedeniyle 31 Temmuz 1996 günü yapılan açıklamada, Konfederasyonumuzun kuruluşundan bu yana geçen süre boyunca demokrasiyi, ülkenin bölünmez bütünlüğünü, işçi hak ve özgürlüklerini, insan haklarına saygıyı ve sosyal hukuk devletini savunmayı kendisine en büyük amaç edindiği belirtilirken, bu niteliği ile TÜRK-İŞ'in halkımızın öncüsü ve umudu olduğu vurgulanmıştır.

Açıklamada, ülkenin yıllardır istenilen ve beklenen istikrara bir türlü kavuşamadığı, halkın her geçen gün daha da ağırlaşan sorunlarla boğuştuğu ve bu sorunların çözümü için somut adımların biran önce atılmasının beklenildiği bildirilmiştir.

Konfederasyonumuzun, ülkemiz üzerinde oynanan oyunlara karşı da mücadelesini sürdürme kararlılığına dikkat çekilen açıklamada şu değerlendirmeye yer verilmiştir.

" Türkiye Cumhuriyetinin üniter devlet yapısını parçalamaya, demokratikleşme sürecini aksatmaya, ülkemizde huzurun ve sosyal barışın sağlanmasını önlemeye yönelik girişimler Türk-İş ve işçi sınıfı varoldukça asla başarıya ulaşamayacaktır.

Türk-İş, ülkemizin sorunları ne kadar ağır olursa olsun, bu sorunları diyalog yoluyla meşru ve demokratik alanda sürdürdüğü mücadele ile çözmeye çalışmaktadır. Bu çizgisinden asla taviz vermeyecektir. Ancak bu zorlukların aşılması, halkımızın demokratik düzene olan güveninin ve işçi sınıfının temel sendikal hak ve özgürlüklerinin sağlanması yolunda atılacak adımlarla başlayacaktır."

Hükümetin Kaynak Arayışları ve Türk-İş'in Görüşleri

Koalisyon Hükümeti 31 Temmuz 1996 tarihinde 10 maddelik bir kaynak paketi açıklamıştır. Türkiye'nin yaşadığı derin ekonomik bunalımın çapıyla orantılı görünmeyen bu pakete ilişkin olarak Türk-İş, kamuoyuna kendi görüşlerini açıklamıştır.

Ayrıntılarına Çalışma Raporunun "Ekonomik ve Sosyal Gelişmeler" başlıklı birinci bölümünde "Kaynak Arayışları ve Ekonomik Dengeler" adı altında yer verilen Türk-İş görüşleri kamuoyuna özetle şöyle duyurulmuştur.

"Türkiye derin bir ekonomik bunalım yaşamaktadır. Böyle bir ortamda herkese ülke sorunlarının çözümüne katkı yapmak görevi düşmektedir. Bu katkının en büyük bölümünün milli gelirden en büyük payı alan kar ve faiz gelirleri sahipleri tarafından yapılması en doğru ve adil çözüm olacaktır. Üstelik şimdiye kadar istikrar programlarından zarar görmek yerine yarar sağlayanların bedel ödemeye zorlanması kamu vicdanını rahatlatacaktır.

Ancak gelişmeler bunun gene gündemde olmadığını gösteriyor. Bu nedenle Türk-İş olarak,

- Bu paketin kamu lojman ve dinlenme tesisleri satışı gibi alanlardan büyük kaynaklar beklemesini hayalcilik olarak görüyoruz. Eğer Hükümet lojman satışlarında samimi ve tutarlı olmak istiyorsa, ücretin bir parçası haline gelmiş olan lojman desteğinin parasal karşılığını vermeli ve uygulamaya milletvekili lojmanlarından başlamalıdır diyoruz.

- Kaynak sorununu çözemeyecek olan bu paketin sonuçta gene tüketim vergileri ve KİT fiyatlarına zamları gündeme getireceği, iç ve dış borçlanmayı daha da tehlikeli bir boyutta sürdüreceğinden kaygı duyuyoruz. Özal'dan beri sürdürülen "iç ve dış borçlara devam, KİT fiyatlarına ve vergilere zam" politikalarına artık köklü bir biçimde son verilmesini bekliyor ve talep ediyoruz.

- Muhalefetteyken adil bir vergi reformunu dillerinden düşürmeyenleri, faiz yükünü devletin sırtından atacaklarını söyleyenleri göreve davet ediyoruz. Toplumun varlıklı kesimlerinin ücretlilere yakın bir vergi yükü düzeyine ulaşmasını sağlamadan, vergi gelirlerini rantçılara faiz transferi olarak aktaran soygun düzenine son vermeden bunalımın hiçbir sihirli çözümü bulunmadığını bir kere daha hatırlatıyoruz.

- İç borç stokunun ve bunun olağanüstü devir hızının kamu kesimine ve üretken sektörler için dayanılmaz yükünü azaltabilmek için, mali sistemle hükümet arasında borcun vadesini uzun döneme yayan ve borcun reel faiz yükünü azaltan bir mutabakatın yollarının bulunmasını veya benzeri sonuçlara götürecek önlemlerin alınmasını acilen ve kaçınılmaz görüyoruz.

- Ekonomi üzerindeki reel faiz yükünü azaltmak ve ülke dışına gelir transferini durdurabilmek için sıcak para politikası çıkmazından bir an önce kurtaracak önlemlerin alınmasını; bunun için spekülatif dış sermaye hareketlerini denetim altına alacak vergi ve para politikası araçlarının bir an önce harekete geçirilmesini önemle vurguluyoruz.

- Ücretli sınıf, milli gelirden aldığı pay yüzde 20'ye düşerken gelir vergisi hasılatının yüzde 56'sını ödemeye zorlanmaktadır. Ülkemiz için bunu da kabul edelim diyoruz; ama bütçe vergi gelirlerinin %81'nin faiz ödemesi olarak rantçı kesime aktarılmasına isyan ediyoruz ve buna daha fazla sessiz kalmayacağımızı tüm ilgili çevrelere duyurmak istiyoruz. Bu verilerin gösterdiği gibi Türkiye'nin kaynak sorunundan daha acil olarak, sağlanan kaynakların doğru amaçlı kullanılmasını sağlamanın ön planda geldiğinin altını bir kere daha çiziyoruz.

-Bu çerçevede kaynakların faiz yerine sağlık, eğitim ve yatırımlara tahsis edilmesini, başta SSK olmak üzere sosyal güvenlik kurumlarına kamu katkısının sürekli kılınmasını, SSK'nın sorunlarının çözümü ve hizmet kalitesinin iyileştirilmesi için işçi-işveren-hükümet tarafları arasında etkili bir ortak karar alma ve uygulama mekanizmasının kurulmasını tüm çalışanlar adına talep ediyoruz.

-Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabı uygulamasına son verilecek olmasını olumlu buyuyor, ancak bu hesapta ücretliler adına biriken 400 trilyon TL'yi aşkın kaynağın, nasıl ve ne vadede geri ödeneceği konusunda sessiz kalınmasını tıpkı geçmişteki Tasarruf Bonosu uygulamasında olduğu gibi, bir kez daha ücretliler aleyhine bir uygulamaya dönüştürülme niyetinin bir işareti olarak algılıyoruz. Hükümeti, gönüllü tasarruf sahiplerine olan borcuna karşı gösterdiği sadakati zorunlu tasarruf sahiplerine karşı da göstermeye çağırıyoruz ve bu işin peşini bırakmayacağımızı duyuruyoruz.

Sonuç olarak, kamunun ve ekonominin üzerindeki faiz yükünü atmadan, adil bir vergi reformuyla kamu gelirlerini sağlam ve geri dönüşsüz kaynaklarla beslemeden bunalımın çözümü yoktur."

III- ARAŞTIRMA MERKEZİ ÇALIŞMALARI

1996 Yılı Çalışmaları

TÜRK-İŞ Araştırma Merkezi Çalışmaları iki alt birim tarafından yürütülmektedir.

Alt birimlerden biri, ülkede uygulanan ekonomik ve sosyal politikaları izlemekte, bunların başta çalışanlar olmak üzere çeşitli toplum kesimleri üzerindeki yansımaları değerlendirmekte ve bazı çözüm önerileri geliştirmektedir. İzlenen konular arasında, ekonomik büyüme, reel sektördeki gelişmeler ve yatırımlar, dış ekonomik ilişkiler, gümrük birliği ve ödemeler dengesi, kamu maliyesi ve kamu finansmanı, mali sektör, fiyatlar, KİT'ler ve özelleştirme, istihdam ve işsizlik, ücret ve asgari ücret, aylık olarak izlenen gıda harcaması endeksi öncelikle yer almaktadır. Bu konulardaki gelişmeler başta çalışma raporları ve Türk-İş Dergisi olmak üzere Konfederasyonumuzun yayınlarında yer almaktadır.

Diğer alt birim, toplu iş sözleşmelerinin teknik çalışmalarını, prosedürün izlenmesi ve değerlendirilmesini yapmakta; işçi hak ve özgürlüklerinin korunması ve geliştirilmesi çalışmalarını izlemekte ve rapor haline getirmektedir. Bu raporlar, Başkanlar Kurulu ve Genel Kurul Çalışma Raporlarında yer almaktadır.

Alt birimler gerektiğinde birbirlerinin alanlarına da girerek boşlukları doldurmakta ve ortak bir çalışma içine girebilmektedirler.

Birimin tüm uzmanları ayrıca çeşitli toplantılara katılarak Türk-İş adına izleme, görüş ve talep açıklama görevini yerine getirmekte; çeşitli kurul ve komisyonlarda özellikle de asgari ücret görüşmelerinde Türk-İş'i temsilen görev almakta ve notlar hazırlamakta; Konfederasyonumuzun koordine ettiği kamu işvereniyle TİS görüşmelerinin alt yapısını hazırlamakta; sendikalardan ve çeşitli kuruluşlardan talep edilen bilgileri hazırlamakta ve bunların dışında Türk-İş Yönetim Kurulu Üyelerinin talepleri doğrultusunda çalışmalar yapmaktadırlar.

Araştırma Merkezi bu kapsamdaki çalışmalarına 1996 yılının ilk 7 ayında da devam etmiştir. Rutin etkinlikler yanında şu faaliyetler de gerçekleştirilmiştir.

-Araştırma Merkezi uzmanları tarafından 4 Nisan 1996 tarihli Başkanlar Kurulu sonrasında, ülke gündeminde yeralan belirli konularla ilgili olarak sürdürülen çalışmalar yayın haline getirilmiştir. Bu yayınlar sırasıyla ;

- 1- 1994'den 1996'ya 5 Nisan Kararları (Nisan 1996),
- 2- Üniversiteyle işbirliği yapılarak gerçekleştirilen, Uluslararası Çalışma Örgütü ve Avusturalya Sağlık Sigortası Komisyonuna hazırlatılan "Sosyal Güvenlik Reformu Araştırması" Hakkında Değerlendirme Raporu (Mayıs 1996),
- 3- Türkiye-Avrupa Birliği İlişkileri ve Gümrük Birliği (Mayıs 1996),

- TÜRK-İŞ/ILO Araştırma ve Eğitim Projesi çerçevesinde belirlenen faaliyetlerden biri olan " yurt dışı eğitim programı", İtalya'nın Torino kentinde bulunan Uluslararası Eğitim Merkezinde, 17- 29 Haziran 1996 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir.

Araştırma Merkezi uzmanlarının da katıldığı programda, araştırma ve eğitim merkezinin güçlendirilmesi, yeni araştırma ve eğitim teknikleri ve araştırma - eğitim işbirliğine yönelik çalışmalar yapılmıştır.

Yapılan çalışma ve gerçekleştirilen aktivitelere ilişkin olarak Araştırma Merkezince hazırlanan rapor, 11 Temmuz 1996 tarihinde Türk-İş Yönetim Kuruluna sunulmuştur.

Bu dönem içinde önemli bir değişiklik, uzun zamandır boş bulunan merkez müdürlüğüne Gazi Üniversitesi öğretim üyelerinden Prof.Dr. Oğuz Oyan'ın getirilmesi olmuştur. Bu değişiklik ve takviyeyle birlikte birimin araştırma ve yayın faaliyetlerinin geliştirilmesi doğrultusunda yeni hedefler belirlenmiştir.

Araştırma Merkezinin Yeniden Yapılandırılması

Türk-İş Araştırma Müdürlüğü'nün hedeflerini büyütmesi genel bir beklentidir. Bu beklenti doğrultusunda Türk-İş'in yayın/ araştırma etkinliklerinin işveren kuruluşlarının gerisinde kalmaması, hatta bu düzeyi aşması, bundan böyle ulaşılması amaçlanan ana hedef durumunda olacaktır. Kuşkusuz bu hedefe süreç içinde adım adım varılacaktır. Bu süreci kısaltmak için merkezin kendi iç organizasyonunu yenilemek yanında dışardan şimdiye kadar olduğundan daha fazla akademisyen/uzman desteğinin sağlanmasını organize etmek gerekli olabilecektir. İlk aşamada birimin öz üretiminin arttırılmasına ağırlık verilecektir.

Gelişme Perspektifleri, çizilen çerçevede şu iki eksen üzerinde sürdürülebilecektir.

Birinci eksen, araştırma merkezinin esas olarak kendi çalışmaları temelinde gerçekleştireceği bir iç üretimdir. Tanımlanacak çalışmalara bağlı olarak süreç içinde birimin takviye edilmesi düşünülebileceği kadar, geçici olarak dış destek alınması da mümkün olabilir. Örneğin yeni bir istatistik serisinin oluşturulması için belki geçici bir süre bir uzman/akademisyenin desteği alınabilecek, ancak bu serinin daha sonra sürekliliğinin sağlanması birim elemanlarınca gerçekleştirilebilecektir. Araştırma Merkezinin kendi ağırlığını duyuracağı bu birinci eksen esas olarak bir "iç üretim" olarak nitelendirilebilir; bununla birlikte bu bir içe dönük üretim olmayacak, tam tersine kamuoyunun ve sendikal dünyanın bilgisine yönelik olacaktır.

İkinci eksen, esas olarak Araştırma Merkezinin dışından sağlanacak uzman/akademisyen desteğiyle gerçekleştirilecek çalışmaları kapsayacaktır. Burada birimin görevi hangi araştırma veya yayının hangi zamanlamayla yapılmasını belirlemek gibi temelde bir organizasyon işlevi olacaktır. Kuşkusuz bu çalışmaların proje ve proje sorumlularının belirlenmesi Araştırma Müdürlüğü'nün önerisi ve Yönetim Kurulu'nun onayı çerçevesinde gerçekleştirilecektir. Dış destekle yapılacak

üretimde TÜRK-İŞ'in genişleyen ilgi alanı dikkate alınarak sadece işçi sınıfının sorunlarını değil, onun perspektifinden tüm toplumu ilgilendiren (eğitim gibi, ekonomik gelişme gibi) sorun alanlarını irdeleyen ve çözüm önerileri getiren araştırmalara yönelinmesi sağlanacaktır.

İki eksenli olarak tanımladığımız bu çalışmaların gereksinimler doğrultusunda sınırlarının çizilmesi ve tanımlanması için, Konfederasyona bağlı sendikaların araştırma birimlerinin görüşlerinin alınması yararlı olacaktır. Üstelik böylece mükerrerliliklerin ve enerji kayıplarının önlenmesi; bilgi, belge ve yayın alışverişinin düzene sokulması; sendikaların araştırma birimi oluşturmaya ve sektörleriyle ilgili derinliğine araştırmalara eğilmelerinin teşvik edilmesi; araştırmacıların eğitimini öngören bir eğitim programının tasarlanabilmesi gibi amaçlar çerçevesinde tüm sendikaların ilgili birimleriyle temaslar yoğunlaştırılabilecektir.

Bu amaçla herbir sendikanın kendi araştırma merkezinin (yoksa yakın bir birimden) bir temsilci göndereceği bir koordinasyon toplantısının en geç Eylül 1996 sonunda toplanabilmesi için gerekli girişimin başlatılması üzerinde önemle durulmaktadır. Türk-İş Araştırma Müdürlüğü'nün gerçek bir koordinasyon işlevini görebilmesi durumunda Konfederasyonun ve bağlı sendikaların araştırma faaliyetlerinin etkinleştirilmesi, kamuoyuna daha iyi duyurulması ve daha çok ses getirmesi sağlanabilecektir.

Türk-İş Araştırma Müdürlüğü'nün konfederasyon bünyesindeki diğer birimlerle, özellikle merkez bürolarıyla yakın işbirliği ilişkileri içinde olmasında da yarar görülmektedir. Basın, Eğitim, Çalışan Çocuklar, Kadın İşçiler, İşçi Tüketim Kooperatifleri ve Teşkilatlandırma Bürolarıyla kurulacak ilişkiler Araştırma Bürosunun gereksinimlere uygun üretim yapmasını kolaylaştıracaktır. Gerektiğinde diğer birimlerle belirli konular etrafında ortak girişimler yapılması, bu arada Basın Bürosuyla birlikte çeşitli görsel malzemelerin hazırlanması ve belirlenmiş hedefler doğrultusunda kullanılması yönünde somut adımlar atılması gündeme getirilebilecektir.

Bazı Somut Hedefler

Araştırma Müdürlüğü'nün uygun çalışma koşulları ve destekler sağlandığında önümüzdeki dönem için yayına ve araştırmaya yönelik çalışma programı şu an için aşağıdaki gibi tasarlanmaktadır:

A. Süreli Yayınlar

***Türk-İş Yıllığı** :Bu yıllık, bir referans ve prestij yayını düzeyinde tasarlanmalıdır.Yıllığın diğer sendika yıllıklarından farkı iki noktada olabilecektir. Birincisi biçim yönündedir. İki kitap olarak düşünülecek yıllığın birinci kitabı, sendikal görüş açısından bir konjonktür değerlendirmesine ayrılacak, ikinci kitap ise farklı uzmanlık alanlarında akademisyenlerin özgün yazılarına yer verecektir. İkinci özellik ise, yıllığın sadece geride bırakılan yıl için geçmişe dönük bir değerlendirme yapmakla yetinmeyip, başlayan yeni yıl için ileriye dönük öngörülerde bulunması olacaktır. Bu özelliğin ikinci kitaptaki uzman makelelerine yansması da sağlanmaya çalışılacaktır. Bu özelliği nedeniyle yıllığın en geç, başlayan yılın ilk ayında

çıkarılması sağlanmalıdır. İlk yıllık denemesinin 1997 yılı Ocak ayına yetiştirilmesine çalışılacaktır.

***Aylık Broşür :** Sendikal dünyayı ilgilendiren çeşitli konu başlıkları seçilerek her ay bir broşür yayınlanmasına çalışılacaktır. Başlangıçta ağırlık iç üretimde olmakla birlikte, zamanla dış desteğin payının artması beklenebilir. Bu broşürler basit ama bilimsellikten ödün vermeyen sendika eğitimlerinde başvuru kitabı niteliğinde olduğu kadar kamuoyuna da seslenebilen özellikler taşıyacaktır.

***Aylık Bülten :** Başlangıçta Türk-İş Dergisi içinde ayrı sayfalar olarak düzenlenecek bu bülten ileride gerek duyulursa ayrı bir yayın olarak da düzenlenebilecektir. Yorum yazıları yanında hesaplanmış çeşitli endeksler bu bültenin ana malzemesini oluşturacaktır. Böylece başlangıçtaki bir ilk amaç da Türk-İş Dergisinin zenginleştirilmesi olacaktır.

***Konjonktür Değerlendirmeleri :** Türk-İş'in üç aylık dönemlerle ekonomik konjonktür üzerine değerlendirmeler yayınlaması kamuoyunun çok ilgisini çekecek bir proje olacaktır. Geleceğin üç ayı üzerine tahminler yapılırken, geçmiş üç ayla ilgili gerçekleştirmelerin öngörülerle karşılaştırılması gibi ilginç özellikler taşıması düşünülmektedir. Böylece Türk-İş Yılığında yapılan yıllık öngörülerin üçer aylık dönemlerle test edilmesi ve revizyonu da mümkün olabilecektir. Bu proje için uzman iktisatçıların desteğinin alınması gerekli olacaktır. Değerlendirme sonuçları üç ayda bir "Ekonomide Durum" adını taşıyacak ayrı bir yayında yer alacaktır.

*1989 yılında yayınlanmış olan " 40 tablo 40 yorum" çalışması geliştirilerek ve zenginleştirilerek yıllık bir yayın haline getirilecektir. Son yılın verilerinin düzenli olarak eklenmesiyle bu yayın temel bir başvuru kitabı olma özelliğini taşıyacaktır.

*Başkanlar Kuruluna 6 ayda bir sunulan Yönetim Kurulu Çalışma Raporu'na araştırma biriminin hazırladığı bölümler bundan böyle yeni bir anlayışla düzenlemeye çalışılacaktır.

*Dört yılda bir yayınlanan Genel Kurul Çalışma Raporlarının zenginleştirilmesi konusunda yeni tasarımlar geliştirilecektir.

B. Süresiz Yayınlar

*Gereksinimlere göre düzensiz aralıklarla yayınlanan ama güncel gelişmeleri izleyen (Örneğin 5 Nisan Kararları gibi) yayınlarını gecikilmeden kamuoyunun bilgisine sunulmasına çalışılacaktır.

*Akademisyen ve uzmanlara hazırlatılacak ve yılda birkaç yayın düzeyine ulaşacak kapsamlı bir yayın programı oluşturulacaktır. Bu yayınların gündemi belirleyecek nitelikte olması amaçlanacaktır.

C. Endeksler ve Hesaplanmış Veriler

*Aylık olarak hesaplanan "Gıda Harcaması Endeksi" sürdürülecektir. Ancak daha kapsamlı bir proje olarak "Ücretliler Geçinme Endeksi"nin aylık bazda yayınlanabilmesi için gerekli proje çalışmaları içine girilecektir.

*Yıllık bazda bir "Gelir Dağılımı Temel Göstergeleri" çalışması için gerekli alt yapının bir akademisyence hazırlanmasına çalışılacaktır.

*Mümkünse olabilirse yıllık bazda bir "Ücret Serisi"nin oluşturulması için çaba gösterilecektir.

D. Sempozyum, Panel, Konferans ve Seminerler

Araştırma Müdürlüğünün ilgi alanına giren konularda Türk-İş'in diğer birimleri ile işbirliği halinde kamuoyuna yönelik olarak yılda 3-4 kez bu tür etkinliklerin düzenlenmesi düşünülmektedir. Ayrıca araştırmacıların eğitimini düşüncesi de geliştirilecektir.

Bütün bu geliştirmelerin yapılabilmesi için Araştırma Merkezinin yararlandığı süreli-süresiz yayın ve kütüphane hizmetlerinin iyileştirilmesi, internet sistemine bağlanması, birim dışı akademisyen ve uzmanlarla ilişkilerin yoğunlaştırılması gerekli görülmektedir. Etkin bir Araştırma Merkezi oluşturulması için çok yönlü çabaların harekete geçirilmesine gereksinim duyulmaktadır. Bu yönde şimdiden somut adımlar atılmaya başlanılmıştır.

IV - SOSYAL GÜVENLİK BÜROSU FAALİYETLERİ

1- MEVZUAT ÇALIŞMALARI

SSK'nın yayınlamış bulunduğu en son istatistik rakamlarına göre ülkemizde sosyal güvenlik kapsamında bulunan nüfus gruplarının sosyal güvenlik kuruluşlarına göre dağılımı aşağıdaki gibidir:

SOSYAL GÜVENLİK KURULUŞLARI	SİGORTALI SAYISI	AYLIK ALANLAR	AİLE FERDİ	TOPLAM	GENEL NÜFUSU ORANI(%)
SSK TOPLAM	5.187.517	2.175.149	17.449.800	24.812.466	41.0
A) 506 S.K.'NA TABİ	4.202.616	2.175.149	16.597.700	22.975.465	37.9
B) İSTEĞE BAĞLI SİGORTA	771.906	-	-	771.906	1.3
C) TARIM SİGORTA.	212.995	-	852.100	1.065.095	1.8
T.C.EMEKLİ SANDIĞI	1.896.000	1.082.634	6.184.000	9.162.634	15.1
MADALYA AYLIĞI VAT.HİZ.TUR. ALANLAR	-	49.530	-	49.530	0.1
2022 S.K'NA GÖRE AYLIK ALANLAR	-	842.578	-	842.578	1.4
BAĞ-KUR TOPLAMI	2.700.398	825.595	8.297.316	11.823.309	19.5
A) 1479 S.K.'NA TABİ OLANLAR	1.921.851	761.132	8.297.316	10.980.299	18.1
B) 2926 S.K.'NA TABİ(TARIM SİGO.)	778.547	64.463	-	843.010	1.4
506 S.K.GEÇ. 20. MD. KAPS.	71.037	47.114	139.838	257.989	0.4
TOPLAM	9.854.952	5.022.600	32.070.954	46.948.506	77.5

Bu verilere nazaran sosyal güvenlik kapsamı :

Sosyal Sigortalar Kurumu	% 41.0	
T.C.Emekli Sandığı	% 15.1	
BAĞ-KUR	% 19.5	% 77.5
Maliye	% 1.5	
Özel Sandıklar	% 0.4	
Kapsam dışı	% 22.5	

Toplam... % 100

Ülke nüfusuna oranla %41.0'lık kesime hitapeden ve %77.5 sosyal güvenlik kapsamı içindekilere oranla da %52.90'lık paya sahip ülkemizin bu devasa kuruluşu Sosyal Sigortalar Kurumu ne yazık ki politik yanlışlıklar ve popülist vaatler sonucu hem mali ve hemde sigortacılık hizmetleri yönünden çöküntüye uğratılmıştır.

1996 yılı başı itibariyle:

	<u>Kadro</u>	<u>Fiili Çalışan</u>
1) İdari Tesisler	18.956	14.213
Memur	17.958	13.344
İşçi	962	858
Sözleşmeli	36	11
2) Sağlık Tesisleri	47.224	42.285
Memur	20.073	36.041
İşçi	6.358	6.095
Sözleşmeli	793	149
	66.180	56.498
Memur	58.031	49.385
İşçi	7.320	6.953
Sözleşmeli	196	160
İlaç Fabrikası	196	158
GENEL TOPLAM	65.743	56.656

Olmak üzere 56656 çalışanı bulunan bu müessesede iyi organize edilememe sonucu verimsizliklerin personel azlığına bağlanması pek inandırıcı görülmemesinin yanında, Kurumun Bakanlık Makamına sunulan 1996 yılı bütçesinde de 1995 ve 1996 yılı finansman dengesi mukayese tablosu aşağıdaki gibidir.

(MİLYON TL.)

A-GELİRLER	1995 YILI REVİZE	1996 YILI PROGRAM	FARK	YÜZDE
1- Prim G.(Tah.)	105.360.000	163.530.000	581.170.000	55.2
2- Faiz Gelirleri	1.500.000	1.700.000	200.000	13.3
3- Tahvil Gelirleri	5.130.000	5.800.000	650.000	12.6
4- Kira Gelirleri	300.000	450.000	150.000	50.0
5- Çeşitli Gelirler	4.000.000	4.500.000	500.000	12.5
6- Sağlık Tes.Gelirleri	3.000.000	4.500.000	1.500.000	50.0
7- Tahvil İtf.	15.000	12.000	- 3.000	-25.0
8- Konut Kre.Gelirleri (Faiz dahil)	10.000	10.000	0	0
9- Döv.ile Y.T.Gelirleri	130.000	150.000	20.000	15.3
10- Kamu SYZ B.T.	12.500.000	20.000.000	7.500.000	60.0
11- Haz.İkraz	- 20.135.000	-	-	-
12- Konut E.Nem.	1.734.000	2.000.000	266.000	15.3
13- Devreden Tev.	9.835.487	6.551.790	-3.303.697	50.4
14- Hazine Y.	45.200.000	-	-	-
TOPLAM	210.889.487	209.203.790	1.685.697	0.80
Ödemeler Açığı	14.850.008	-	-	-
Gelir-Gider Farkı	-	210.385.210	-	-
TOPLAM	225.739.495	419.589.000	193.849.505	85.8

B- GİDERLER	1995 YILI REVİZE	1996 YILI PROGRAM	FARK	YÜZDE
1-Yönetim Giderleri	5.328.558	8.474.000	3.085.442	57.2
2- Sigorta Giderleri	174.830.416	310.822.000	135.991.584	77.7
3- Sağlık Tesis.Giderleri	34.436.703	56.506.000	22.069.297	64.0
4- Diğer Giderler	1.412.028	1.587.000	174.972	12.3
5- Zar.M.Müb.	600.000	700.000	100.000	16.6
6- D.ve Dö.-Tes.	350.000	500.000	150.000	42.8
7- İkraz Öd.	-	15.000.000	-	-
8- Ve.lade.Geri Ödeme.	-	6.000.000	-	-
9- Dev.Tev.	6.551.790	15.000.000	8.448.210	125.9
TOPLAM.....	223.569.495	414.589.000	191.019.505	85.4

AB-YATIRIM ALANLARI	1995 YILI REVİZE	1996 YILI PROGRAM	FARK	YÜZDE
1- İnşaat Yatırımları	1.906.000	4.300.000	2.394.000	125.6
2- Taş.Al.M.Tec.	244.000	600.000	356.000	145.9
3- Gay.Müb.	20.000	100.000	80.000	400.0
TOPLAM.....	2.170.000	5.000.000	2.830.000	130.4

Görülüyor ki 1996 yılının daha başlangıcında 210 trilyon açık öngörülmüş olup, Kurum açıklarının kapatılması içinde aşağıdaki tedbirlerin alınacağı vurgulanmıştır:

1- Kurumun nakit varlığının Bankalarda azami şekilde vadeli mevzuat şeklinde değerlendirilmesinin,

2- Sosyal güvenlik sözleşmeleri gereği sağlık hizmetinden doğan yurtdışı alacaklarının tahsili konusunda hesaplaşmaların ciddiyetle takip edilmesinin,

3- Kurumun portföyünde bulunan tahvillerin vadeler yönünden takip edilerek vadesi gelen tahvillerin nakten tahsiline özen gösterilmesinin,

4- Kurum mülkü rant binalarından tahsil edilen kira gelirlerinden azami gelirin elde edilmesine çalışılmasının,

5- Finansman tablosunda yer alan yatırım ödeneklerinden inşaat ödenekleri ile taşıt alım ve makina teçhizat ödeneklerinin limitlerinin 1995 Yılı Yatırım Programı içerisinde yer alan ve Kuruma tahsis edilen ödenek limitleri dahilinde harcanmasının,

6- Zaruri malzeme mübayaası, demirbaş ve döşeme tesisat ödeneklerinde Başbakanlıkça yayımlanan Tasarruf Genelgesi gereği işlem yapılmasının,

Ancak, polikliniklerdeki izdihamın önlenmesi için "UÇ Poliklinik" ler açılmasının süratle yaygınlaştırılması ve bu maksatla bina satın alınması veya kiralanması işinin Başbakanlık Tasarruf Genelgesinin dışında tutulması için girişimlerde bulunulmasının,

7- Memur, sözleşmeli personel ve işçiler için yapılan harcamaların ayrıntılı olarak ve ayrı ayrı tespitine imkan verecek şekilde kayıtlarının tutulmasını teminen hesap planının gider hesapları bölümünde gerekli düzenlemelerde bulunulmasının,

8- Bütçe disiplininin kurulabilmesi ve mali plan olan bütçeden bir kontrol aracı olarak yararlanılabilmesi amacıyla;

- Bütçe tahminlerinin daha gerçekçi verilere dayandırılması, ödeneklerin sürekli olarak kontrol edilmesi ek ödenek alımları ile ödenek aktarmalarının sarftan önce ve yılı içinde yapılması, ödeneksiz harcama yapılmaması için gerekli önlemlerin alınmasının,

- Yıllık iş programı ve bütçelerinde, alım programlarına yer verilmesi, malzeme, teçhizat, taşıt aracı, makina ve ekipman ihtiyacının önceden belirlenmesi, ilgili üniteler arasında koordinasyon sağlanmasının,

9- 2925 sayılı Tarım İşçileri Sosyal Sigortalar Kurumu Kanunu kapsamına gireceklerin primini ödemedikleri sigorta kollarına ait yardımlardan yararlanabilmeleri için o sigorta kollarına ait primlerin devlet katkısı ile Kuruma külfet getirmeyecek bir kaynaktan karşılanması yolunda Kanunda gerekli değişikliklerin yapılmasını teminen ilgili merciler nezdinde girişimlerde bulunulmasının,

10- Sigortasız kaçak çalıştırılan işçilerin tesbit edilmesi ve çalışan işçinin çalışma gün sayısının noksan gösterilmesinin önlenmesinin, pasif sigortalıları finanse eden aktif sigortalı sayısının artırılmasının, çalışanların tüm sosyal güvenlik haklarından yararlandırılmalarının sağlanmasının teminen işyerlerinin kontrol ve denetimlerine süreklilik kazandırılmasının ve sık sık taramalar yaptırılmasının,

11- Kurumun asıl gelir kaynağını teşkil eden primlerin zamanında tahsili için bilgisayar kullanımının tüm teşkilata yaygınlaştırılması ve tahsilatın hızlandırılması içinde gerekli her türlü idari önlemlerin alınmasının,

12- Ülkenin sosyal ve ekonomik imkanları, istihdam politikası, kaynakları, ortalama yaşam süresi dikkate alınarak, sosyal güvenlik uygulamasında yaşlılık aylığı bağlanabilmesine esas olacak taban yaş haddinin belirlenmesi için gerekli kanuni düzenlemelerin yapılmasının,

13- 506 sayılı Kanunun 137.maddesiyle; Sosyal Sigortalarda uygulanacak finansman sistemi olarak (Kapitalizasyon) fon tesisi sistemi benimsenmiş olmasına rağmen bu sistem gereği ödenmiş primler karşılığı ile olağanüstü karşılıkların ayrılamaması, matematik karşılıklar açığının giderek artması sonucu (Kapitalizasyon) fon tesisi sistemi fiilen işlerliğini yitirmiş olduğundan, bu sistem yerine kısa vadeli denge sağlamayı esas alan (Repartisyon) dağıtım sisteminin giderilmesini teminen Kanunda değişiklik yapılmasının,

14- Kurumun bankalar nezdindeki hesaplarından kaynaklanan geçmiş yıllarla ilgili faiz kayıplarının önlenmesi amacıyla tüm ünitelerde başlatılan çalışmaların bir an önce sonuçlandırılmasının,

15- İlgili olduğu yılın sigorta primi gelirlerine alınmadığından Kurumun gelir-gider dengesini etkileyen ve bilançonun aktif ve pasifinde yer alan aynı işverenlere ait borçlu ve alacaklı hesapların yıl sonlarında ivedilikle mutabakatları sağlanarak gerekli mahsupların yapılmasının,

16- Bugün için insan gücüyle takip edilmesi sorun haline gelen işveren borç ve alacaklarının, sağlıklı olarak izlenmesi ve hesaplardan istenildiği anda güvenilir bir sonuç alınabilmesi amacıyla, işveren cari hesaplarının tüm ünitelerde bilgisayarla izlenmesinin,

17- Bütçede yer alan genel giderler niteliğindeki ödemelerde azami tasarrufun sağlanmasının,

18- Başbakanlıkça yayınlanan tasarruf genelgelerinin harcamaları kısıtlaması ve bazı hizmetlerin gerçekleştirilmesine izin vermemesi, buna karşın personel giderleri ile emekli aylıklarında ve prim gelirleri hesabında baz alınan maaş katsayısının bir önceki yıla göre artması ve ayrıca hizmet, malzeme ve demirbaş alım fiyatlarının yıl içinde büyük oranda yükselmesi sonucu bütçe tahminlerinde sapmaların meydana gelmesi nedeniyle bütçe mali yılı içinde gelir ve gider kalemlerinin revize edilmesine ihtiyaç duyulduğunda talebin en geç Eylül ayını geçmeyecek şekilde hazırlanarak Bakanlığa gönderilmesinin,

19- 201.9 trilyon olarak tahmin edilen "Ödemeler Açığı"nın kapatılması için gereken önlemlerin alınmasının,

uygun olacağı belirlenmiştir.

Oysaki Kurum istihdam ettiği 56656 kişilik devasa kadroya, hizmette verimliliği artıracak yaklaşımlar yerine her zaman olduğu gibi politik değerlendirmeler ve hisse anlayışlar ile yaklaştığı için sigortalılara veya hak sahiplerine memnuniyet verici bir düzeyde hizmet sunma aşamasına kavuşamamış olduğu gibi 1996 yılı için belirlemiş olduğu hedeflerinde hiçbir müsbet aşama kaydedilmemiş, Kurumun 210.9 trilyon olarak öngörülen ödemeler açığının yıl sonu itibarıyla 400 trilyonu bulacağı anlaşılmıştır.

Zira bizzat SSK Genel Müdürü Sayın Kemal KILIÇDAROĞLU 1 Temmuz 1996 tarihi itibarıyla SSK'dan gelir veya aylık alanlara yapılan %50 artışlar sonucunda Kurumun:

Aylık gelirlerinin	:	12 trilyon
Aylık giderlerinin	:	35 trilyon

civarına yükseldiğini bu rakamlara göre yıl sonu itibarıyla açıklarının 400 trilyona yaklaşacağını ve hatta geçebileceğini ifade etmiştir.

Sosyal Sigortalar Kurumunun bu acıklı durumu karşısında 53.Cumhuriyet Hükümeti 17.7.1964 tarih 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanununda değişiklik yapmak üzere bir kanun tasarısı hazırlamış ve Konfederasyonumuzun görüşlerine de sunmuştur. Ancak her maddesi kazanılmış hakların çalışanların elinden alınması ve mağdur edilmesi yönünde olan bu tasarıya 19 Haziran 1996 günlü Başkanlar Kurulunun olağanüstü toplantısında sayın başkanların bilgisine sunulan bir rapor ile karşı çıkılmış ve mevcut hakların korunması yönünde açık ve kesin tavır konulmuştur.

TÜRK-İŞ'in ilkeleri bakımından fevkalade etkili olan ve 20 Haziran 1996 tarihli gazetelerde hemen hemen aynen yer alan bu raporun muhtevası aşağıya çıkarılmıştır.

"S U N U Ş

Bilindiği üzere 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu yürürlüğe girdiği 1965 yılından beri kanun bazında 36 defa değişikliğe uğramış 37.değişiklik tasarısı da Büyük Millet Meclisine sevkedilmek üzere halen Hükümetin gündeminde bulunmaktadır. Ancak son değişiklik tasarısı mevcut kazanılmış hakların geriye götürülmesi ve işçilerin elinden alınmasıdır. Bu duruma dayanak olarak SSK'nın içine düştüğü mali çöküntü gösterilmek istenilmekte ise de, bu Kurumun mevcut ve kazanılmış haklar kısılarak düzlüğe çıkarılması mümkün görülmediği gibi uygulama ve sistemlerindeki yetersizliklerin faturasının çalışanlara çıkarılması da büyük haksızlıktır.

Sigortalıların aleyhine hak kayıplarının ölçülerinin fahiş miktarlarından da anlaşılacağı üzere, mevcut tasarının yasalaşması durumunda Türkiye'de sigortalıların yaşlılık aylığına hak kazanabilmeleri ve emekli olduktan sonra huzurlu bir hayat sürebilmeleri imkansız hale gelecektir. Özellikle işten atmaların yaygınlaştığı işsizliğin arttığı kaçak çalıştırmanın çoğaldığı, çalışan sürelerin SSK'ya az gösterme eğiliminin güçlendiği ve geçici çalışmanın yahut kısmi süreli çalışmanın yaygınlaştığı günümüz Türkiye'sinde emeklilik bir çok insan için bir hayal olacaktır.

Diğer taraftan prensip yeni çıkarılacak kanunlar kazanılmış hakların korunmasını ve muhafazasını gerekli kılmasına rağmen halen çalışan kimselerin mevcut yasalara göre haklarının ellerinden alınması demokratik bir ülkede savunulabilir bir husus değildir. Öyleki mevcut yasalara göre emekliliğine bir ay gibi kısa bir süre kalmış bütün çalışma hayatını ve ailevi durumlarını buna göre ayarlamış bir hanım sigortalının emekliliğinin aniden 7 yıla kadar uzatılması bu hanımın evinde ve yaşantısında bir deprem tahribatı yapacağı muhakkak olup, siyasi kadroları halkımızın sosyal yaşantı ve beklentilerinden de bi haber oldukları, sadece ve sadece SSK'nın açıklarını kapatma gayret ve niyetlerinden başka bir gaye ve düşünceleri olmadıkları anlaşılmaktadır.

Oysaki SSK'nın 1994 yılı faaliyet raporundaki rakamlara nazaran:

Kamu sektöründen	:	15.360.319.037.555.-TL
Özel Sektörden	:	14.598.195.022.359.-TL
TOPLAM	:	29.958.514.059.914.-TL.

pirim alacağı bulunduğu ve yine kamu sektöründen: 32.594.546.392.163.-TL Sosyal yardım zammı alacağı bulunduğu halde kendi alacaklarını bir türlü tahsil edemeyip ve Aktif sigortalı sayısından daha fazla orandaki kaçak sigortalıları kapsam içine alamayan ve ikide bir hiç gereği yokken bu alacaklarına af çıkarılan SSK, bu defa Mali durumunu düzeltmek için elinin altındaki sigortalıların haklarında kısıntıya gitmesinin hiç bir insaf ve adalet duyguları ile bağdaşır tarafı yoktur.

Yönetim kurulumuz Sosyal Sigortalar Mevzuatında halen çalışan sigortalılar aleyhine önemli değişiklikler öngören bu tasarının Başkanlar kurulumuz tarafından acilen görüşülmesi ve TÜRK-İŞ'in meşru ve haklı tepkisinin belirlenmesi için durumu TÜRK-İŞ Başkanlar kuruluna saygılarımızla sunuyoruz.

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU

YENİ TASARININ MEVCUT İLE MUKAYESESİ

MEVCUT HAKLAR**32.MADDE**

Sağlık Yardımı, protezlerin sağlanması yurt içinde başka yere gönderilmesinde sigortalı için gün sayısı aranmıyordu.

YENİ DÜZENLEME

Bu yardımlar için 90 gün getirilmiştir. Sigortalı işe başladıktan ancak 90 gün sonra yardıma hak kazanacaktır. Bu bu süre içinde geçici işgöremezliğini nasıl alacağı muğlaktır.

40.MADDE

Sigortalılık niteliğinin kaybindan önceki bir yıl içinde 120 gün primi olanlar kendisi ve geçindirmekle yükümlü kimseleri işten ayrıldıktan 6 ay içindeki hastalıkları halindesağlık yardımlarından yararlanırlar.

120 gün 90 güne indirilmiş,kalan 30 gün işten ayrıldıktan sonraki bir ay içinde borçlanma getirilmiştir.

60.MADDE

a) Kadın 50, erkek 55 yaş 5000 gün prim,
b) Kadın 50, erkek 55 yaş 15 yıl sigortalılık 3600 gün prim,

c) Kadın 20,erkek 25 yıllık sigortalı 5000 gün prim.

Yeni tasarılar da (c) fıkrası kaldırılmış (a)ve (b) fıkraları da kadın ve erkek ayrı ayrı değerlendirilmiştir.Buna göre;

(a) fıkrasına sigortalılık süresi erkeklerle ve kadınlara 4'er yaş ilave ve prim ödeme gün sayılarında, Kadınlarda 1480, erkeklerde 2200 gün artırılmıştır. Eskiden 14 yılda dolan gün sayısı kadınlarda 18, erkeklerde 20 yıla çıkarılmıştır.

(b) fıkrasında sadece yaş 5 yıl yükseltilmiştir.

Sigortalıların gün sayısı bakımından ve (c) maddesi yönünden mağduriyetleri daha fazladır.

Ancak eklenen son fıkra ile Kurumdan emekli olan Avukat ve Noterler ile diğer kurumlardan emekli olan avukat ve noterler arasında fark olması ve ücret niteliğinde olmayan emekli aylığından kesintiye gidilmesi tepkilere yol açacaktır.

MADDE.72

Mevcut uygulamalarda sigortalı bir takvim ayı içinde kaç gün çalışmış ise ücreti ve bu ücret üzerinden primi buna göre hesaplanmakta ve Kuruma bildirilmektedir.

Yeni tasarıda ay mefhumu 30 gün olarak netleştirilmiştir. 30 günden az çalışmanın ispat külfeti uygulamada yeni sıkıntılar getirecektir.

MADDE.78

Kurum işlemlerinde primlerin alınması yardımların yapılması gösterge tablolarındaki en düşük ve en yüksek göstergelerin memur maaş katsayısı ile çarpılması sonucu bulunan rakamlar arasındaki sigortalıların prime esas kazançlarına göre yapılmaktadır.

Yeni tasarıda madde üst sınır ve tayinindeki göstergeye bağlılıktan ayrılıp asgari ücretin katlarına inhisar etmiştir. Asgari ücretin katları her zaman üst gösterge ile uyumlu olmayacağından fazla alınan primler sigortalıların aylıklarına yansımayacaktır. Madde sigortalıların aleyhine tasarruflara sebep olacaktır.

60.MADDE

Askerlik Borçlanması 506 sayılı Kanuna tesbit olunan asgari ücret üzerinden yapılmakta ve primlerde 2 yıl içinde ödenmektedir.

Maddedeki 2 yıllık süre bir yıla göre indirilmekte ve İş Kanununa göre tesbit olunan asgari ücret esas alınmaktadır. Sigortalıların aleyhine hem prim miktarlarında ve hem de ödeme süresinde artış vardır.

61.MADDE

Madde aylık bağlama oranlarındaki artırımları 5000 gün ve 50-55 yaşa göre düzenlemiştir.

60.maddedeki değişikliklere göre %1 artırımlar yaş bazında yeni şartlara göre düzenlenmiştir.

63.MADDE

Sosyal güvenlik kurumlarından emekli olduktan sonra çalışanlar %24 destek primi ödemek şartıyla aylıkları kesilmeden çalışmaktadırlar.

Yeni Tasarı %24'ü, %30'a çıkarmakta, hissesi %6'dan %7.5, işveren hissesi %18'den %22.5'a yükselmektedir. Ayrıca hamen tatbikatı bulunmayan Avukat ve noterlere emekli aylıklarından %7.5 kesinti getirmektedir. Madde emekli olduktan sonra çalışanlara ilave yükler ve ağırlıklar getirmektedir.

MADDE.130

Kurumun dışa dönük teftiş ve denetim yetkisi halen sadece sigorta müfettişlerine aittir.

Yeni tasarının kaçak işçiliği önlemede olumlu bir adım atılmakta ise de %10 miktarı ile muhtelif meslek mensuplarının ödüllendirilmesi iyi niyetli olmayan yaklaşımlara zemin hazırlayacaktır.

MADDE.140

Halen ceza uygulamaları çok ağır olup, sigortalı çalıştırmayı caydırıcı niteliktedir.

Yeni tasarılar da cezalara daha yeni hükümler getirilmiştir. Kurum gelirlerini tahsil bakımından cezaların ağırlığı uygun görülse bile genel anlamda ağır cezalar istihdamı daraltmaktadır.

EK MADDE.20

Sigortalıların gelir ve aylıkları halen umumi sistem içinde gösterge ve katsayıya bağlı olarak yapılmaktadır. Memurlara uygulanan katsayı esastır.

Yeni düzenlemelerde Kurum Umumi sistemlerden ayrılarak enflasyon ve geçim durumlarına göre değil de kendi imkan ve karşılıklarına göre bir ayarlama içine girecektir ki sigortalıların lehine bir durum olması pek düşünülemez. Zira 137 ve 139.maddelere göre değerlendirme Kurumun mali güçsüzlüğüne endekslenme demektir. Eskiye nazaran fark katsayısı da Bakanlar Kurulu tesbit edecektir.

EK MADDE.3

Kurumun sağlık yardımlarından yararlanacak olanların her poliklinik muayenesi için 20 rakamının memur maaş katsayısı ile çarpımı sonucu bir bedel alınmaktadır.

Yeni tasarıda bu husus Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının teklifi ile Bakanlar Kurulu kararına bırakılmıştır.

EK MADDE.24

Sosyal Yardım Zammı halen kamu kesiminde ilgili kuruluşlardan tahsil edilmektedir.

Yeni tasarıda bunun ödenmesini hazine üstlenmiştir. Ancak miktarının memurlara paralel durumda gösterge ve katsayıya bağlanması gerekir.

EK MADDE.38

Malullük, yaşlılık ve ölüm sigortalarına bağlı olarak devam edenlerde prim oranı halen %20'dir.

Yeni tasarılar da bu oran %25'e isteğe çıkarılmıştır.

YENİ TASARILARDA EN ÇOK HAK KAYBINA SEBEP
OLAN GEÇİCİ 81.MADDENİN (A) FIKRASI DAHA ÖNCE
YÜRÜRLÜĞE GİRİP BİLAHARE İPTAL EDİLEN 3246 SAYILI
KANUN İLEDE MUKAYESELİ OLARAK AÇIKLANMASI VE
GENEL ANLAMDA TÜRK-İŞ'İN GÖRÜŞLERİNE UYmayan
DİĞER HUSUSLAR EKTE BELİRTİLMİŞTİR.

A- İPTAL OLUNAN 3246 SAYILI KANUNDAKİ DURUMLAR:

10.1.1986 tarihinde yürürlüğe giren ve bilahare 27.2.1992 tarihinde 3774 sayılı yasa ile iptal edilen Sosyal Sigorta uygulamalarında ilk yaş barajı diye tanımlanan 3246 sayılı kanundaki sınırlamalar şöyledir.

Halen yürürlükte olan 506 sayılı kanunun 60.maddesine göre 18 yaşından itibaren aralıksız çalışma durumlarında kadınlar 38 erkeklerde 43 yaşlarını tamamlamalarında emekli olabilirler.

3246 sayılı Kanun bu hadleri:

- 10.1.1986 tarihinde: En az 15 yıl sigortalı olanlar için "0"
(Emekli olmalarına 5 ila 10 yıl var)
- 10.1.1986 tarihinde: 10 ila 15 yıl sigortalı olanlar için
(Emekli olmalarına 10 ila 15 yıl var)
Kadınlar 41- Erkekler 46 yaş ilave 3 yaş
- 10.1.1986 tarihinde: 5 ila 10 yıl sigortalı olanlar için
(Emekliliklerine 15 ila 20 yıl var)
Kadınlar 43- Erkekler 48 yaş ilave 5 yaş
- 10.1.1986 tarihinde: 5 yıldan az sigortalı olanlar için
(Emekliliklerine 20 ila 25 yıl var)
Kadınlar 45-Erkekler 50 yaş ilave 7 yaş
- 1.1.1990 tarihinden sonra sigortalı olanlar için
(Bunlar Kanunun yürürlük tarihinden 4 yıl sonra
işe başlayanlardır sigortalılıklarında yeni başlamış
olanlar) Kadınlar 55- Erkekler 60 yaş ilave 17 yaş

3246 sayılı Kanun prim ödeme gün sayılarını hiç artırmamıştır. Sigortalılarında hiç mağdur etmemiştir. Getirdiği yaş barajıda esasen geriye doğru gayet dengeli bir şekilde 3,5,7 yaş gibi çok cüzi ilaveleri getirmiş hatta yürürlük tarihinde emekliliklerine 5 ila 10 yıl kalmış olanlara hiçbir hak kısıtlaması yapmamıştır.

B- YENİ TASARININ HUSULE GETİRECEĞİ NETİCELER:

Yeni tasarı ve tekliflerin hangi tarih itibariyle yürürlüğe gireceği bilinmemekle beraber tasarıların mahiyetinden aşağıdaki sonuçlar çıkmaktadır:

- Yürürlük tarihinde: Emeklilik hakkını kazanmış olanlar için
(Yaşta ve prim ödeme gün sayıları itibariyle bir hak kaybı yoktur.)
- Yürürlük tarihinde: 18 ve daha fazla yıl sigortalı kadınlar için
(Emekliliklerine 2 yıl var)
Yaş:45 - Prim ödeme günü: 5000
Yaş 7 yıl artmıştır.

- Yürürlük tarihinde: 20 ve daha fazla yıl sigortalı erkekler için
(Emekliliklerine 5 yıl var)
Yaş:47 - Prim ödeme günü: 5000
Yaş 4 yıl artmıştır.
- Yürürlük tarihinde: 15 ila 18 yıldan az sigortalı kadınlar için
(Emekliliklerine 5 ila 2 yıl var)
Yaş:48 - Prim ödeme günü: 5400
Yaş 10 yıl
Gün sayısı:400 gün
artmıştır.
- Yürürlük tarihinde: 15 ila 20 yıldan az sigortalı erkekler için
(Emekliliklerine 10 ila 5 yıl var)
Yaş:50 -Prim ödeme günü: 5400
Yaş 7 yıl
Gün sayısı:400 gün
artmıştır.
- Yürürlük tarihinde: 15 yıldan az sigortalı kadınlar için
(Emekliliklerine 5 ila 20 yıl var)
Yaş: 53 - Prim ödeme günü: 6120
Yaş 15 yıl
Gün sayısı:1120 gün
artmıştır.
- Yürürlük tarihinde: 15 yıldan az sigortalı erkekler için
(Emekliliklerine 10 ila 25 yıl var)
Yaş:55- Prim ödeme günü: 6120
Yaş 12 yıl
Gün sayısı:1120 gün
artmıştır.

Son hazırlanmış olan tasarı hem teknik hemde hukuk yönünden fevkalade yanlış olup hiçbir denge gözetilmemiştir. Mevcut ve fakat emekli hakkını henüz elde edememiş sigortalıların hemen hemen tamamına 4 ila 15 yıl arasında bir yaş yükseltilmesi geliyor ki Kanun yürürlük tarihine göre emekliliğine bir kaç sene hatta bir kaç ay kalmış olan sigortalılara birden bire ve çok dengesiz bir durumda 4 ila 15 yıl gecikme getirilmesi mevcut sigortalıların emekliliklerinin durdurulması demektir. Kadınların aleyhine ayrıcalıklarda çoğalmıştır.

İptal edilen 3246 sayılı Kanunda bu mahzurların hiçbirisi yoktu. Yeni tasarı mevcut sigortalılar için bir zulüm hatta felakettir.

C- YENİ TASARILARIN MEVCUT UYGULAMALAR KARŞISINDAKİ DURUMU:

1- Halen sigortalı olarak çalışmakta olanlar 18 yaşını müteakip aralıksız çalışma halinde kadınların 38 erkeklerin de 43 yaşlarında emekli olabilme imkanları yeni tasarımlarda uygun bir geçiş dönemi sağlanmadan 53 ve 55'e çıkarılmaktadır. Buna göre:

Kadınlar: 53-38= 15 yıl ilave	Artış % 39.47
Erkekler: 55-43= 12 yıl ilave	Artış % 27.90

Yaş hadlerinde uzatılma vardır. Ve yine:

6120-5000= 1120 Gün sayısı ilave	Artış %22.4
oranında şartlar ağırlaştırılmıştır.	

Kanunun yürürlük tarihinden sonra işe girecekler için bu oranlar:

Kadınlar: 54-38= 16 yıl ilave	Artış %42.10
Erkekler: 59-43= 16 yıl ilave	Artış %37.20

Gün sayısında:

Kadınlar 6480-5000= 1480 gün ilave	Artış %29.6
Erkekler 7200-5000= 2200 gün ilave	Artış %44

oranlarına yükselmekte olup, Sosyal Sigortalar Kanununun 46 yıllık sigortalılara sağlanan hakları çok yüksek oranlarda kısıntıya uğramaktadır.

2- KAÇAK İŞÇİLER SORUNU

Kurumda görevli bazı personele denetim hizmetlerinde görev verilmesi yetersiz sayıdaki Sigorta Müfettişlerinin işlerini kolaylaştıracak ve denetim hizmetlerine sürat kazandırması bakımından uygun olabilir ise de, sigortasız çalışma veya çalıştırmayı önlemeye matuf olarak muhtelif meslek mensuplarına tahakkukuna sebep olacakları para cezalarının %10'nu gibi küçümsenmeyecek bir rakamla ödüllendirilmesi iyi niyetli olmayan yaklaşımlara zemin hazırlayacak aktif sigortalı sayısının daha da azalmasına sebep olacaktır.

Bu uygulama yerine Kurum ile sendikaların koordineli bir çalışma içine girmeleri gerekir.

A) İŞÇİ EMEKLİ AYLIKLARINDAKİ ARTIŞIN SSK YÖNETİM KURULUNCA BELİRLENMESİ

4792 sayılı SSK Kuruluş Kanununun 10.maddesi gereğince Yönetim Kurulu bir karar organı olup İdarede en yüksek tasarruf sahibidir. Aylıklardaki artışın kazai tasarruftan alınıp idareye bırakılması, almada bir türlü disiplinize edilemeyen Kurum gelirlerinin vermede meşru giderleri kısma yolu açılacak ve Kurumun içinde bulunduğu mali çöküntülere paralel olarak sigortalıların ve hak sahiplerinin mağduriyetlerini daha da artıracaktır.

B) SOSYAL YARDIM ZAMLARININ DEVLETÇE KARŞILANMASI

SSK'nun aktüer dengelerine fevkalade menfi etkisi bulunan ve uygulaması da bir hayli ayrıcalıklı olan sosyal yardım zamlarının Devletçe karşılanması uygun bir yaklaşım olup, SSK'yı rahatlatacağı gibi tatbikattaki uygulama zorluklarını da ortadan kaldıracaktır. Ancak miktarının mevcut sistem içerisinde memurların taban aylığına paralel olarak bir gösterge ve katsayıya bağlanması şarttır.

C) SAĞLIK YARDIMLARINDAN YARARLANMADA GÜN SAYISI

506 sayılı Kanunun 6.maddesinde "Sigortalıların işe alınmaları ile kendiliklerinden sigortalı olacakları hak ve yükümlülüklerinin de işe alındıkları tarihte başlayacağı belirtilmiştir. Hastalık sigortası yönünden sigortalılar lehine bilhassa prim almada hiçbir kolaylık getirmeden yardım yapmada sınırlar getirmek sosyal sigorta tekniğine ve bu maddeye aykırıdır. Ayrıca düşünülen 90 gün çok uzun bir süre olup bu süre içinde en sıhhatli insanların bile hastalanmaları ve sağlıklarını kaybetmeleri normal ve tıbbi bir hadisedir. SSK'nın bu süre dolmadan "sizi tedaviye alamam" demesi işçi kesimini fevkalade mağdur edecek hatta toplu tepkilere sebep olacaktır. SSK sadece böbrek hastalıklarında yaşanan hemodializ masraflarından kurtulmak için yanlışlığını bile bile böyle bir kısıtlamaya yönelmesi daha büyük bir yanlışlığı gündeme getirecektir.

D) EMEKLİLİK YAŞI

SSK'nda zaman zaman emeklilik yaş sınırlarının azaltılması veya çoğaltılması ILO standartları veya sosyal sigortaların asgari normları hiç dikkate alınmadan tamamen SSK'nın açıklarını kapatma gayretlerine yönelik olup ne mevcut uygulamalar ve ne de düşünülen değişiklikler ülkemiz şartlarına hiç mi hiç uygun değildir. Kaldı ki, üç sosyal güvenlik kurumunda geçen hizmetler neticede birleştirildiğine göre sadece SSK mevzuatında sigortalıların kazanılmış haklarına sınırlamalar getirmek bu açıkları kapatmaya yetmez. Açıkları kapatmak için pirim tahsilatlarına ve başka kaynaklara ağırlık vermek gerekir.

E) PRİME ESAS ÜCRETLERDE ALT VE ÜST SINIR

506 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 1965 yılında asgari ücret aylık 240.-TL, azami ücrette 3.000.-TL. olup azami ücret asgari ücretin 12.5 katıdır. Bu oran 1969 yılından itibaren gayet düzensiz ve oransız bir şekilde devamlı azalarak gelmiş, 1.9.1965 tarihi itibarıyla asgari ücret aylık 8.460.000.-TL.sına, azami ücrette 8.146.260.-TL. olarak tesbit edilmiş olduğundan SSK için asgari ve azami ücret mefhumları anlamını kaybetmiştir. Zira asgari ücret azami ücretten fazladır. Bu durum 15.11.1995 tarihine kadar devam etmiş 15.11.1995 tarihinden itibaren de:

En Yüksek

Azami ücret 10128 x 1695 = 17.166.960.-TL. (Gösterge x Katsayı)

En Düşük

Asgari ücret : 4614 x 1695 = 7.820.730.- TL. (Gösterge x Katsayı)

Olarak tesbit edilmiş ve 7.820.730.-TL. İş Kanununa göre tesbit olunan 8.460.000.-TL.dan az olduğu için Kurum işlemlerin de İş Kanununa göre tesbit olunan esas alınmaktadır. Bu değerlendirmelere göre halen azami ücret asgari ücretin 2.02 katıdır.

Bu orantısız uygulamalar SSK'nın alma ve vermedeki bütün dengelerini bozmuş, emekliler arasında ayrıcalıklara sebep olduğu gibi çalışanların gerçek ücretlerinin primlendirilmesine de imkan bırakmamıştır.

Halen hazırlanan tasarılar da bu defa bozulan bu oranları kurmak için azami ücret asgari ücretin 3 veya 5 katı olacağı şeklinde bir hazırlığa girişmesi Kurum emeklileri arasındaki ayrıcalıkları daha da çoğaltacak sigortalıların da aleyhine olacaktır. Zira yüksek rakamlardan prim ödeseler bile aylık bağlamada gösterge tablolarına tabi olacaklarından bu ödemeleri aylıklarına yansımayacaktır. Yapılacak işlem üst gösterge tablosundaki en yüksek rakamın istenilen hususa cevap verecek kadar büyütülmesidir."

Gerek Genel Başkan Bayram MERAL'in ve gerekse 19.6.1996 tarihinde yapılan olağanüstü Başkanlar Kurulu toplantısında bağlı sendikalarımızın başkanlarının yaptıkları etkili konuşmaları ve kesin tavırları karşısında Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı kanun tasarısını Hükümetten geri çekmiş ve bu olay TÜRK-İŞ'in bir zaferi olarak sonuçlanmıştır.

Keyfiyet bu durumda iken bu defa Sayın Genel Başkanımıza hitaben "T.C.Türkiye Büyük Millet Meclisi Sosyal Güvenlik ve Sosyal Sigortalar Kurumu ile ilgili Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Tesbit Edilmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırma Komisyonu Başkanlığının" 8.7.1996 tarihli yazısı üzerine TÜRK-İŞ'i temsilen Genel Sekreterimiz Şemsi DENİZER, Genel Mali Sekreterimiz Enver TOÇOĞLU ve Sosyal Güvenlik Uzmanımız Ahmet ŞEN 3.7.1996 günü T.B.M.M.sindeki toplantıya katılmışlar ve bu Komisyona aşağıdaki teknik rapor sunulmuştur.

T.C.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

Sosyal Güvenlik ve Sosyal Sigortalar Kurumu ile İlgili Sorunların Araştırılarak Alınması Gereken Tedbirlerin Tespit Edilmesi Amacıyla Kurulan Meclis Araştırması Komisyonu Başkanlığı (10/1,14)

SAYI: A.01.1.GEÇ.10/1,14 44

08/07/1996

Sayın Bayram MERAL

TÜRK-İŞ Genel Başkanı

Bayındır Sk.No: 10

Kızılay/ANKARA

Komisyonumuzun 3.7.1996 günü yaptığı toplantıda şahsınızın veya görevlendireceğiniz bir temsilcinin de katılabileceği 'Sosyal Güvenlik ve Sosyal Sigortalar Kurumu ile İlgili Sorunların Tespiti ve Alınması Gereklı Tedbirlerin Belirlenmesi' konulu bir toplantı yapılması kararlaştırılmıştır.

Komisyonumuzun aldığı karar gereği, sözkonusu toplantı 10.07.1996 Çarşamba günü, saat: 13.00'de, Türkiye Büyük Millet Meclisi, Ana Bina, 2 nci Kat, ANAP Yönetim Kurulu Toplantı Salonunda yapılacaktır.

Anılan toplantıya önceden hazırlayacağımız ve Komisyona sunacağımız konu ile ilgili yeter sayıdaki (10 Adet) dökümanlarla kanımanızı rica ederim.

Erkan MEMCU
Isparta Milletvekili
Komisyon Başkanı

DAĞUTIM:

DİSK Genel Başkanlığına
HAK-İŞ Genel Başkanlığına
TİSK Genel Başkanlığına
İşçi Emeklileri Derneği Başkanlığına
Türk Tabipler Birliği Başkanlığına
Türk Eczacılar Birliği Başkanlığına
Devlet Planlama Teşkilatı Başkanlığına

T Ü R K - İ Ş

TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU

T.C.
TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
SOSYAL GÜVENLİK VE SOSYAL SİGORTALAR KURUMU İLE
İLGİLİ SORUNLARIN ARAŞTIRILARAK ALINMASI GEREKEN
TEDBİRLERİN TESBİT EDİLMESİ AMACIYLA KURULAN MECLİS
ARAŞTIRMA KOMİSYONU BAŞKANLIĞINA SUNULAN RAPOR.

TEMMUZ - 1996

SUNUŞ

Bilindiği üzere beşer hayatını ilgilendiren konuları teknik tabiatlı ve sosyal tabiatlı olmak üzere iki kategori içinde müteala etmek gereklidir. Bunlardan teknik tabiatlı konulardaki devletler arası gelişmeleri veya gelişmiş ülkelerdeki usul ve sistemleri bütünüyle almak ve yararlanmak mümkün ve hatta gerekli olmalıdır. Ancak sosyal tabiatlı konularda vaz olunacak hukuk kaideleri her milletin ekonomik, coğrafi ve kültürel şartlarına göre kendisinin tayin ve tesbit etmesi gerekir. Nitekim AT ülkelerinde hep böyledir, bilhassa sosyal güvenlik konuları her ülkenin kendi şartlarına göre; hem teşkilat, hem sigorta kolları, hem yaş sınırları ve hemde yardımların mahiyeti farklı farklıdır. Bu gerçekler karşısında batıdaki sistemler ve yaş sınırları devamlı konu edilerek ülkemiz emeklilik sistemlerine emsal ve esas alınmasının istenmesi halkımızı ve kendimizi tanımamaktır. Kaldıki bu mevzularda yenilik yapılması mevcut hakların kısıtlanmasını veya illa zorlaştırılmasını da gerektirmez.

Sistemlerdeki yanlışlıkların sigortalılara veya çalışan kesimlere taşıtırılmak istenmesi de devamlı yapılan hataların bir tekrarı olacaktır.

Mevcut sosyal sigorta uygulamalarındaki teknik yanlışlıkları yapılacak değişiklik çalışmaları da gözönünde tutulması için Meclis Araştırma Komisyonu Başkanlığına arz ve takdim ediyoruz.

Saygılarımızla

TÜRK-İŞ YÖNETİM KURULU

SOSYAL GÜVENLİK ve SOSYAL SİGORTA UYGULAMALARINDAKİ YANLIŞLIKLAR ve ÇÖZÜM USULLERİ

Ülkemizdeki sosyal sigorta uygulamaları, hem ekonomik hem sistem ve hemde sunulan hizmetler bakımından tıkanma noktasına geldiği bir döneme girmiş olup, acilen tedbirler alınması kaçınılmaz olmuştur. Ancak ne var ki işin tekniğine inilmeden populizm yaklaşımlar ve çeşitli meslek kuruluşlarının önerileri doğrultusunda çözüm arayışları yahut münferit hadiselerle endeksli değişiklik çalışmaları bir çare olamayacağı gibi sistemleri daha da tıkayacağı muhakkaktır.

Bu bakımdan sosyal güvenlik ve Sosyal Sigortalar Kurumu ile ilgili sorunların araştırılarak alınması gereken tedbirlerin tesbit edilmesi amacıyla kurulan Meclis Araştırma Komisyonu Başkanlığınca yapılacak hazırlık çalışmalarında gözönünde tutulmak üzere sistemlerdeki yanlışlıklar ve bunlara karşılık doğru olan alternatif görüşler başlıklar halinde aşağıya çıkarılmıştır.

. SİSTEMLER GELİŞEN TEKNOLOJİ ve ARTAN HİZMET TALEBİ KARŞISINDA YETERSİZ HALE GELMİŞTİR.

İş Kazaları ve Meslek Hastalıkları, Hastalık, Analık, Malullük, Yaşlılık ve Ölüm Sigortaları olmak üzere halen uygulanan 7 sigorta kolu, İşçi, Memur, Bağımsız Çalışanlar ve Tarımda Çalışanlar itibarıyla ayrı ayrı Kanunlar ve Teşkilatlar ile tatbik imkanı bulmakta ise de SSK, Emekli Sandığı ve BAĞ-KUR tarafından sunulan bu hizmetlerin hepsinin bir arada ve bir makam tarafından yerine getirilmesi artık imkansızlaşmıştır.

Örneğin SSK bidayette 7 sigorta kolunu rahatlıkla uygulama imkanı bulmakta iken bugün artan talep ve nüfus yoğunluğu karşısında hizmetlere yetişemez olmuştur. Bundan dolayı mevcut sosyal güvenlik kuruluşları halihazırdaki yapılarını aynen muhafaza etmek kaydı ile kendi bünyelerinde sigorta kolları itibarıyla yeniden teşkilatlanma ve sistemler oturtma cihetine gidilmesi gerekir.

. SOSYAL SİGORTA UYGULAMALARININ TEKNİĞİ BOZULMUŞTUR

Sosyal sigorta uygulamaları kurallı ve sistemli olarak zorunlu alma ve zorunlu verme tekniğine uygun olarak işlenmesi ve mevzuatlarının bu esas üzerine oturtulması gerekirken :

- İsteğe bağlı olarak alma zorunlu olarak verme
- Ekonomik güçlü iken almayıp ekonomik güçsüz iken verme

Sosyal sigortaların tekniğini bozmuştur.

Kaldı ki bilhassa tahsise dayalı yaşlılık sigortalarının uygulamalarında verme prensibi ve süresi tayin edilirken uluslararası ölçüler olan:

- Yaş haddinden sonraki muhtemel ömür,
- Ülkedeki genel istihdam seviyesi,
- Mali dengeler,
- Popülasyonun yaşlanması, (gençle-ihtiyar nüfus arasındaki oran)

Gözönünde tutularak uygun sınırlar tesbit edilmesi gerekirken, sadece sosyal güvenlik kurumlarının ve özellikle SSK'nın açıklarını kapatma maksat ve niyetleri ile devamlı kazanılmış hakları kısıarak, mevzuat değişiklikleri sistemleri tamamen dejenere etmiştir.

Bu bakımdan ihtiyari sigorta uygulamaları ve banka sandıkları gibi iflastan sonra Kuruma devir işlemleri, derhal ve süratle sistemlerden çıkartılarak emeklilik şartları ve yaş sınırlarının yukarıda belirtilen kurullar muvacehesinde mevcut sigortalılar için hak kaybına meydan vermeden ülkemiz şartlarına göre belirlenmesi gerekir.

. SOSYAL SİGORTA UYGULAMALARININ ÖLÇÜLERİ BOZULMUŞTUR

Sosyal sigorta uygulamalarında alma ve verme ölçülerinin aynı olması mutlak şarttır. Ancak halihazır SSK'nın uygulamaları:

- Ücret bordrosundan alma gösterge tablosundan verme,
- Primli sistemden alma katsayıdan verme,
- Hiç almadan devamlı verme,

Esasına göre yürütülmekte olup, aktüer dengelerinin müsbet olması veya sağlıklı bir durumda karşılıklarını ayırması asla mümkün değildir. Zira ücretlere bağlı prim geliri artışları ile gösterge ve katsıyalara bağlı aylık artışları hiçbir zaman SSK'nın kontrol ve disipliniinde değildir. Adete alırken İş Kanunlarının, verirken Personel ve Emekli Sandığı mevzuatının arkasında sürüklenir durur. Esasen Sosyal Yardım Zammı gibi hiç almadan verme veya alacaklarının ikide bir kendi iradesi dışında affa girmesi sigorta tekniğini tamamen bozarak hiç almadan verme durumuna düşmektedir ki hem teşkilat ve hemde uygulama olarak sosyal sigorta anlamını kaybetmiştir. Hatta aynen Kızılay gibi açıktan ve karşılıksız olarak para ve hizmet dağıtır duruma düşmüştür.

Bu tezat durumların tek çaresi her kurum alma ve verme ölçülerini diğerinin arkasından koşmayacak şekilde kendisinin tayin ve tesbit etmesidir. Alma ve verme ölçüleride daima aynı olmalıdır.

Diğer taraftan kamu kurum ve kuruluşları yahut işverenler popülist vaadlerin etkisi ile SSK'ya olan borçlarının affedileceğinin beklentisi içindedirler, borçlarını da bundan dolayı pek ödemez veya tehir ederler, bu imajın silinmesi için "Sosyal Sigortalar Kurumunun prim alacaklarının af veya terkin edilemeyeceği veya zaman aşımının işlemeyeceği şeklinde" kanun maddesi ile kesin olarak teminat altına alınması gerekir.

. SOSYAL SİGORTA UYGULAMALARININ DENGELERİ BOZULMUŞTUR

Sosyal Sigorta Kanunlarındaki hakları ve şartları belirleyen nisbetler birbirleri ile orantılı olarak tesbit edilmesi ve bu oranların devamlı muhafaza edilmesine de büyük itina ve dikkat gösterilmesi esastır. Oysaki Sosyal sigortalar Kurumunda sigorta primlerinin tahakkukuna ve bağlanacak aylıkların miktarlarına esas alınacak alt ve üst sınır ücretlerin 506 sayılı Sosyal sigortalar Kanununun yürürlüğe girdiği 1.3.1965 tarihinden itibaren bazı dönemlerdeki orantıları aşağıdaki gibidir :

1.3.1965'den 1.3.1969'a	kadar	Tavan miktar tabanın	12.5 katı
1.7.1975'den 1.6.1976'ya	kadar	" " "	5 "
1.3.1980'den 1.4.1981'e	kadar	" " "	3.47 "
1.1.1991'den 30.6.1991'e	kadar	" " "	6.39 "
1.9.1995'den 15.11.1995'e	kadar	" " "	0 "
15.11.1995'den 1.7.1996'ya	kadar	" " "	2.19 "
1.7.1996'dan - itibaren		" " "	1.92 "

olup tavan veya taban ücret anlamını kaybetmiş hatta 1.9.1995 tarihinden 15.11.1995 tarihine kadar olan sürede SSK İş Kanununa göre tesbit olunan asgari ücrete göre işlem yapmakta olduğu için bu dönemde tavan ücret 8.146.260.-TL. iken taban ücret 8.460.000.-TL. olup taban tavanı geçmiştir. Bu anlamsızlık ve orantısızlık diğer bir anlatımla rastgele tesbitler hem alınan primlere ve hemde bağlanan aylıklara yansımakta zaman içinde tavandan prim ödeyenlerle tabandan prim ödeyenler hemen hemen aynı duruma gelmektedir.

Bu felaket duruma derhal son verilerek 506 sayılı Kanunun yürürlük tarihindeki ölçüyü tutturacak kadar taban ve tavanın açılması ve bu ölçünün devamlı bir düzeyde tutulmasının kanun maddesine konulması gerekir.

. SOSYAL SİGORTA UYGULAMALARININ NİSBETLERİ BOZULMUŞTUR

Sosyal sigorta tekniğinde uygulanan ölçüye yönelik nisbetlerde daima birlik, beraberlik ve uygunluk gerekir. Aksi halde aynı şartları yerine getirerek yardımlara hak kazanan kimseler arasında telafisi imkansız haksızlıklara zemin hazırlanır SSK mevzuatında da böyle olmuştur.

Örneğin :

506 sayılı kanuna göre bağlanacak aylıklar çalışılan son yılların ortalamasına göre bulunmakta olup kronolojik olarak :

- 1.3.1965 tarihinden 1.3.1969 tarihine kadar son on yılın en yüksek yedi yılının ortalama yıllık kazancının %50'si

- 1.3.1969 tarihinden 11.7.1978 tarihine kadar son beş yılın en yüksek üç yılının ortalama yıllık kazancının %70'i,

- 11.7.1978 tarihinden 1.4.1981 tarihine kadar son beş yılın en yüksek üç yılına göre tesbit edilecek göstergesinin yürürlükteki memur maaş katsayısı ile çarpımı sonucu bulunacak rakamın %70'i,

- 1.4.1981 tarihinden 1.1.1982 tarihine kadar son beş yılın en yüksek dört yılı esas alınarak hesaplanacak kazançlar tutarına göre tesbit edilecek göstergesinin katsayı ile çarpımının %70'i ve ayrıca Sosyal Yardım Zammı,

- 1.1.1982 tarihinden 20.6.1987 tarihine kadar son beş yıl esas alınarak hesaplanacak kazançlar tutarına göre tesbit edilecek göstergesinin katsayı ile çarpımının %60'ı ve ayrıca sosyal yardım zammı,

- 20.6.1987 tarihinden 10.3.1993 tarihine kadar normal göstergeden yukarıdaki gibi üst göstergeden bağlanacak aylıklarda ise malullük, yaşlılık ve ölüm sigortaları primi ödenmiş hizmet sürelerinin prim hesabına esas tutulan kazanç tutarlarına göre bulunacak ortalama yıllık kazancının isabet edeceği göstergesinin katsayı ile çarpımının her göstergeye ayrı ayrı belirlenen %50 ile %59 arasındaki miktarlar ve sosyal yardım zammı,

- 10.3.1993'den itibaren normal göstergede yine son beş yıl üst göstergeden ise son 10 yılın 1994 tahsislerinde 6, 1995 yılı tahsislerinde 7, 1996 yılı tahsislerinde 8, 1997 yılı tahsislerinde 9 yılın kazanç tutarlarına göre belirlenecek üst göstergesinin katsayı ile çarpımının %50 ile %59'u ve sosyal yardım zammı.

Şeklinde olup, görülüyor ki SSK'da hiçbir istikrar bulunmayıp durmadan sistem değiştiriyor, çünkü SSK aldığı ile verdiği arasında bir türlü denge kuramıyor, durmadan dinlenmeden sistem değiştirmesinin sebebi budur. Kaldiki 3 sosyal güvenlik kurumunda geçen hizmetler birleştirilerek en son 3.5 yıl çalışılan kurumdan emekli olma esası vardır. Bu durumda bilhassa Bağ-Kur'dan gelen sigortalılarda SSK hiçbir şekilde denge tutturamaz, çünkü adeta prim almadan aylık bağlama durumuna düşer.

Hiçbir teknik olgu veya sosyal sigorta mantığı dikkate alınmadan sadece ve sadece SSK'nın aylık ödemelerine yönelik giderlerini azaltmak maksadı ile yapılan bu değişiklikler aktüer dengelere hiçbir yaraar sağlamadığı gibi sistemleri de tamamen tahrip etmiş ve SSK'da altı grup farklı emekli ihdasına sebep olmuştur bu durumlar bütün emeklileri mağdur ve perişan etmektedir.

Yapılan açıklama muvacehesinde gerek SSK ve gerekse diğer sosyal güvenlik kurumlarındaki bu nisbet farkları derhal giderilerek hepsinde eşit ve standart hale getirilmesi, eski emekli ile yeni emekli kavramlarına veya aynı şartları haiz kimselerin uğrayacakları ayrıcalıklara son verilmesi icap etmektedir.

. SOSYAL GÜVENLİKTE KANUN YAPMA TEKNİĞİ BOZULMUŞTUR

Sosyal sigorta uygulamaları genellikle ileriye ve geriye dönük dönemleri ve şahısları kapsayacağından bu mevzulardaki kanun değişiklikleri daima uzman teknisyen çalışmasını gerektirdiği gibi değişikliğinde daima müstakilen ve kendi içinde yapılması gerekir.

Örneğin :

SSK'da 20 yaşındaki bir sigorta için
açılan bir dosya normal şartlarda en az seviyede;
25 yıl Aktif çalışma Dönemini,
15 yıl Aylık alma dönemini,
20 yıl Haksahiplerinin istifade dönemini

kapsamak üzere 60 yıl Takipte kalması gerekecektir ki, çıkarılacak kanunların eskiye ve yeniye hitap etmesi şarttır. Bu tür bilgiler ancak uzman teknisyen vasıtası ile korunabildiği halde, sosyal güvenlik kurumlarında personel istikrarı bulunmayıp özellikle uzman personel kalmadığından ve politik kadrolaşmalar neticesi üst düzey yöneticilerde de sisteme bütünüyle hakim olacak düzeyde bilgi birikimi olmadığından iyileştirme maksadı ile çıkarılan her yeni kanun sistemleri daha da bozmuş, sosyal sigorta kanunlarının istikrarını yok etmiştir. Bu sebeple, sosyal güvenlik kurumlarındaki personel sirkülasyonuna son verilerek, üst düzey yöneticilerin de kurumların kendi içinden ve teknisyen vasıflı olanlarından seçilmesi gerekir. Ayrıca sosyal sigorta uygulamalarına yönelik kanunlar bir bütün halinde ve sistemin içinde ele alınması Tasarrufları Teşvik yahut Konut Edindirme ve benzeri gibi sosyal sigortalar ile ilgi ve alakası olmayan mevzuatın sosyal güvenlik uygulamalarından ve teşkilatlarından ayıklanması mutlak lüzumludur."

Mevzuat çalışmaları bahsinde son olarak Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 17.7.1996 tarih 1-81 sayılı yazıları üzerine 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile 4792 sayılı Sosyal Sigortalar Kurumu Kanununda yapılacak değişiklikleri görüşmek üzere:

TÜRK-İŞ, TİSK, HAK-İŞ, DİSK, Türkiye İşçi Emeklileri Cemiyeti ve Tüm İşçi Emeklileri Cemiyeti temsilcilerinden oluşan Teknik Komite çalışmalarına Konfederasyonumuzu temsilen Genel Mali Sekreter Enver TOÇOĞLU ile Sosyal Güvenlik Uzmanı Ahmet ŞEN görevlendirilmişlerdir.

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Necati ÇELİK'in açılış davetine icabet eden Genel Başkan Bayram MERAL'in 19 Temmuz 1996 tarihindeki açılış konuşmalarından sonra Teknik komite, 22-24-30 Temmuz ve 2 Ağustos 1996 günleri olmak üzere Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığında dört toplantı yapmış ve halen çalışmalar devam etmektedir

Bu toplantılarda ağırlıklı olarak mevcut sigortalılar için kazanılmış haklardan hiçbir şekilde taviz verilmesinin sözkonusu olamayacağı 506 sayılı Kanun üzerinde yapılacak değişikliklerden bilhassa emeklilik yaş sınırları ile ilgili maddelerin, kanunun yürürlüğe gireceği tarihten sonra işe başlayacak sigortalılara uygulanması vurgulanmıştır.

II- GÖRÜŞ BİLDİRMELER

Sosyal güvenlik mevzuatı ve diğer kanunlarla irtibatı üzerine gerek yöneticilerimizin, gerek bağlı sendikaların ve gerekse genel merkez personelinin yoğun istek ve taleplerine sosyal güvenlik bürosunca anında cevap verilmekte ve SSK ile olan münasebetlerinde kanuna uygun olarak yapılması gereken işlemler açıklanmakta ve gerektiğinde yardımcı olma işlevi yerine getirilmektedir.

III- SEMİNERLERE KATILMALAR

TÜRK-İŞ'in genel eğitim programları çerçevesinde zaman zaman Sosyal Güvenlik Bürosu da eğitici olarak görev almaktadır, bu cümleden olarak:

- A) 5-6-7 Haziran 1996 tarihlerinde TÜRK-İŞ ve Çevre Bakanlığının organize ettiği Kastamonu'daki "Çevre ve İşçi Sağlığı-İş Güvenliği",
- B) 11-12-13 Haziran 1996 tarihlerinde TÜRK-İŞ ve Yakın ve Orta Doğu Çalışma Eğitim Merkezi Müdürlüğü'nün organize ettiği "Metal Sanayiinde Çevre ve İşçi Sağlığı-İş Güvenliği"

Seminerlerine, eğitici olarak iştirak edilmiş ve 506 sayılı Sosyal Sigortalar Kanunu ile ilgili açıklamalarda bulunulmuştur.

IV- YAZIŞMALAR

Sosyal Güvenlik Bürosunun ağırlıklı faaliyetlerinden olan gerek vatandaşlarla ve gerekse diğer kamu kurum ve kuruluşları ile olan münasebetlerdeki yazışmalar sosyal güvenlik mevzuatı ile TÜRK-İŞ'in ilkeleri doğrultusunda takip edilerek, taleplere bekletilmeksizin anında cevap verilmekte veya bilgilendirilmektedir.

V- EĞİTİM ÇALIŞMALARI

Genel Eğitim Sekreterliğimizce Nisan-Ağustos 1996 dönemi içerisinde yürütülen faaliyetlerimiz aşağıdaki başlıklar altında bilgilerinize sunulmuştur.

1. TÜRK-İŞ BÖLGE TOPLANTILARI

Bilindiği üzere, 17.Genel Kurul Eğitim ve Teşkilatlanma Komisyonu raporunda "TÜRK-İŞ'in, başta sendikal hak ve özgürlükleri koruma ve geliştirme konusu olmak üzere çeşitli konuları TÜRK-İŞ'e bağlı sendikaların şube yöneticileri, işyeri temsilcileri ve üyelerinin katılacakları Bölgesel seminerlerde işlemesi" belirtilerek karar altına alınmıştı.

Karar da ayrıca, Bölge temsilcilerinin aktivitelerini artırıcı, sendikal birlikteliği, dayanışmayı pekiştirici, TÜRK-İŞ politikalarının tartışılacağı zemin oluşturulacağı bu seminerlerde, sendika yöneticilerinin güncel konuları, gelişmeleri izlemeleri, düşünce ve politika üreten bir yönetici konumuna gelmelerinin gerekliliği de vurgulanmıştı.

Bu yaklaşımdan hareketle;

Gerek 17.Genel Kurul Eğitim ve Teşkilatlanma Komisyonu raporunda ve gerekse 18-20 Mart 1996 tarihlerinde İzmir'de gerçekleştirilen "TÜRK-İŞ ve Üye Kuruluşlar Genel Eğitim ve Teşkilatlanma Sekreterleri Toplantısı"nda bu doğrultuda alınan kararların hayata geçirilmesi amacıyla Genel Eğitim Sekreterliğince TÜRK-İŞ Bölge Temsilcilikleri kapsamında bulunan illerdeki sendikalarımızın şube başkanlarına yönelik bölgesel eğitim çalışmaları hazırlanarak uygulamaya konulmuştur.

Hazırlanan program çerçevesinde bölgesel seminerlerin ilki Ankara Şube Başkanlarına yönelik olarak 19-21 Nisan 1996 tarihleri arasında İzmir'de gerçekleştirilmiştir. TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL'in açış konuşmasıyla çalışmalara başlanılan toplantıda; Ekonomik, Sosyal ve Siyasal Değişim Sürecinde Türkiye'de Sendikal Durum, Sorunlar ve Çözüm Önerileri, Sosyal Güvenlikte Yeni Gelişmeler, Dünya'daki Değişim Sürecinde İşçi-İşveren-Hükümet İlişkilerinde Yeni Gelişmeler ile Yeni Dönemde Örgütlenme Sorunları ve Örgütlenmede Yeni Yaklaşımlar başlıklı konular öğretim üyeleri ve uzmanlarca işlenerek tartışmaya açıldı.

Bölgesel Toplantıların ikinci ve üçüncüsü Eskişehir ve İzmir Bölge Temsilcilikleri kapsamındaki illerin şube yöneticilerine yönelik olarak 25-26 Mayıs ile 1-2 Haziran 1996 tarihlerinde Bursa'da yapıldı.

Prof.Dr.Fevzi DEMİR, Prof.Dr.A.Nazım SÖZER, Prof.Dr.Yusuf ALPER, Doç.Dr.Erdinç YAZICI ve Yıldırım KOÇ'un eğitici olarak bulundukları ve toplam 195 şube başkan ve yöneticisinin katıldığı toplantılarda belirlenen ortak görüşler bir sonuç bildirgesi ile kamuoyuna açıklandı.

Sonuç Bildirgesinde özetle şu görüşlere yer verildi:

"Sendikacılık hareketi demokrasinin güvencesidir, uluslararası tekelleri sermayenin çıkarları doğrultusunda küreselleşen ekonomide, demokratik sosyal hukuk devletinin ve Türkiye Cumhuriyeti'nin bütünlüğünün asıl koruyucudur. Sendikacılık hareketi, özelleştirme, taşeronlaştırma, işsizlik, yerli ve yabancı kaçak işçilik, işçi çıkarmalar, zorunlu emeklilik, işyerlerinin geçici olarak kapatılması veya bölünmesi, çocuk işçilik, eve iş verme sistemi, esneklik, standart dışı çalışma biçimleri gibi nedenlere bağlı olarak, üye kaybına uğramaktadır.

Türkiye hızla işçileşmektedir. IMF talimatlarıyla uygulanan tarım ve hayvancılık politikaları, köylerde küçük üreticiliği tasfiye etmektedir. PKK terörü ve ona karşı uygulanan strateji, köylerin boşalmasına yol açmaktadır. Küçük esnaf sanatkar hızlı bir tasfiye süreci içindedir.

Bu koşullarda sendikacılık hareketi Türkiye Cumhuriyeti devletinin bütünlüğünün ve bağımsızlığının, insan haklarına saygılı demokratik ve laik sosyal hukuk devletinin ana güvencesidir; ülkemizin ve halkımızın umudu ve öncüsüdür.

TÜRK-İŞ ve üye kuruluşlar bu sınavı da başarıyla verecektir. TÜRK-İŞ, başta sosyal güvenlik olmak üzere, tüm alanlarda kazanılmış haklarımızı koruyacak ve çalışanların, işsizlerin ve emeklilerin huzurlu ve insanca yaşayabilecekleri demokratik ve laik sosyal hukuk devletini koruyacak ve geliştirecektir.

Bu büyük ve daha da artması muhtemel olan sorunların aşılabilmesi için, TÜRK-İŞ'in birlik ve bütünlüğü daha da güçlendirilmeli, TÜRK-İŞ'in 17.Genel Kurulunda oybirliğiyle kabul edilen kararların hayata geçirilmesi için gerekli çaba gösterilmelidir.

16.Genel Kurulumuzda alınan karar uyarınca, yalnızca toplu iş sözleşmeleri ile sınırlı bir sendikacılık anlayışı aşılmalı, çözümü siyasi alana kaymış temel sorunlarımız için de etkili bir biçimde mücadele edilmelidir. Bu anlayış çerçevesinde,

- Demokratikleşme sürecinin hızlandırılması,
- Onaylanmış 158 sayılı ILO sözleşmesi uyarınca iş güvencesinin sağlanması,
- Teşmil kurumunun etkili bir biçimde kullanılması,
- Uluslararası Çalışma örgütünün 94 sayılı Sözleşmesinin ve 1988 yılında çıkarılan Bakanlar Kurulu kararının etkili bir biçimde uygulanarak, taşeronluğun sendikasızlaşmaya ve işçilerin insanlık dışı bir biçimde sömürülmesine yol açmasına engel olunması,
- Vahidi fiyat uygulamasının durdurulması,
- Kaçak işçilikle etkili bir biçimde mücadele edilmesi,
- Devleti küçültme çabalarına karşı çıkılarak, "kerim devlet" veya "baba devlet" geleneğimizin devamı olan sosyal devlet anlayışının hayata geçirilmesi,
- Sendikal halk ve özgürlükler konusunda, onaylanmış ILO Sözleşmelerinin iç meyzuatımıza yansıtılması ve bunların gereklerini yerine getirilmesi,

- Hak grevi hakkının tekrar tanınması,
- Asgari ücretin insanca yaşamaya yetecek bir düzeye çıkarılması ve en az enflasyonun oranında artırılması,
- Eve iş verme kapsamında çalışanların da işçiyi koruyucu mevzuatın kapsamına alınması,
- Sendikaların televizyon kanalı ve radyo kurmasının önündeki engellerin kaldırılması ve TRT'de işçilerin temsilinin yeniden sağlanması,
- Özel güvenlik görevlilerinin sendikalaşmasının önündeki engellerin kaldırılması, ihtiyaç fazlası askerlik yükümlülerinin ve stajyer öğrencilerin işyerlerinde işçi gibi çalıştırılmalarının önlenmesi,
- Devletin, işsizlikle mücadele için etkin önlemler alması,
- İşyerlerinin kapatılması ve bölünmesinin sendikal mücadeleyi ve gücü zayıflatıcı biçimde kullanılmasının önlenmesi,

için gerekli çaba gösterilmelidir."

2. ÇEVRE ve İŞÇİ SAĞLIĞI-İŞ GÜVENLİĞİ ÇALIŞMALARI

Çevre ve İşçi Sağlığı-İş Güvenliği Seminerleri bu çalışma döneminde de yaygınlaştırılarak devam ettirilmektedir. Dönem içersinde Bilecik (13-15 Nisan), Kastamonu (5-7 Haziran) ve Kırıkkale'de (11-13 Haziran 1996) yapılan ve toplam 547 kursiyerin katıldıkları seminerlerde; Çevre ve İnsan, Çalışma Hayatında Beslenmenin Önemi, İş Hukuku ve Yükümlülükler, Mesleki Riskler ve Korunma, Sosyal Güvenlik ve SSK Uygulamaları, İşyeri Sağlık Hizmetleri-Kazalar ve İlk Yardım, İşçi Sağlığı-İş Güvenliği Kurulları ve Önemi, İşyeri Hekimliği, Küçük İşletmeler ve Sorunları konuları uzmanlarca işlendi.

Öte yandan her yıl düzenlenen İşçi Sağlığı Haftası 4-10 Mayıs 1996 tarihlerinde Ankara'da yapıldı. Haftanın açılışında TÜRK-İŞ adına konuşan Genel Eğitim Sekreteri Salih KILIÇ çeşitli istatistiki verilere de dayanarak TÜRK-İŞ'in İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği konusundaki görüş ve önerilerini içeren bir konuşma yaptı.

İşçi Sağlığı Haftası münasebetiyle Ankara, İstanbul, İzmir, Adana, Samsun, Bursa, Zonguldak ve İzmit'te düzenlenen çeşitli toplantılara katılan TÜRK-İŞ uzmanları ve Bölge Temsilcileri konularla ilgili Konfederasyon görüşlerini içeren birer tebliğ sundular.

3. TÜRK-İŞ/İLO ORTAK EĞİTİM PROJESİ ÇALIŞMALARI

Konfederasyonumuz ile Uluslararası Çalışma Örgütü (ILO) arasında Eğitim Araştırma Merkezlerinin güçlendirilmesi amacına yönelik imzalanan ortak proje çalışmaları bu çalışma döneminde de devam ettirilmektedir.

Proje kapsamında olan ve TÜRK-İŞ'e bağlı sendikalarımızın şube yöneticilerinin endüstriyel ilişkiler ve toplumsal konularda bilgi ve becerilerinin pekiştirilip geliştirilmesi amacıyla yönelik "Sendikacılık ve Liderlik Eğitimi" seminerlerine dönem içersinde devam edilmiştir.

Bu dönemde, 22-26 Nisan, 27-31 Mayıs ve 17-21 Haziran 1996 tarihlerinde 3 adet gerçekleştirilen seminerlerde;

- Dünya'da ve Türkiye'de Ekonomik, Sosyal ve Siyasal Değişim Sürecinde Yeni Sendikal Anlayış,

- Avrupa ile Entegrasyon Sürecinde Gümrük Birliği ve Çalışma Hayatına Etkileri,

- Türkiye'de Demokratikleşme ve Sendikalar,
- İşçi-İşveren ve Hükümet İlişkilerinde Yeni Gelişmeler,
- Sendikal Mücadelede İşçi-Tüketicinin Gücü,
- Sosyal Devlet Uygulamaları, Tarihsel Gelişim ve Güncel Sorunlar,
- Türkiye Ekonomisindeki Gelişmeler ve Çalışanlara Etkileri,
- Teknolojik gelişmeler ve İşçi Sağlığı-İş Güvenliği,
- ILO Yapısı, İşlev Fonksiyonları, Uluslararası Sözleşmeler ve Ülkemizdeki Uygulamalar konuları,

Prof.Dr.Ahmet GÖKDERE, Prof.Dr.İbrahim KABOĞLU, Prof.Dr.Alpaslan İŞIKLI, Prof.Dr.Hasan ÖZYURT, Prof.Dr.Yıldız PEKŞEN, Doç.Dr.Adnan TUĞ, Doç.Dr.Erdinç YAZICI, Yıldırım KOÇ, Seyhan ERDOĞDU, Sinan VARGI tarafından işlendi.

TÜRK-İŞ Samsun Eğitim Merkezinde 5 gün süreli olarak gerçekleştirilen seminerlere TÜRK-İŞ adına katılan Genel Eğitim Sekreteri Salih KILIÇ çalışma hayatının güncel sorunları ve bu sorunlarla ilgili TÜRK-İŞ'in izlediği politikalar hakkında katılımcılara bilgiler verdi ve konu ile ilgili katılımcıların sorularını cevaplandırdı.

Toplam 142 şube yöneticisinin iştirak ettiği seminerlere TÜRK-İŞ 17.Genel Kurulunda alınan "Sendikacılık ve Liderlik Eğitimi Seminerlerinde kadın işçilere kontenjan ayrılması" kararı gereği kadın sendikacılar, işyeri kadın işçi temsilcileri ve kadın üyeler de kursiyer olarak katıldılar. Sendikacılık ve Liderlik Eğitimi Seminerlerinin Ağustos 1996 ayına ait bölümü kadın işçilerimize yönelik olarak yapılacaktır.

Ortak proje çerçevesinde yapılması planlanan ancak, geçen dönem kamu kesimi toplu iş sözleşmelerindeki tikanıklıklar ve uygulamaya konulan yoğun eylemler nedeniyle yapılamayan -sendika üyesi eğitimi-, -sendika uzmanları eğitimi- ile -ekonomik, sosyal ve toplumsal konularla ilgili sempozyum- panel ve konferansların gerçekleştirilmesine bu çalışma dönemi içerisinde büyük çaba sarfedilecektir.

TÜRK-İŞ/ILO ortak eğitim projesi çerçevesinde yürütülen programlardan biri de TÜRK-İŞ Eğitim ve Araştırma Merkezlerinin Güçlendirilmesine yönelik yurtdışı eğitim kursu olmuştur. 17-29 Haziran 1996 tarihleri arasında ILO'nun Torino'daki Uluslararası Eğitim Merkezinde gerçekleştirilen ve;

- TÜRK-İŞ Araştırma ve Eğitim programlarının geliştirilmesi ve bulguların ulusal ve bölgesel düzeyde Konfederasyon ve Sendikalara ulaştırılması,
- Sendikal faaliyetler için yeni eğitim programları ve araştırmalar önerme,
- Sendikal haklarla bağlantılı uluslararası çalışma standartlarını ve ILO'nun yapı ve işleyişi hakkında bilgi sahibi olma,
- Gelişmiş ülkelerdeki sendika/konfederasyonların araştırma sistemlerini ve eğitim faaliyetlerini analiz etme,
- Eğitim ve araştırma programlarında yaklaşım ve metod'un

amaç ve içerik olarak belirlendiği kursa TÜRK-İŞ Eğitim ve Araştırma uzmanları katıldılar.

4. BAĞIMSIZ TÜRK CUMHURİYETLERİ İLE İLGİLİ FAALİYETLER

17.Genel Kurulumuzda alınan "Bağımsız Devletler Topluluğu bünyesindeki Türk Cumhuriyetleri ile kurulan ilişkilerin geliştirilerek sürdürülmesi ve karşılıklı eğitim programları hazırlanarak uygulamaya konulması" kararı gereği dönem içerisinde konu ile ilgili faaliyetler hızlandırılmıştır.

Yine ayrıca TÜRK-İŞ ve HİSTADRUT (İsrail İşçi Sendikaları Konfederasyonu) arasında 4 Nisan 1995 tarihinde imzalanan işbirliği anlaşmasının (c) bendinde belirtilen "TÜRK-İŞ ve HİSTADRUT Orta Asya'da Yeni Cumhuriyetlerdeki sendikalarla işbirliği olanaklarını arayarak, ülkelerindeki demokrasiyi güçlendirmek için özgür ve güçlü sendikaların oluşturulmasına yardımcı olacaklardır" kararı gereğince de Türkiye'de ve İsrail'de Türk Cumhuriyetleri ile ilgili sempozyumlar düzenlenmesi kararlaştırılmıştır.

Bu amaca yönelik olarak hazırlanan ilk toplantı "Orta Asya'da Planlı Ekonomiden Pazar Ekonomisine Geçişte Sendikaların Rolü" başlığı altında Ankara'da gerçekleştirildi.

2-5 Temmuz 1996 tarihleri arasında TÜRK-İŞ Genel Merkezinde yapılan sempozyuma, Türkmenistan, Özbekistan, Azerbaycan, Kazakistan, Kırgızistan, Gürcistan ve İsrail İşçi Sendikaları Konfederasyonları temsilcilerinin yanısıra üye sendikalarımızın Genel Merkez ve Ankara Şube Yöneticileri, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı ile çeşitli demek ve kuruluş temsilcileri katıldılar.

TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL'in açış konuşması ile çalışmalarına başlanılan sempozyumda; Sendikaların Ortak Çıkarlarında Sorunların Çözümü ve Eğitim, Yeni Dünya Düzeninde ve Gelişim Sürecinde Sendikal Anlayışlar ile Günümüz Endüstriyel İlişkilerinde Çokuluslu Şirketlerin Tesiri konuları Prof.Dr.Murat DEMİRCİOĞLU, Doç.Dr.Erdinç YAZICI ve Yıldırım KOÇ tarafından işlendi.

İşlenen konuların tartışma ağırlıklı olarak değerlendirildiği sempozyumda aşağıda belirtilen hususlar katılımcıların ortak görüşleri olarak vurgulanmıştır.

Azerbaycan, İsrail, Kazakistan, Kırgızistan, Türkiye, Gürcistan, Türkmenistan ve Özbekistan'dan katılan ulusal sendikal örgütlerin delegasyonları, Ankara'da 2-5 Temmuz 1996 tarihleri arasında "Orta Asya'da Planlı Ekonomiden Pazar Ekonomisine Geçişte Sendikaların Rolü" konulu konferansın ilk toplantısı için bir araya gelmişler ve aşağıdaki noktalarda ortak karara varmışlardır.

"Orta Asya Cumhuriyetlerinde planlı ekonomiden pazar ekonomisine geçişin meydana getirdiği ekonomik zorlukların farkında olarak, işsizlikten, işverenin işçi ücretlerini ödemekteki yetersizliğinden, sosyal hizmetlerin çöküşünden ve geçişin getirdiği sıkıntılardan kaygı duyulmuştur.

Sendikaların sağlıklı ekonomik gelişmeyi sağlamak işçilerin sosyal şartlarını ve yaşam standartlarını artırmak zorunda olduğu için bu önemli rolü kabullenerek, demokratikleşme politikalarına ve örgütsel olarak yeniden yapılanmalarına önem vermek bakımından Orta Asya'daki sendikalara teşvik vererek, kendi halklarının istekleri ile ilgilidir.

Çalışma kanunlarının demokratik olarak yeniden gözden geçirilmesini, özendirme sendikaların oynadığı olumlu rolü destekleyerek, ILO çalışma standartlarını yerine getirmek için, evrensel insan haklarına ve vatandaşların özgürlüğüne saygı göstermek ve çalışan insanların refahı ve haklarını korumak bakımından ilgili hükümetlere çağrıda bulunmak, kendi halklarının yararı için ve karşılıklı saygı ve dostluk çerçevesinde, kendi aralarındaki işbirliğini devam ettirmek için ortak dileklerini açıklayarak, geleceğe yönelik işbirliği için proje ve pratik yollar geliştirmek ve aramak için sürekli bir çalışma grubu tesis etmek için karara varılmıştır."

Gelecekteki işbirliğine yönelik geliştirilecek PROJE önerisinde de şunlar belirtilmiştir:

1) Orta Asya ülkelerinde planlı ekonomiden pazar ekonomisine geçiş dönemi, sendikaların stratejilerini tekrar tayin etmelerini ve yeni koşullar altında işlevselliklerini, araçlarının ve yapılarının değerini yükseltmelerini talep ediyor.

2) Pazar ekonomisindeki sendikalarla işverenler arasındaki pazarlık süreci endüstriyel ilişkilerin belkemiğini oluşturur. Bu sürecin öneminden dolayı, sendikalar geniş bir ekonomik alanla, sosyal ve istatistiki bilgi ile kendilerini donatmaları gerekiyor. Hem yurt içi hem de yurtdışı düzeyinde hükümet politikalarının kapsamlarını ve pazar eğilimini analiz edebilmeliler.

3) Bu nedenle, Orta Asya'daki sendika örgütlerinin sosyal araştırma şubeleri ve yeniden ekonomik yapılanma oluşumunda yardımcı bir programın hazırlanması öneriliyor.

A) Pazar ekonomisinin karışıklıklarında ve sosyal boyutlarında bu şubelerin profesyonel personelinin yetiştirilmesi ve okuması (eğitimi) için eğitim kursları,

B) Ulusal sendikaların değişik araştırma şubelerine ilgili bilgiyi sağlayarak, dökümantasyon ve bilgi ağının tesisi,

4) Eğitime, bir yada birkaç Orta Asya ülkesinde bölgesel ilke üzerine devam edilecektir.

5) Özenerek hazırlanmış proje için bir komite oluşturulacaktır.

ÇALIŞAN ÇOCUKLAR BÜROSU FAALİYETLERİ

TÜRK-İŞ Çalışan Çocuklar Bürosu 1996-1997 çalışma programını hazırlayarak, belirlenen çalışma planı doğrultusunda faaliyetlerine başlamıştır.

Hazırlanan çalışma planı çerçevesinde, geçmiş dönemde yapılan eğitim seminerleri ve alan çalışmalarıyla çeşitli işkollarında örgütlü olan işçi sendikalarında yaratılmaya çalışılan duyarlılığın, bu yolla çalışan çocukların çalışma koşullarının iyileştirilmesine yönelik çalışmanın TÜRK-İŞ Bölge, İl Temsilcilikleri ve Sendika Şubelerine taşınması amaçlanmaktadır.

Anılan amaca ulaşmak için, çocukların yoğun olarak çalıştıkları Adana, Antalya, Ankara, Bursa, İzmir ve Samsun'da TÜRK-İŞ Bölge, İl Temsilcilikleri ve ilgili sendika şube yönetim kurulu üyelerine eğitim seminerleri verilmesi planlanmaktadır. İlgili uzman, kurum ve kuruluş görevlilerinin katılımlarıyla verilmesi planlanan eğitim seminerlerinde genel olarak çalışan çocukların sorunları ve çözüm yolları, özel ve ağırlıklı olarak anılan bölge ve illerde çeşitli işkollarının özellikleri dikkate alınarak çalışan çocukların sorunları ve çözüm yolları konusunda sendikacıların ve işçilerin bilgilendirilmesi hedeflenmektedir.

Çalışan çocukların sorunları ve çözüm yolları konusunda bilgilendirilmiş sendikacıların TÜRK-İŞ Bölge, İl Temsilcileri ve Sendika Şube Başkanlarının öncülüğünde Eylem Komiteleri oluşturmaları, oluşturulan Eylem Komitelerinin bölge ve İl düzeyinde çalışan çocukların çalışma ortamı ve koşullarını yerinde inceleyip takip etmeleri, çalışan çocukların çalışma koşullarının iyileştirilmesine yönelik çeşitli kampanyalar düzenlemeleri, konuyla ilgili tarafları, yerel kurum ve kuruluşları harekete geçirmeleri beklenmektedir.

Çalışan Çocuklar Bürosu'nun 1996-1997 Çalışma Planı ve ilgili bölge ve illere yönelik soru formu Bölge ve İl Temsilcilerine gönderilmiş olup, çalışmalar devam etmektedir.

VI - TEŞKİLATLANMA ÇALIŞMALARI

Türk-İş'in 17.Genel Kurulu'nda alınan kararlar doğrultusunda, Genel Teşkilatlandırma Sekreterliği örgütlenme çalışmalarının mümkün olduğu kadar yaygınlaştırılması, üyelere benimsetilmesi ve konfederasyon-sendika-üye bağının daha da kuvvetlendirilmesi amacıyla çalışmalarını sürdürmüştür.

18-20 Mart 1996 tarihlerinde gerçekleştirilen Genel Eğitim ve Teşkilatlanma Sekreterleri toplantısında alınan kararların vakit geçirilmeden uygulamaya konması için çalışmalar yapılmıştır. Bu amaçla öncelikle Ankara Bölgesindeki Şube Başkanları olmak üzere yurdumuzun dokuz değişik bölgesindeki şube başkanlarının çalışma hayatının güncel sorunları ile örgütlenme imkanlarının tartışılacağı " **TÜRK-İŞ Bölge Temsilcilikleri Şube Başkanları Toplantıları** " nın yapılması kararlaştırılmıştır. Ağustos ayı içinde, Trakya, Bursa ve Adana Bölgesi Şube Başkanları toplantılarının yapılması planlanmıştır. Türk-İş Bölge Temsilcilikleri Şube Başkanları Toplantıları, toplam dokuz bölgeden gelen şube başkanlarının katılımları ile gerçekleştirilecek ve Ekim ayı başlarında bitirilecektir.

Geçtiğimiz dönem içinde oluşturulan Türk-İş Ankara İl Temsilciliği ve Ankara'da Şubesi bulunan sendika yöneticilerimizin katılımlarıyla gerçekleştirilen Ankara Bölgesi Şube Yöneticileri toplantısı 20-21 Nisan 1996 tarihlerinde İzmir'de gerçekleştirilmiştir. Küreselleşme sürecinde çalışma hayatının sorunları ile ekonomik-sosyal ve siyasal değişim sürecinde Türkiye'de sendikal sorunların tartışıldığı toplantı bitiminde yayınlanan sonuç bildirgesinde kazanılmış işçi haklarının korunması, çalışanların, işsizlerin, emeklilerin, huzurlu ve insanca yaşayabilecekleri ortamın sağlanabilmesi için üretimden ve tüketimden gelen gücün kullanılacağı, her türlü demokratik kitlesel eylemin yapılacağı ifade edilmiştir. Toplantıya katılan Türk-İş Yönetim Kurulu üyeleri, geçtiğimiz dönem içinde Türk-İş tarafından Ankara'da gerçekleştirilen tüm eylemlerin büyük bir disiplin ve Türk-İş'e yaraşır bir şekilde organize edilmesinde, Ankara İl Temsilciliğinin ve Ankara Şube Başkanlıklarının dayanışmalarının büyük rolü olduğunu vurgulayarak kendilerine bir kez daha teşekkür etmişlerdir.

31.5.1996 tarihinde Ankara'da AŞTİ, Şehirlerarası Otobüs Terminalinde greve çıkan Tümtis Sendikamızın grevine destek vermek amacıyla bir kaç kez Türk-İş Yönetim Kurulu olarak grev yeri ziyaret edilmiştir. Ayrıca vefat ve istifa gibi nedenlerle boşalan Türk-İş İl Temsilciliklerine yeni atamalar yapılmıştır.

Türk-İş'in Yeni Üyesi : HÜR-İŞ Federasyonu

Kısa adı Hür-İş Federasyonu olan, Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti Hür İşçi Sendikaları Federasyonu 13 Kasım 1996 tarihinde yaptığı başvuru ile konfederasyonumuza üye olmak istediğini bildirmişti. Türk-İş Yönetim

Kurulu'nun yaptığı incelemeler ile yapılan ikili görüşmeler sonucunda, Yönetim Kurulu'muz 14 Şubat 1996 günü verdiği kararla Hür-İş Federasyonu'nun üyeliğe kabul edilmesine karar verdi. Bu karar doğrultusunda Hür-İş Federasyonu, 6 Nisan 1996 günü yapılan 1.Olağan Genel Kurul toplantısında TÜRK-İŞ'e katılma kararı aldı. Böylece Türk-İş'e üye sendikal kuruluşların sayısı 35'e çıktı.

Habitat II kapsamında yapılan Sendikalar Forumu

Türk-İş Yönetim Kurulu tarafından Genel Teşkilatlandırma Sekreterliği'nin sorumluluğuna tevdi edilen Habitat-II Birleşmiş Milletler Kent Zirvesi kapsamında yapılacak olan resmi nitelikteki Sendikalar Forumu ile ilgili hazırlık çalışmaları Nisan-Mayıs aylarında gerçekleştirildi. Dünyada ve ülkemizdeki insan yerleşimi, göç ve göçün yol açtığı işsizlik ve diğer ekonomik-sosyal sorunlar ile Türk-İş'in konuya bakış açısını ele alan, "***Habitat - II Sendikalar Açısından Bir Değerlendirme***" adlı bir rapor hazırlanarak, teşkilatımıza ve basına dağıtıldı. Habitat-II Konferansı öncesi Türk-İş Genel Başkanı Bayram Meral tarafından yayınlanan basın bildirisinde, "***Yirmi yıl önce yapılan Habitat-I Konferansında alınan sonuçların neden uygulanamadığı, küreselleşme ve özelleştirme furyası içinde bir çok devletin sosyal devlet ilkesini bir kenara bırakmasının, bu ülkelerde çeşitli sosyal patlamalara neden olduğu***" belirtilerek, Devletimizin çok sayıda ucuz ve nitelikli konut üreten sosyal nitelikli bir Devlet olmasının istendiği de ifade edildi.

Kısa adı IFBWW olan Uluslararası Yol-Yapı ve Ağaç İşçileri Federasyonu ve Türkiye Yol-İş Sendikası ve Türk-İş tarafından ortaklaşa organize edilen Sendikalar Forumu 31 Mayıs-1 Haziran 1996 tarihleri arasında İstanbul'da tüm dünyadan gelen çok sayıda sendikacı meslektaşımızın katılımlarıyla gerçekleşti. Toplantıda kırsal kesimin sorunları çözülmeden, kentlerin sorunlarının çözülmesinin imkansız olduğu konusunda belirtilen Türk-İş görüşü ağırlık kazandı. Toplantı sonucunda hazırlanan ortak metinde de Türk-İş'in de daha önce dile getirmiş olduğu, kent krizinin işsizlik ortadan kaldırıldığı ölçüde çözümlenebileceği, Uluslararası Para Fonu'nun dayattığı yapısal uyum programlarının bir çok ekonomik ve sosyal krize dönüştüğü gibi görüşler de yer aldı. Sendikalar Forumu tarafından Habitat-II Eylem Planında yer alması istenen bu görüşlerin büyük bir bölümünün Habitat-II Eylem Planında yer almaması konferansa büyük ölçüde gölge düşürdü.

"***Herkes yeterli barınma imkanının sağlanması***" sloganı ile yola çıkan Habitat - II konferansı, konut hakkının temel bir insan hakkı olduğu, insan yerleşimleri konusunda devletlerin rolünün ne olduğu konusuna yeterince açıklık getiremeyerek sona erdi. Konferans genel anlamı ile sorunlara çözüm üretecek bir konferans olarak görülemedi ve kamuoyu ve basında da bir çok haklı eleştirilerin yapılmasına neden oldu. Bu açıdan Türk-İş tarafından hazırlanan Habitat-II Sendikalar Açısından Bir Değerlendirme adlı raporda vurgulandığı gibi

başından beri bu konferansın anlamına, yapısına ve yürütülmesine karşı konfederasyonumuz tarafından yapılan eleştirilerin de haklılığı ortaya çıktı.

Tüketicinin Korunması Çalışmaları

Türk-İş'in 17.Genel Kurulunda alınan kararların ışığında Tüketimden gelen gücün kullanımı, eğitimi ve örgütlenmesi konusunda yapılan çalışmalara devam edilmiştir. Öncelikle ülkemizde yeni yeni gelişmeye başlayan tüketici mevzuatı " ***Tüketicinin Korunması Mevzuatı*** " adlı bir yayında toplanmıştır. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun ile bu kanun kapsamında çıkartılan yönetmelik ve tebliğlerin yer aldığı kitapta, Türk Ticaret Kanunu, Türk Ceza Kanunu, Rekabetin Korunması Hakkında Kanun ile, Reklam Yönetmelikleri ile Avrupa Topluluğunun konu ile ilgili yönergeleri de yer almaktadır.

Tüketici Sorunları Araştırması

Konfederasyonumuz tarafından ilki 1986 yılında 1549 işçi ailesi üzerinde yapılan ve ülkemizde büyük yankı uyandıran Türk-İş Tüketici Sorunları Araştırması'nın ikincisinin 5000 işçi ailesi üzerinde yapılması kararlaştırılmıştır. Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun'un yürürlüğü girmesinin hemen ardından öncelikle üyelerimizin tüketici olarak sorunlarını tesbit etmek, mal satın alma sırasında ve sonrasında üyelerimizin tüketici olarak davranışlarını tesbit etmek açısından 50 soruluk anket formunun 5000 işçi ailesi tarafından doldurulması ile tüm yurt düzeyinde yürütülecek olan araştırma sonuçları sonradan bir yayın haline getirilecek

Tüketicilerin, Tüketicinin Korunması Hakkında Kanunun yürürlüğe girmesinin ardından özellikle hizmetler konusunda şikayetçi oldukları bilinmektedir. Resmi ve yarı resmi kuruluşlar ile özel sektöre devredilen bazı hizmetlerin görülmesi sırasında tüketicilerin birçok alanda şikayetçi oldukları ancak bu şikayetlerini çözecek yetkili mercii bulamadıkları da bilinmektedir. Bu amaçla düzenlenen anket formuna tüketicilerin çeşitli hizmetler karşısındaki düşünce ve görüşlerinin alınmasına yönelik sorularda eklendi. Anket formlarının değerlendirilmesi sonucunda, tüketicilerin kalitesiz hizmet sunumuna karşı korunmasına yönelik tedbirlerin alınması da istenecek.

Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun gereğince, Sanayi ve Ticaret Bakanlığı bünyesinde oluşturulan Reklam Kurulundaki çalışmalara Türk-İş'i temsilen katılmaktadır. Ülkemizdeki her türlü ticari reklam ve ilanın tüketicinin aldatılmasının önüne geçmek için inceleyen kurul aylık olarak toplanmaktadır.

Yine aynı kanunun 21.maddesi gereğince oluşturulacak olan ve ilk toplantısını Eylül ayında yapacak olan Tüketici Konseyi ile ilgili hazırlık

alışmaları sürdürülmektedir. Tüketicinin sorunlarının görüşüleceği bu ilk konsey toplantısında, tüketicilerin fiyat denetimsizliğine karşı korunması ile tüketiciler mahkemelerinin bir an önce devreye girmesini istenilecek.

Tkettmeme Eylemi..

Petrol-İř Sendikası tarafından başlatılan tkettimden gelen gücümüzün kullanılarak sendikal örgütlenme hakkını engelleyen ve tanımayan  büyük çok lslu petrol şirketinin ürünlerinin satın alınmamasına yönelik eyleme destek vermek amacıyla başlatılan kampanya giderek büyüyor. Konu ile ilgili olarak Türk-İř'e bağlı sendikalarımız ile, işçi sendikaları konfederasyonları ve diğer demokratik kitle örgütleri de tkettmeme eylemine destek veriyorlar..

VII - HUKUK MERKEZİ ÇALIŞMALARI

A) BÜRO ÇALIŞMALARI :

1- Çalışanların Tasarrufa Teşvik Edilmesi ve Bu Tasarrufların Değerlendirilmesine Dair Kanunun Yürürlükten Kaldırılması, Çalışanların Tasarruflarını Teşvik Hesabının Tasfiyesi ve Haksahiplerine Yapılacak Ödemelerin Düzenlenmesi Hakkında Kanun Tasarısı Üzerinde Yapılan Çalışmalarımız:

Türkiye Büyük Millet Meclisi Başkanlığına sunulan Tasarı, TÜRK-İŞ Hukuk Bürosunca incelenmiş, 19 Haziran 1996 günü yapılan TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu Olağanüstü Toplantısında bu konu ile ilgili olarak görüş bildirilmiştir.

2- İl İdaresi Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi ve Bu Kanuna Bazı Maddeler Eklenmesi Hakkında Kanun Tasarısı'na İlişkin Çalışmalarımız:

19 Haziran 1996, günü yapılan TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulu Olağanüstü Toplantısında bu Kanun Tasarısı Hukuk Merkezimizce incelenmiştir.

3- Hukuk Bülteni Çalışmalarımız:

Konfederasyonumuz Hukuk Merkezince hazırlanan TÜRK-İŞ Hukuk Bülteni, Hukuk Merkezimizden Av. Arda ŞAYLAN ve Av. Sibel OWJİ'nin ayrılması neticesinde 3 aylık bir kesintiye uğramış, ancak geriye dönük olarak çalışma hayatımızı ilgilendiren mevzuat ve Yargıtay kararları derlenerek Hukuk Bülteninin 30. sayılı çıkartılmış, keza TÜRK-İŞ Dergisi içerisinde yer alan Hukuk Sayfasına da yine Hukuk Merkezince derlenen kararlar verilmeye devam olunmuştur.

5-10 Aralık 1995 tarihlerinde yapılan 17. Olağan Genel Kurulda değiştirilerek kabul edilen Konfederasyonumuz Ana Tüzüğü'nde Hukuk Merkezimizce yeniden derlenerek basımı sağlanmıştır.

4- Üye Sendikalarımız, İşçiler ve Üçüncü Şahıslardan Gelen Dilekçe ve Mektuplara İlişkin Çalışmalar:

TÜRK-İŞ Hukuk Merkezi, bu dönemde de üye sendikalarımız, işçiler ve üçüncü şahıslardan gelen sorunlara şifahi olarak gerekli yanıtları vermiştir.

B) DAVALARIMIZ

1- 8 Ağustos 1995 ve 20 Eylül 1995 Eylemlerine İlişkin Dava Hakkında Çalışmalarımız:

Konfederasyonumuz ve üye sendikalarımızın başkanları aleyhine 8.8.1995 ve 20.10.1995 tarihlerinde kanundışı genel grev kararı almak ve uygulamak suçunu işledikleri iddiasıyla Ankara 10. Asliye Ceza Mahkemesi nezdinde dava açılmıştır. Bu dava ile ilgili olarak TÜRK-İŞ Hukukçular Kurulu müteaddit kereler toplanmış ve bu toplantılar sonucunda varılan mutabakat, tüm yöneticilere bildirilmiştir.

Dava görülmekte olup ilk duruşması 21.6.1996 günü yapılmış, ikinci duruşma 9.10.1996 tarihine ertelenmiştir.

2- 24 Aralık 1995 tarihinde yapılan milletvekili genel seçimlerinde belli siyasi partileri destekleme kararı almak suçu isnadı ile açılan dava ile ilgili çalışmalarımız:

TÜRK-İŞ Başkanlar Kurulunun 20 Aralık 1995 tarihli haber bültenine dayanılarak Ankara 10.Asliye Ceza Mahkemesi nezdinde açılan dava ile ilgili olarak TÜRK-İŞ Hukukçular Kurulu toplanmış ve 14.6.1996 tarihli ilk duruşmada verilmek üzere usule ilişkin itiraz metni hazırlanmıştır. İkinci duruşma 19.7.1996 tarihine ertelenmiştir.

3- 3 Ocak 1991 Eylemine İlişkin Dava Hakkında Çalışmalarımız:

3 Ocak 1991 eylemine ilişkin olarak, Konfederasyonumuz ve üye sendikaları yöneticilerinin beraeti ile sonuçlanan, ancak Yargıtay'da yapılan inceleme sonucu bozulan karar üzerine yeniden devam edilen duruşmalarda bugüne kadar dinlenmeyen, bir kısım sendika yöneticilerinin bozma kararına ilişkin ifadelerinin alınması amacıyla duruşma 10.10.1996 tarihine ertelenmiştir.

4- TÜRK-İŞ Genel Başkanı Aleyhine Murat Karayalçın Tarafından Açılmış Bulunan Hakaret Davasına İlişkin Çalışmalarımız:

Kendisine basın yoluyla hakaret edildiği iddiası ile eski SHP Genel Başkanı Murat Karayalçın tarafından, Konfederasyonumuz Genel Başkanı Bayram MERAL aleyhinde 10.Asliye Hukuk Mahkemesi nezdinde 1994/492 esas numarası ile açılan manevi tazminat davası 14.5.1996 günü sonuçlanmış, Konfederasyonumuz Genel Başkanı Bayram MERAL'in 8.6.1994 tarihinden itibaren %30 yasal faizi ile birlikte 200.000.000.-TL. manevi tazminat ödemesi karara bağlanmıştır. Mahkemenin bu kararının bozulması istemiyle Hukuk Büromuzca temyiz yoluna gidilmiştir.

5- TÜRK-İŞ Genel Başkanı aleyhine bir kısım iş müfettişlerince 1.000.000.000. - TL. manevi tazminat talebiyle açılan davayla ilgili çalışmalarımız:

Yozgat'a bağlı Sorgun ilçesinde bulunan Medsan Madencilik Sanayi ve Ticaret Ltd.Şti. Kömür İşletmesi işyerinde 38 işçinin ölümü ile sonuçlanan iş kazası üzerine Konfederasyonumuz Genel Başkanı Bayram MERAL'in sarfettiği iddia edilen sözleri dolayısıyla birtakım iş müfettişlerinin manevi tazminat talebiyle 1.Asliye Hukuk Mahkemesi nezdinde açtıkları davanın yargılaması sürmektedir. Davanın duruşması 23.10.1996 gününe ertelenmiştir.

6- TÜRK-İŞ üyesi TÜRK-SEN'in HÜR-İŞ Federasyonunun üyeliğinin iptali için açtığı davaya ilişkin çalışmalarımız:

K.K.T.C.de faaliyet gösteren ve TÜRK-İŞ üyesi olan TÜRK-SEN Federasyonu, yine KKTC'de faaliyet gösteren HÜR-İŞ'in TÜRK-İŞ'e üyeliğinin kabul edilmesi sonucu, bu üyeliğin iptali için 7.İş Mahkemesi nezdinde dava açmıştır. Hukuk bürosunca davaya cevap verilmiş olup, müteakip duruşma 18.9.1996 günüdür.

7- Samsun'da kurulu bulunan Eğitim Merkezinde Müdür olarak 9.2.1995 tarihine kadar bulunan Muammer GÜR aleyhine Konfederasyonumuz tarafından açılan dava ile ilgili çalışmalarımız:

Samsun Eğitim Merkezinde 18.5.1993-9.2.1995 tarihleri arasında Müdür olarak görev yapan Muammer GÜR, görev yaptığı bu dönemde Konfederasyonunun 446.674.630.-Tl.sını zimmetine geçirdiğini kabul ve ikrar etmiş, bunun üzerine Samsun 4.Asliye Ceza Mahkemesinde açılan dava ile yargılanmasına başlanmıştır. Anılan Mahkemeden istenen belgeler 16 Temmuz 1996 günü Hukuk Büromuzca temin edilerek ilgili Mahkemeye gönderilmiştir.

8- Eray Basım Hizmetleri Ticaret Ltd.Şti. tarafından Konfederasyonumuz aleyhine açılan dava ile ilgili çalışmalarımız:

1 Mayıs gösterilerine ilişkin olarak afiş,baskı işi sipariş edildiğini ve tutarının ödenmediğinden bahisle İstanbul 4.Asliye Ticaret Mahkemesinde görülmekte olan davada dosya bilirkişiye tevdi edilmiş olup, duruşması 21.10.1996 gününe ertelenmiştir.

9- Kira Tespit Davalarımız:

TÜRK-İŞ genel merkez binası altında yeralan ve TÜRK-İŞ'in mülkiyetinde bulunan, Türk-İş Pasajındaki bazı dükkanların aylık kira bedellerinin yükseltilmesi amacına yönelik olarak açılan davalarda, 8 dava talebimize yakın miktarlarda sonuçlanmıştır. Diğerlerinin yargılaması sürmektedir.

VIII- BASIN VE HALKLA İLİŞKİLER MERKEZİ ÇALIŞMALARI

TÜRK-İŞ Basın ve Halkla İlişkiler Merkezi geçen dönemlerde gerçekleştirdiği çalışmalarını son dönemde yoğun bir biçimde sürdürmüş, Konfederasyon çalışmalarının kamuoyuna doğru olarak yansıtılması yönünde çaba harcamıştır.

Basın ve Halkla İlişkiler Merkezimizin periyodik yayını olan TÜRK-İŞ Dergisinde, Konfederasyonumuzun çalışmalarının yanısıra üye sendikal kuruluşlarımızla haber ve bilgi akışı geliştirilerek, sendikalarımızın etkinliklerine geniş ölçüde yer verilmiştir. Ayrıca TÜRK-İŞ Dergisinde çalışma yaşamını yakından ilgilendiren güncel haber, inceleme ve araştırmalara geçen dönemde daha çok yer verilmiş, Dergimiz, bir başvuru dergisi olma özelliğini korumuştur.

Yazılı ve görsel basının TÜRK-İŞ'e olan ilgisi bu dönemde de sürmüştür. TÜRK-İŞ Yönetim Kurulu üyeleri çeşitli radyo ve televizyon programına katılmışlar, yapılan röportajlarla son dönemdeki gelişmeler ve bu gelişmeler konusundaki TÜRK-İŞ'in görüşlerini kamuoyuna aktarmışlardır.

Yöneticilerimizin açıklamalarının, Konfederasyonumuz çalışmalarının yer aldığı basın bültenleri ile Konfederasyon bünyesindeki bölümler tarafından yapılan çeşitli çalışma ve araştırmalar basın kanalıyla kamuoyuna duyurulmuş, gazeteler, televizyon kanalları ve haber ajansları sürekli olarak bilgilendirilmiştir.

Basın ve Halkla İlişkiler Merkezimizce yürütülen arşiv çalışması bu dönemde de sürdürülmektedir.

Merkezimiz geçen dönemde, Konfederasyonumuz ve bağlı sendikalarımızın yazılı ve görsel basınla ilişkilerinde verimli bir diyalogun kurulmasına katkıda bulunmuş; çeşitli toplantı, kampanya vb. etkinliklere basın ve medyanın en geniş biçimde katılımı sağlanarak, TÜRK-İŞ'in , üye sendikaların ve işçi sınıfının mesajlarının kamuoyuna iletilmesinde önemli bir rol oynamıştır. Ayrıca merkezimiz, sendikalarımızın basın büroları ve çeşitli kurum ve kuruluşlardan gelen istekleri yerine getirmiş, anılan kurum ve kuruluşların bilgi ve döküman gereksinimlerini karşılamaya çalışmıştır.

TÜRK-İŞ Basın ve Halkla İlişkiler Merkezi, TÜRK-İŞ'in, işçi sınıfı ve sendikacılık hareketinin çalışmalarının kamuoyuna en doğru ve en etkili bir biçimde aktarılması konusundaki görevini yerine getirmeye her dönemde olduğu gibi önümüzdeki dönemde de devam edecektir.

IX- DIŞ İLİŞKİLER FAALİYETLERİ

Bu yılda yapılan son Başkanlar Kurulu Toplantısından bu yana, TÜRK-İŞ'in geçen dönemde başlattığı yoğun uluslararası faaliyetlerini sürdürmüştür. Bu uluslararası faaliyetler, üyesi olduğumuz ICFTU, ETUC, TUAC, ICFTU-APRO kanallarıyla batıya yönelik, bunun yanında, Orta Asya Türk Cumhuriyetlerindeki kardeş sendikalar, Orta Doğu ve Balkanlar bölgesine yönelik sürdürülmüştür.

UGT-P Portekiz Genel Kurulu

Portekiz İşçi Sendikaları Konfederasyonunun (UGT-P) daveti üzerine Lizbon'da 19-21 Nisan 1996 tarihleri arasında yapılan Genel Kurula TÜRK-İŞ'i temsilen Genel Mali Sekreter Enver TOÇOĞLU ve Dış İlişkiler Uzmanı Nevres YÜCEL katılmıştır.

Genel Kurul 19 nisan 1996 tarihinde saat 10.00'da başlamıştır. Açılış konuşması Konfederasyonun Genel Başkanı Manuel Antonio Santos tarafından yapılmıştır.

Genel Kurulun ana konusu işsizlik sorununa çözümler aramak olmuştur. Diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi işsizlik oranlarının arttığı ve devlet sosyal güvenliği kısmaya yöneldiğinden dolayı konuşmacıların çoğu hükümetten istihdam yaratacak ekonomik politikalar yaratmasını istemişler ve sosyal güvenliğin kısılmasından vazgeçilmesini istenmiş ve bu uygulamalara karşı olduklarını belirtmişlerdir. Genel Kurula 60 yabancı konuk katılmıştır.

21 Nisan 1996 tarihinde yönetim ve diğer organların seçimleri yapıldıktan sonra genel kurulun kapanış işlemleri yapılmıştır.

Hong Kong'un Geleceği İle İlgili ICFTU-APRO'nun Düzenlediği Konferans

İngiltere ve Çin arasında yapılan anlaşma gereğince Hong Kong, 1997 yılında Çin'in egemenliğine dönecektir. Hong Kong'un Çin'in egemenliğine döndükten sonra sendika ve demokratik işçi hareketleriyle dayanışma niteliğinde ICFTU-ICFTU/APRO 27-29 Nisan 1996 tarihleri arasında Hong Kong'da bir Konferans düzenlemişlerdir. ICFTU-APRO'nun daveti üzerine TÜRK-İŞ'i temsilen Genel Teşkilatlandırma Sekreteri Sabri ÖZDEŞ, TARIM-İŞ Sendikası Genel Sekreteri Baki BAŞDEMİR, TARIM-İŞ Sendikası Genel Mali Sekreteri İbrahim KÖKSAL ve TÜRK-İŞ Dış İlişkiler Uzmanı Nevres YÜCEL katılmışlardır.

Konferansa, Asya-Pasifik bölgesindeki sendikaların yanısıra Batı Avrupa'dan pekçok konfederasyon temsilcisi katılmıştır. Açılışı ICFTU Genel Sekreteri Bill JORDAN 'un yaptığı Konferansta Hong Kong'un İngiliz Hükümeti tarafından atanan vali katılmış ve bir konuşma yapmıştır. ICFTU-APRO Genel Sekreteri Takashi İZUMİ, Konferansta yaptığı konuşmasında Bill JORDAN'ın belirttiği gibi, bütün dünyadaki hür ve bağımsız işçi hareketinin Hong Kong sendikal hareketini destekleyeceklerini ve dayanışma içinde olacaklarını bildirmiştir.

Konferansta alınan sonuç kararında Çin Hükümetine, sendikal, demokratik ve insan haklarına saygı gösterilmesi için çağrıda bulunulmuş ve Hong sendikal hareketini destekleyeceklerini açıklamışlardır.

Ürdün, Filistin ve İsrail Temasları

Ürdün ve Filistin İşçi Sendikaları Konfederasyonları daveti üzerine, Genel Başkan Bayram MERAL, Genel Mali Sekreteri Enver TOÇOĞLU, ÇİMSE-İŞ Genel Başkanı Tamer ERALAN ve Dış İlişkiler Uzmanı Nevres YÜCEL5-8 Mayıs 1996 tarihleri arasında Ürdün'ü ziyaret etmişlerdir.

TÜRK-İŞ heyeti Amman'da bulunduğu sırada Ürdün İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri Halit SRAİM ve yönetim kurulu üyeleriyle görüşmeler yapılmıştır. İki örgüt arasında dostane ilişkileri ve bu ilişkileri, üye sendikalar arasına yaymayı kararlaştırılmıştır. Genel Başkan Bayram MERAL başkanlığındaki TÜRK-İŞ heyeti Ürdün Başbakanı Abdül Kerim ELKABARİTİ tarafından Amman'daki Başbakanlık binasında kabul edilmiştir. Başbakan EL KABARİTİ ile yapılan görüşme son derece dostane bir hava içinde geçmiştir. Bayram MERAL, Başbakana Türkiye'deki çalışma hayatı sosyal ve ekonomik durumu hakkında bilgiler vermiştir. Daha önce Çalışma Bakanlığı görevinde bulunan Başbakan EL KABARİTİ, TÜRK-İŞ heyetine Ürdün'deki çalışma, ekonomik ve sosyal durumlar hakkında bilgiler vermiş. Güvenlik, terör ve Suriye'nin politikaları hakkındaki iki taraf görüş mutabakatına varmıştır.

8 Mayıs 1996 tarihinde Şeria Nehrini geçip Filistin'e geçilmiştir. Sınırdaki Filistin İşçi Sendikaları Konfederasyonu Genel Sekreteri Haydar İBRAHİM ve Konfederasyon yöneticileri TÜRK-İŞ heyetini karşıladılar. TÜRK-İŞ heyeti, Kudüs, Ramallah ve Baytlaham şehirlerindeki Filistinli sendikacılarla bir araya gelip görüşmeler yapmıştır. Filistinli sendikacılar İsrail'in baskılarından dolayı içinde bulundukları sıkıntıları dile getirdiler. Ziyaret sırasında Filistin Devleti Çalışma Bakanı Samir ABU GOSHE TÜRK-İŞ heyetini kabul ederek görüş alış-verişinde bulunmuştur.

Türkiye'ye dönmeden bir gün önce TÜRK-İŞ heyeti Tel-Aviv'de Histadrut Yönetim Kurulu ile bir görüşme yaparak, Filistinli sendikacıların sıkıntılarını aktarmış ve barış anlaşmasının maddelerine uyulmasını istemiştir.

83.ILO Konferansı

Haziran 1996'da yapılan 83.ILO Konferansı ile ilgili bilgiler ekteki raporda sunulmuştur.

ICFTU 16.Genel Kurulu

Dört yılda bir yapılan ICFTU Genel Kurulu bu yıl 25-29 Haziran 1996 tarihleri arasında Brüksel'de yapılmıştır. ICFTU Genel Kuruluna TÜRK-İŞ'i temsilen Genel Başkan Bayram MERAL, Genel Sekreter Şemsi DENİZER, Genel Eğitim Sekreteri Salih KILIÇ, GENEL MADEN-İŞ Sendikası Genel Eğitim Sekreteri Çetin ALTUN, TÜRK-İŞ Genel Başkanlık Danışmanı Yıldırım KOÇ ve Kadınlar Bürosu Müdürü Seyhan ERDOĞDU katılmışlardır.

Genel Kurulda sermayenin denetiminde ve çıkarları doğrultusunda gerçekleştirilen küreselleşmenin insanlık ve işçiler açısından yarattığı sorunlar ele alındı, bu sorunların aşılabilmesi için sendikacılık hareketinin geçirmesi gereken yapı değişikliği tartışıldı.

Genel Kurul'da "Küresel Piyasa, Sendikacılığın En Büyük Sorunu" ana tartışma konusuydu. Bu başlık altında aşağıdaki konular tartışıldı:

1) Küreselleşmenin ve Bölgesel Bütünleşmenin İşçiler ve Sendikaların Üzerindeki Etkileri,

2) Uluslararası Sendikal Gündem, Eylem Öncelikleri,

3) Amaçlarımıza Ulaşmak, Gelecek Yüzyıla Dayanışmanın Örgütlenmesi,

Genel Kurulun son günü yapılan seçimlerde, Genel Sekreterliği, TÜRK-İŞ'in desteklediğini daha önceden açıkladığı Bill JORDAN yeniden seçildi. Genel Başkan Bayram MERAL ICFTU Yönetim Kurulu asıl üyeliğine, DİSK Genel Başkanı Rıdvan BUDAK ve TÜRK-İŞ Genel Sekreteri Şemsi DENİZER de Yönetim Kurulu yedek üyeliklerine seçildiler.

Genel Kurulda şu kararlar kabul edildi:

1) İş Olanakları ve Sosyal Adalet İçin Bir Uluslararası Strateji, Sürdürülebilir Ekonomik Büyüme Konusunda ICFTU Programı,

2) Uluslararası Çalışma Örgütünün Güçlendirilmesi,

3) Sendikal Temsil Konusunda İşçilerin Haklarının Korunması: ICFTU'nun rolü,

4) Kadınların Eşitliği Aracılığıyla Küresel Piyasanın Dönüştürülmesi,

5) Uluslararası Çalışma Standartları ve Ticaret,

6) Çocuk Emeginin Ortadan Kaldırılması,

7) Sendikalar ve Çevre: Güvenlikli İşyerleri ve Sürdürülebilir Dünya İstihdamı İçin Eylem,

8) Barış İçin Çalışmak,

9) 21.Yüzyılda Özgür Sendikacılık, ICFTU Eyleminin Özellikleri,

Genel Başkan Bayram MERAL, ICFTU Genel Kurulu öncesinde, 23 Haziran 1996 günü Brüksel'de ICFTU Asya ve Pasifik Bölgesi Örgütü APRO tarafından düzenlenen "Küreselleşen Ekonomi Çerçevesinde Endüstriyel İlişkiler ve Sendikal Haklar Konferansı'na ve 24 Haziran 1996 günü de ICFTU Yönetim Kurulu toplantısına katıldı. Genel Başkan, bu toplantılar ve genel kurul sırasında çeşitli ülkelerden sendikacılarla görüşmeler yaptı.

TÜRK-İŞ / HİSTADRUT / Bağımsız Türk Cumhuriyetleri Sendikaları Konfederasyonları Sempozyumu

Azerbaycan, Kazakistan, Özbekistan, Kırgızistan, Gürcistan, Türkmenistan, Türkiye ve İsrail'in ulusal sendikal örgütlerinin delegasyonları, Ankara'da 2 ve 3 Temmuz 1996 tarihleri arasında "Orta Asya'da Planlı Ekonomiden Pazar Ekonomisine Geçişte Sendikaların Rolü" konulu konferansın ilk toplantısında bir araya geldiler.

Delegasyonların ve TÜRK-İŞ'e bağlı sendikaların Genel Eğitim Sekreterlerinin katılımıyla başlayan sempozyumun birinci gününde, TÜRK-İŞ Genel Başkanı Bayram MERAL'in açılış konuşmasını, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanı Necati ÇELİK'in konuşması izledi. TÜRK-İŞ Genel Başkanlık Danışmanı Yıldırım KOÇ "Sendikaların Çıkarlarında Sorunların Çözümü ve Eğitim" konulu bir tebliğ sundu. Sempozyumun ikinci gününde Prof.Dr.Murat DEMİRCİOĞLU "Günümüz Endüstriyel İlişkilerinde Çokuluslu Şirketlerin Tesiri" ve Doç.Dr.Erdinç YAZICI "Yeni Dünya Düzeninde ve Gelişim Sürecinde Sendikal Anlayışlar" konulu birer tebliğ sundular.

Daha sonra delegasyonların bir araya gelerek yaptıkları değerlendirme toplantısında;

"Orta Asya Cumhuriyetlerinde planlı ekonomiden pazar ekonomisine geçişin meydana getirdiği ekonomik zorlukların farkında olarak, işsizlikten, işverenin işçi ücretlerini ödemekteki yetersizliğinden, sosyal hizmetlerin çöküşünden ve geçişin getirdiği sıkıntılardan kaygı duyulmuştur. Sendikaların sağlıklı ekonomik gelişmeyi sağlamak işçilerin sosyal şartlarını ve yaşam standartlarını artırmak zorunda olduğu için bu önemli rolü kabullenerek, demokratikleşme politikalarına ve örgütsel olarak yeniden yapılanmaların önem vermek bakımından Orta Asya'daki sendikalara teşvik vererek, kendi halklarının istekleri ile ilgilidir. Çalışma Kanunlarının demokratik olarak yeniden gözden geçirilmesini, özendirme sendikaların oynadığı olumlu rolü destekleyerek, ILO çalışma standartlarını yerine getirmek için, evrensel insan haklarına ve vatandaşların özgürlüğüne saygı göstermek ve çalışan insanların refahı ve haklarını korumak bakımından ilgili hükümetlere çağrıda bulunmak, kendi halklarının yararı için ve karşılıklı saygı ve dostluk çerçevesinde, kendi aralarındaki işbirliğini devam ettirmek için ortak dileklerini açıklayarak, geleceğe yönelik işbirliği için proje ve pratik yollar geliştirmek ve aramak için sürekli bir çalışma grubu tesis etmek"

için tavsiyelerde bulunuldu.

"PROJE ÖNERİSİ

(1) Orta Asya ülkelerinde planlı ekonomiden pazar ekonomisine geçiş dönemi, sendikaların stratejilerini tekrar tayin etmelerini ve yeni koşullar altında işlevselliklerini, araçlarının ve yapılarının değerini yükseltmelerini talep ediyor.

(2) Pazar ekonomisindeki sendikalarla işverenler arasındaki pazarlık süreci endüstriyel ilişkilerin belkemiğini oluşturur. Bu sürecin öneminden dolayı, sendikalar geniş bir ekonomik alanla, sosyal ve istatistiki bilgi ile kendilerini donatmaları gerekiyor. Hem yurt içi hem de yurtdışı düzeyinde hükümet politikalarının kapsamalarını ve pazar eğilimini analiz edebilmeliler.

(3) Bu nedenle, Orta Asya'daki sendika örgütlerinin sosyal araştırma şubeleri ve yeniden ekonomik yapılanma oluşumunda yardımcı bir programın hazırlanması öneriliyor.

A) Pazar ekonomisinin karışıklıklarında ve sosyal boyutlarında bu şubelerin profesyonel personelinin yetiştirilmesi ve okuması (eğitimi) için eğitim kursları.

B) Ulusal sendikaların değişik araştırma şubelerine ilgili bilgiyi sağlayarak, dökümantasyon ve bilgi ağının tesisi,

(4) Eğitime, bir ya da birkaç Orta Asya ülkesinde bölgesel ilke üzerine devam edilecektir.

(5) Projenin özenilerek hazırlanması için bir komite oluşturulacaktır."

T Ü R K - İ Ş
T Ü R K İ Y E İ Ş Ç İ S E N D İ K A L A R I K O N F E D E R A S Y O N U
1.1.1996 - 31.7.1996 D Ö N E M İ
M A L İ R A P O R U D U R

1.1.1996 - 31.7.1996 tarihleri itibariyle TÜRK-İŞ Konfederasyonu Mali İşlemler neticesi, Muhasebe Hesap Planımızdaki sıraya göre aşağıya çıkarılmıştır.

1- (100) KASA HESABI

1.1.1996 tarihinden 31.7.1996 tarihine kadar;

Tahsilat toplamı	116.236.413.100.
Ödemeler toplamı	<u>116.063.833.085.-</u>
31.7.1996 tarihli mevcut.....	172.580.015.-

2- (101) BANKALAR MEVCUDU

1.1.1996 tarihinden 31.7.1996 tarihine kadar:

Banka hesaplarımıza yatırılan	304.954.897.442.-
Banka hesaplarımızdan çekilen	<u>196.536.210.076.-</u>
31.7.1996 tarihli mevcut...	108.418.687.366.-

31.7.1996 TARİHİ İTİBARIYLA BANKA MEVCUTLARI DÖKÜMÜ

Vadesiz Hesaplar..... 6.845.282.842.-

Vakıfbank Türk-İş Bürosu

1) Vakıfbank 2000001 nolu hesap	4.646.742.838.-
2) İş Bankası Yenişehir Şb. 372 hesap	1.384.419.727.-
3) Ziraat Bankası Yenişehir Şb.5071 hs.	813.815.553.-
4) Ziraat Bank. Yenişehir Şb.1734	
Ceza Paraları Hs.	<u>304.724.-</u>
	6.845.282.842.-

Vadeli Hesaplar..... 91.162.770.313.-

1) Vakıfbank Türk-İş Bürosu	
1000288 nolu hesap	77.529.906.145.-
2) Vakıfbank Türk-İş Bürosu	
1000292 nolu hesap	3.632.864.168.-
3) Vakıfbank Türk-İş Bürosu	
1000672 nolu hesap	<u>10.000.000.000.-</u>

Vadeli Mevduat Toplamı... 91.162.770.313.-TL.

Banka Fon Hesapları..... 10.410.634.211.-

A) Vadesiz Fon Hesapları

1) K.Kıbrıs Yangın Hesabı	240.425.342.-
2) Vakıfbank Ceza Paraları	529.617.710.-
3) Vakıfbank Grev Yard.Hs.200600 Hes	<u>622.171.423.-</u>
	1.392.214.475.-

B) Vadeli Fon Hesapları U.İ.Y.F.

1) Vakıfbank Yenişehir Şubesi 1000291 nolu hesap	2.410.726.728.-
2) Vakıfbank Türk-İş Bürosu 1000291 nolu hesap	412.123.069.-
3) Vakıfbank Türk-İş Bürosu 1000473 nolu hesap	1.892.867.173.-
4) Vakıfbank Grev Yardım Hesabı 1000719 nolu hesap	<u>4.302.702.766.-</u>
	9.018.419.736.-

BANKALAR HESABI GENEL TOPLAMI... 108.418.687.366.-TL.
=====

3) (136) ÇEŞİTLİ ALACAK HESABI

Su, elektrik gibi ödenen depozitolar için 1.335.834.-TL. BASIN-İŞ Sendikası Ziraat Bankası grevi için verilen 95.000.000.-TL. üye sendikalardan aidat alacağımız 34.634.038.400.-TL. ile birlikte çeşitli alacaklar hesabı bakiye alacağımız 34.730.374.234.-TL.dir.

4) (19) AVANSLAR HESABI (DİĞER DÖNEN VARLIKLAR)

Verilen iş ve personel avansları ile Bölge temsilciliklerimiz ve Samsun Eğitim Merkezimize gönderilen sarf avansları bu grupta işleme tabi tutulmuştur. Avanslar hesabının 31.7.1996 tarihli bakiyesi 4.825.671.936.-TL.dir.

4.1 (195) İş Avansları

Tabldot, oto benzin, tamir, çayocağı, baskı işleri, bina, tamir,onarım gibi işlerin yer aldığı bu hesapta grubunun bakiyesi 4.181.620.234.-TL.dir.

4.2 (195) Bölge Temsilcilik Avansları

31.7.1996 tarihi itibarıyla Bölge temsilciliklerimiz ve Samsun Eğitim Merkezimiz avans bakiyeleri aşağıya çıkarılmıştır.

İstanbul Bölge Temsilciliği	184.133.201.-
Eskişehir Bölge Temsilciliği	57.375.223.-
İzmir Bölge Temsilciliği	99.990.171.-
Adana Bölge Temsilciliği	1.666.639.448.-
Sivas Bölge Temsilciliği	8.743.906.-
Samsun Bölge Temsilciliği	18.804.285.-
Diyarbakır Bölge Temsilciliği	49.434.848.-
Bursa Bölge Temsilciliği	60.282.055.-
Erzurum Bölge Temsilciliği	36.366.100.-
Eğitim Merkezi	357.542.116.-
TOPLAM.....	2.539.311.353.-

4.3.(196) Personel Avansları

31.7.1996 tarihi itibarıyla bu bölümde yeralan yurt içi ve yurt dışı seyahat avansları, ücretine mahsuben verilen avansların toplamı 644.051.702.-TL.dir.

AVANSLARIN DÖKÜMÜ

İş Avansları	1.642.308.881.-
Bölge Temsilcilikleri Avansları	2.539.311.353.-
Personel Avansları	644.051.702.-
Toplam.....	4.825.671.936.-

5- (25) MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI

Bu ana hesap içerisinde (252) BİNALAR HESABI (254) TAŞIT ARAÇLARI HESABI ve (255) DEMİRBAŞLAR HESABI olmak üzere 3 ana hesabın 31.7.1996 tarihli bakiyeleri toplamı 38.151.755.063.-TL. olup dökümü aşağıya çıkartılmıştır.

5.1 (252) Binalar Hesabı

Genel Merkezimiz ve Samsun Eğitim Sitemiz binaları ile Bölge Temsilciliklerimiz daireleri ve Ankara'da bulunan 4 adet lojman dairesinin kayıtlı değerleri 20.773.863.165.-TL.dir.

Merkez Binası	308.545.148.-
İstanbul Bölge Binası	481.500.-
Eskişehir "	33.189.634.-
İzmir "	597.042.600.-
Adana 1 nolu bina	327.181.-
Adana 2 nolu bina	3.836.850.000.-
Sivas Bölge Binası	8.603.550.-
Samsun Bölge Binası	1.697.960.700.-
Diyarbakır "	14.249.920.-
Bursa "	29.957.160.-
Eğitim Sitesi	268.533.253.-
1 nolu lojman	46.191.808.-
2 nolu lojman	35.669.423.-
3 nolu lojman	546.661.288.-
4 nolu lojman	13.349.600.000.-
Toplam.....	20.773.863.165.-

5.2 (254) Taşıt Araçları Hesabı

Merkez ve Bölge Temsilciliklerimiz hizmet otoları kayıtlı değerleri 9.882.439.273.-TL. olup, dökümü aşağıya çıkarılmıştır.

Merkez Araçları	8.176.915.732.-
İstanbul Bölge Temsilciliği Araçları	88.960.768.-
Eskişehir Bölge Temsilciliği Araçları	67.893.135.-
İzmir Bölge Temsilciliği Araçları	109.000.000.-
Adana Bölge Temsilciliği Araçları	72.974.384.-
Sivas Bölge Temsilciliği Araçları	96.155.000.-
Samsun Bölge Temsilciliği Araçları	810.000.000.-
Diyarbakır Bölge Temsilciliği Araçları	158.459.710.-
Bursa Bölge Temsilciliği Araçları	301.979.743.-
Eğitim Merkezi Araçları	100.801.-
Toplam.....	9.882.439.273.-

5.3 (255) Demirbaşlar Hesabı

Genel Merkezimiz, Bölge Temsilciliklerimiz ve Samsun Eğitim Merkezimiz hizmetinde kullanılmakta olan demirbaşlarımızın kayıtlı değeri 7.495.452.625.-TL. olup, dökümü aşağıya çıkarılmıştır.

Merkez demirbaşları	5.973.589.157.-
İstanbul Bölge Temsilciliği Demirbaşları	15.068.467.-
Eskişehir "	11.102.750.-
İzmir "	239.101.198.-
Adana "	8.912.068.-
Sivas "	39.722.958.-
Samsun "	928.580.993.-
Diyarbakır "	149.220.393.-
Bursa "	10.407.919.-
Erzurum "	8.166.000.-
Eğitim Merkezi Demirbaşları	111.580.722.-
Toplam.....	7.495.452.625.-

MADDİ DURAN VARLIKLAR HESABI DÖKÜMÜ

Binalar Hesabı	20.773.863.165.-
Taşıt Araçları Hesabı	9.882.439.273.-
Demirbaşlar Hesabı	7.495.452.625.-
	<u>38.151.755.063.-</u>

6- (33) DİĞER ÇEŞİTLİ BORÇLAR HESABI

31.7.1996 tarihi itibarıyla TÜRK-İŞ Konfederasyonunun herhangi bir kişi ve kuruluşa borcu yoktur.

7- (36) ÖDENECEK VERGİ ve DİĞER YÜKÜMLÜLÜKLER

Bu bölüm içerisinde (360) ödenecek vergi ve fonlar, (361) ödenecek sosyal güvenlik kesintileri ve (369) ödenecek diğer yükümlülükler olmak üzere 3 yardımcı hesaba ayrılan bu bölümün, Emanetler Hesabında 31.7.1996 tarihi itibarıyla Temmuz 1996 ödemelerinden yapılan yasal kesintilerin ayrıntılı dökümü aşağıya çıkarılmıştır.

7.1 (360) Ödenecek Vergi ve Fonlar

Gelir Vergisi	2.458.218.846.-
Stopajlar	54.180.057.-
Damga Vergisi	53.292.313.-
Fon Vergileri	5.011.503.-
TOPLAM.....	2.570.702.719.-

7.2 (361) Ödenecek Sosyal Güvenlik Kesintileri

SSK Prim Kesintileri İşçi Hissesi	332.747.932.-
SSK Prim Kesintileri İşveren Hissesi	514.166.592.-
Zorunlu Tasarruf Fonu	142.245.793.-
Toplam.....	989.160.317.-

7.3 (369) Ödenecek Diğer Yükümlülükler

Sendika Aidatı Kesintileri

101.275.000.-

8- (54) KAR YEDEKLERİ**(549) FONLAR HESABI**

31.7.1996 tarihi itibariyle fon hesaplarımızın bakiyesi
11.796.881.192.-TL.dir. Döküman aşağıya çıkarılmıştır.

8.1 Grev ve Yardımlaşma Fonu

Grevde olan işçilerimize yardım amacı ile açılan bu hesabımızın
31.7.1996 tarihi itibariyle bakiyesi 4.924.874.189.-TL.dir.

8.2 Kooperatifçilik

31.7.1996 tarihi itibariyle bu fonun bakiyesi 1.050.100.-TL.dir.

8.3 Ulusal İhtiyaçlar Yardım Fonu

Türk Silahlı Kuvvetlerine yardım amacı ile Kıbrıs Barış Harekati
sonrasında üye kuruluşlarımız ve üyelerince tesis edilmiş bulunan fon
bakiyesi 31.7.1996 tarihi itibariyle 1.671.687.636.-TL.dir.

8.4 Doğal Afetler Yardım Fonu

Afete uğrayan üyelerimize yardım amacı ile tesis edilmiş bulunan fon
hesabının 31.7.1996 tarihi itibariyle bakiyesi 809.108.685.-TL.dir.

8.5 Ceza Paraları Fonu

Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği
Eğitim Seminerleri için gönderdiği ceza paraları fonu 31.7.1996 itibariyle
1.938.185.994.-TL.dir.

FONLAR HESABI DÖKÜMÜ

Grev ve Yardımlaşma Fonu	4.924.874.189
Kooperatifçilik Fonu	1.050.100.-
Diğer Fonlar	2.451.974.598.-
Ulusal İhtiyaçlar Yardım Fonu	1.671.687.636.-
Ceza Paraları Fonu	1.938.185.984.-
Doğal Afet Fonu	809.108.685.-
Toplam....	11.796.881.192.- TL.

9- (57) GEÇMİŞ YILLAR KARLARI

Konfederasyonumuzun yıl sonları itibariyle bakiye arzeden ve ertesi yılda
bilanço devir hesabında gösterilen bu birikmiş gelirler bakiyemiz
142.692.167.757.-TL.dir.

1.1.1996 tarihinden 31.7.1996 tarihine kadar mali işlemler neticesinde 94.224.581.621.-TL. aidat gelir tahakkuk etmesine rağmen bu miktarın ancak 59.590.543.220.-TL.sı tahsil edilebilmiş geri kalan 34.634.038.400.-TL.sı ise sendikaların aidat borçları olup, henüz tahsil edilememiş ve bu karşılık 90.954.879.653.-TL. gider (harcama) yapılmıştır. 7 aylık süre içerisinde öz varlıklarımızda 28.148.881.629.-TL. menfi artış meydana gelmiştir.

11- (64) DİĞER FAALİYETLERDEN OLAĞAN GELİR VE KARLAR

Bu ana hesap içerisinde GELİRLERİMİZ 3 bölümde açıklanacaktır.

11.1 (642) Faiz Gelirleri

Bankalardaki vadeli ve vadesiz hesaplarımıza 1.1.1996-31.7.1996 tarihleri arasındaki 7 aylık süre içerisinde 46.732.627.092.-TL. banka faiz geliri sağlanmıştır.

11.2 (648) Üyelik Aidatları

TÜRK-İŞ gelirlerinin esasını üyelik aidatları teşkil etmektedir. 7 aylık süre içerisinde tahakkuk eden 70.225.826.020.-TL.den ancak 59.590.543.220.-TL. tahsil edilmiş olup tahsil edilen bu miktarın üye kuruluşlarımız itibariyle yapılan ödemeler aşağıya çıkarılmıştır.

**TEŞKİLATIMIZIN 1.1.1996 - 31.7.1996 TARİHLERİ
İTİBARIYLA ÜYELİK AİDATI ÖDEMELERİ**

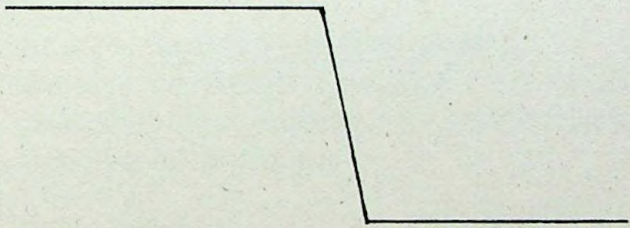
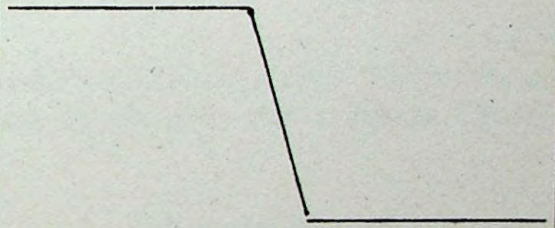
TEŞKİLATIN ADI	ÖDEDİĞİ
TARIM-İŞ	1.974.000.000.-
ORMAN-İŞ	1.598.940.000.-
TÜRKİYE MADEN-İŞ	1.776.600.000.-
GENEL MADEN-İŞ	2.114.154.000.-
PETROL-İŞ	3.666.000.000.-
TEKGIDA-İŞ	6.429.600.000.-
ŞEKER-İŞ	-.-
TEKSİF	4.963.200.000.-
DERİ-İŞ	313.650.000.-
AĞAÇ-İŞ	-.-
SELÜLOZ-İŞ	700.000.000.-
BASIN-İŞ	271.002.000.-
BASİSEN	2.049.942.600.-
BASS	701.023.800.-
TÜRKİYE ÇİMSE-İŞ	862.920.000.-
KRİSTAL-İŞ	485.604.000.-
TÜRK METAL	4.000.000.000.-
DOKGEMİ-İŞ	208.116.380.-
TÜRKİYE YOL-İŞ	8.300.000.000.-
TES-İŞ	7.627.536.000.-
TEZKOOP-İŞ	1.379.075.000.-
TÜRK KOOP-İŞ	655.506.180.-
TÜMTİS	13.073.400.-
DEMİRYOL-İŞ	3.474.316.200.-
T.DENİZCİLER	805.392.000.-
HAVA-İŞ	301.472.100.-
LİMAN-İŞ	311.610.000.-
HABER-İŞ	1.827.408.000.-
SAĞLIK-İŞ	720.792.000.-
TOLEYİS	-.-
TÜRK HARB-İŞ	1.837.512.000.-
TGS	193.875.000.-
BELEDİYE-İŞ	-.-
TÜRK-SEN	-.-
HÜR-İŞ	28.222.560.-
TOPLAM.....	59.590.543.220.-

11.3 (649) Faaliyetlerle İlgili Diğer Olağan Gelirler

Bu gelirlerimiz ise malvarlığı gelirleri olan 530.495.920.-TL, eğitim gelirleri 566.050.000.-TL, çeşitli yayın,salon ve pasaj kirası 1.043.662.250.-TL. ve diğer gelirlerimiz 5.100.000.-TL. olmak üzere Olağan Gelirler Toplamı 2.145.308.170.-TL.dir.

7 aylık süreyi kapsayan gider ve gelirlerimizin dökümü aşağıya çıkartılmıştır.

1.1.1996 - 31.7.1996 GELİR-GİDER DÖKÜMÜ

GİDERLER		GELİRLER	
Yönetici Üc.İkr.Gid.	6.950.626.444.-	Üyelik Aidatları	70.225.826.020.-
Yönet.-Den.Yol.Gd.	2.896.175.247.-	Banka Faiz Gel.	46.732.627.092.-
Pers.Üc.İkr.Gelir.	43.919.602.846.-	Mal Varlığı Gel.	530.495.920.-
Pers.Yolluk Giderleri	2.223.996.291.-	Kira Gelirleri	1.043.662.250.-
Pers.Taz.ve Sos.Y.G.	5.433.502.898.-	Diğer Gelirler	5.100.000.-
Merkez İdari Gid.	17.312.334.523.-	Eğitim Gelirleri	566.050.000.-
Bölge Tem.İdari G.	1.879.861.016.-		
Eğitim Giderleri	6.127.732.562.-		
Aidat Giderleri	4.211.047.826.-		
			
Giderler Toplamı.....	90.954.879.653.-		
Müsbet Fark.....	28.148.881.629.-		
Toplam.....	119.103.761.282.-		
	=====		
			119.103.761.282.-
			=====

12- (79) GİDER ÇEŞİTLERİ

12.1 (791) Yönetici Ücret, Yolluk ve Ödenek Giderleri

Yönetim Kurulu ücret,ikramiye ve sosyal yardımları olarak 6.950.626.444.-TL,yönetim,denetim,görevli yollukları olarak (vasıta giderleri ve vergiler dahil) 2.856.133.447.-TL. olmak üzere bu fasıldan yapılan sarf tutarı 9.846.801.691.-TL.dir.

12.2 (791) Personel Ücret,Yolluk ve Ödenek Giderleri

Personel Ücret Giderleri

Merkez ve Bölge Temsilciliklerimizde görev yapan personele ücret ve sosyal yardım olarak yapılan ödemeler aşağıya çıkarılmıştır.

Y e r i	Ödenen Miktar
Merkez personeli ücret giderleri	25.418.421.862.-
İstanbul Bölge personeli ücret giderleri	2.262.479.176.-
Eskişehir "	1.822.592.038.-
İzmir "	1.947.034.546.-
Adana "	1.937.313.718.-
Sivas "	1.079.561.173.-
Samsun "	1.419.302.893.-
Diyarbakır "	2.029.675.574.-
Bursa "	1.489.887.446.-
Erzurum "	937.060.694.-
Samsun Eğitim Merk.Pers.Ücret Giderleri	3.576.273.726.-
Toplam.....	43.919.602.846.-

12.3 Personel Yolluk Giderleri

Merkez ve Bölge Temsilcilikleri ile Samsun Eğitim Merkezi Personeline yapılan yolluk ödemeleri, vasıta ücretleri ve vergiler dahil olmak üzere aşağıya çıkarılmıştır.

Y e r i	Ödenen Miktar
Merkez Personeli Yolluk Giderleri	1.658.355.153.-
Bölge Personeli Yolluk Giderleri	115.305.700.-
Diğer Görevli Yolluk Giderleri	450.335.438.-
Toplam.....	2.223.996.291.- TL.

12.4 Personel Tazminat ve (TİS) Giderleri

Merkez personeli tabldot giderleri 1.260.991.043.-TL. ve vefat eden personelin yasal mirasçılarına kıdem tazminatı olarak ödenen 4.172.511.855.-TL. ile birlikte toplam 5.433.502.898.-TL. harcama yapılmıştır.

12.5 İdari Giderler

Genel Merkez, Bölge Temsilcilikleri ve Samsun Eğitim Merkezimizin haberleşme, kırtasiye, yayın, ulaşım, bina, toplantı, demirbaş, tamir ve sosyal amaçlı giderleri olarak yapılan harcamalar aşağıya çıkarılmıştır.

İdari Giderier Dökümü

İstanbul Bölge İdari Giderleri	17.312.334.523.-
Merkez "	432.349.725.-
Eskişehir "	130.536.436.-
İzmir "	382.955.695.-
Adana "	208.037.331.-
Sivas "	64.415.212.-
Samsun "	254.610.962.-
Diyarbakır "	188.857.506.-
Bursa "	202.888.149.-
Erzurum "	15.210.000.-
Eğitim Merkezi İdari Giderleri	<u>287.463.131.-</u>
Toplam....	19.479.658.670.-

12.6 (794) Diğer GiderlerKonfederasyonun Aidat Giderleri

Konfederasyonumuzun üyesi bulunduğu ICFTU, ETUC, APRO, TUAC gibi uluslararası kuruluşlara 1996 yılında ödenmesi gereken aidatlardan bir kısmı olan 4.211.047.826.-TL'nin detayı aşağıya çıkarılmıştır.

ICFTU	1.070.961.860.-
ETUC	2.089.070.890.-
TUAC	489.934.351.-
APRO	<u>561.080.725.-</u>
Toplam...	4.211.047.826.-

aidat ödenmiştir.

31.7.1996 tarihli bilançomuz ile işbu 7 aylık Mali Raporumuzu bilgi ve onayınıza sunarız.

İdari Giderler Dökümü

İstanbul Bölge İdari Giderleri	17.312.334.523.-
Merkez	432.349.725.-
Eskişehir	130.536.436.-
İzmir	382.955.695.-
Adana	208.037.331.-
Sivas	64.415.212.-
Samsun	254.610.962.-
Diyarbakır	188.857.506.-
Bursa	202.888.149.-
Erzurum	15.210.000.-
Eğitim Merkezi İdari Giderleri	287.463.131.-
Toplam....	19.479.658.670.-

12.6 (794) Diğer GiderlerKonfederasyonun Aidat Giderleri

Konfederasyonumuzun üyesi bulunduğu ICFTU, ETUC, APRO, TUAC gibi uluslararası kuruluşlara 1996 yılında ödenmesi gereken aidatlardan bir kısmı olan 4.211.047.826.-TL'nin detayı aşağıya çıkarılmıştır.

ICFTU	1.070.961.860.-
ETUC	2.089.070.890.-
TUAC	489.934.351.-
APRO	561.080.725.-
Toplam...	4.211.047.826.-

aidat ödenmiştir.

31.7.1996 tarihli bilançomuz ile işbu 7 aylık Mali Raporumuzu bilgi ve onayınıza sunarız.

TÜRK-İŞ
TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU
31.7.1996 TARİHLİ BİLANÇOSU

AKTİF (VARLIKLAR)

I- DÖNEN VARLIKLAR		148.147.313.551.-
A- Hazır Değerler	108.591.267.381.-	
1- Kasa	172.580.015.-	
2- Bankalar	108.418.687.366.-	
D- Diğer Alacaklar	34.730.374.234.-	
1- Diğer Çeşitli Alacaklar	34.730.374.234.-	
H- Diğer Dönen Varlıklar	4.825.671.936.-	
1- İş Avansları	4.181.620.234.-	
2- Personel Avansları	644.051.702.-	
II- DURAN VARLIKLAR		38.151.755.063.-
D- Maddi Duran Varlıklar	38.151.755.063.-	
1- Binalar	20.773.863.165.-	
2- Taşıtlar	9.882.439.273.-	
3- Demirbaşlar	7.495.452.625.-	
AKTİF VARLIKLAR TOPLAMI		186.299.068.614.-

PASİF (KAYNAKLAR)

I- KISA VADELİ YABANCI KAYNAKLAR		3.661.138.036.-
F- Ödenecek Vergi ve Diğ. Yük.	3.661.138.036.-	
II- ÖZKAYNAKLAR		154.489.049.949.-
5- Özel Fonlar	11.796.881.192.-	
D- Geçmiş Yıllar Karları	142.692.167.757.-	
E- Dönem Net Kar/Zarar		28.148.881.629.-
PASİF (KAYNAKLAR) TOPLAMI		186.299.068.614.-

TÜRK-İŞ
TÜRKİYE İŞÇİ SENDİKALARI KONFEDERASYONU
31.7.1996 TARİHLİ GELİR-GİDER TABLOSU

GELİR TABLOSU HESAPLARI

64- DİĞER FAAL OLAĞAN GELİR VE KAR 119.103.761.282.-

642- Faiz Gelirleri	46.732.627.092.-
648- Üyelik Aidatları	70.225.826.020.-
649- Diğer Ol.Gelirler	2.145.308.170.-

GELİRLER TOPLAMI..... 119.103.761.282.-

MALİYET HESAPLARI

79- GİDER ÇEŞİTLERİ 90.954.879.653.-

791- İşçi Ücret ve Giderleri	61.423.903.726.-
793- Dış.Sağ.Fayda ve Hizm.	25.319.928.101.-
794- Çeşitli Giderler	4.211.047.826.-

E- Dönem Net Karı 28.148.881.629.-

MALİYET HESAPLARI TOPLAMI 119.103.761.282.-

